

{ 4.16.3.2. } 016751
{ 4.16.3.3. } 016754
Publ. 4 pr. 017603
15-VI-60

Д Е Н Н И К Ъ
ЗАКОНОВЪ.

DZIENNIK PRAW
TOM 14.

D 95/85

Ke

103900

DZIENNIK PRAW
TOM CZTERNASTY

N^{er} 54.

П О У К А З У

Его Величества Государя Императора

НИКОЛАЯ ПАВЛОВИЧА

Самодержца Всероссийскаго, Царя

Польскаго,

и проч. и проч. и проч.

Совѣщъ Управленія Царства Польскаго объявляешъ во всенародное извѣстіе:

ЕГО ИМПЕРАТОРСКОЕ ЦАРСКОЕ ВЕЛИЧЕСТВО въ послѣдствіе послановленія, изображеннаго въ 20-й Статутъ

w Imieniu Najjaśniejszego
MIKOŁAJA PAWŁOWICZA
 Cesarza Samowładzcy Wszech
 Rossyi, Króla Polskiego
 etc. etc. etc.

*Rada Administracyjna Królestwa
 Polskiego ogłasza co następuje:*

NAJJAŚNIEYSZY CESARZ JMC
 i KRÓL, w skutek rozporządzeń Ar-
 tykułu 20 Statutu Organicznego z dnia
 14 Lutego roku 1832, Najmiłościwiéy

Грамошы Царству Польскому Всемило-
спивѣйше въ 14-й день Февраля сего
1832 года дарованной, о соединеніи Ар-
міи ЕГО ВЕЛИЧЕСТВА въ Имперіи и
Царствѣ въ одно цѣлое, Высочайше по-
велѣньемъ соизволилъ;

Спашья 1.

Всѣхъ вообще нижнихъ чиновъ, со-
споявшихъ до возмущенія въ Польской
Арміи и невыслужившихъ до того времени
узаконенныхъ льтъ, равнобрно нижнихъ
чиновъ, вызванныхъ на службу мяшежнице-
скимъ Правительствомъ послѣ 17 (29)
Ноября 1830 года, кои окажутся спо-
собными къ Полевой или Гарнизонной
службѣ, не исключая и наименованныхъ
мяшежническимъ Правительствомъ Офи-
церами, обратишь въ войска ЕГО ИМ-
ПЕРАТОРСКАГО ВЕЛИЧЕСТВА.

Królestwu Polskiemu nadanego, sto-
sownie do którego Armia JEGO CE-
SARSKO-KRÓLEWSKIEY MOŚCI
w Cesarstwie i Królestwie, w jedną
całość połączoną zostaię, raczył Nays-
łaskawięу postanowić co następie:

Artykuł 1.

Wszyscy w ogólności woyskowi
niższych stopni, którzy, do czasu ro-
koszu w Woysku Polskiemъ zostaię,
do téy pory przepisanychъ latъ nie wy-
służyli, równie iakъ i woyskowi tychъ
że stopni przez Rządъ buntowniczy po
dniu $\frac{17}{9}$ Listopada 1830 roku do Woy-
ska powołani, którzy zdolni są do słu-
żby polowéy lub garnizonowéy, nie
wyłączaiać mianowanychъ Officerami
przez Rządъ buntowniczy, w Woysku
NAYJAŚNIEYSZEGO PANA umie-
szczeni byдъ maię.

Сшашья 2.

Срокъ службы нижнихъ чиновъ, служившихъ въ Польской Арміи, а равно и вызванныхъ на службу мяшежническимъ Правительствомъ, опредѣлишь 15-ти-лѣтній; по первымъ изъ нихъ засчитывашь, службу въ Польскихъ войскахъ, со дня вступленія въ оныя по 17 (29) Ноября 1830 года, шо есть до начала мяшежа, послѣднимъ же службу ихъ въ войскѣ мяшежниковъ не считаешь, а пошому оныя и обязаны прослужить полный 15-ти-лѣтній срокъ.

Сшашья 3.

Тѣхъ нижнихъ чиновъ, которые по уничтоженіи мяшежнической Арміи и возвращеніи ихъ въ Царство Польское изъ Пруссіи и Австріи, дѣйствительно

Artykuł 2.

Przeciąg służby dla wojskowych niższych stopni z Woyska Polskiego, niemniéy, powołanych do służby przez Rząd buntowniczy, ustanowiony zostanie na lat piętnaście, z policzeniem pierwszym, czasu ich służby w Woysku Polskiém, od daty weyścia aż do dnia $\frac{17}{29}$ Listopada 1830 roku, to iest dnia wybuchnięcia rokoszu; drugim, służba iako w szeregach buntowników odbyta, wcale liczoną nie zostanie, i woyskowi ci obowiązani będą wysłużyć całkowity przeciąg lat piętnastu.

Artykuł 3.

Woyskowi niższych stopni którzy, po zniesieniu Woyska rokoszan, za powrotem swoim z Pruss i Austrii do Królestwa Polskiego, do prac rolniczych rzeczywiście wrócili i mają sta-

обрашились къ землѣдѣлію и имѣюшъ нынѣ надежную осядлость, уволишь ошъ обязанности вступленія въ ряды войскъ ЕГО ИМПЕРАТОРСКАГО ВЕЛИЧЕСТВА.

Совѣшь Управленія Царства Польскаго, объявляя сіе Высочайшее повелѣніе ГОСУДАРЯ ИМПЕРАТОРА и ЦАРЯ во всеобщее свѣдѣніе, предписываетъ всемъ мѣстамъ и лицамъ, по издаваемымъ съ симъ вмѣстѣ на основаніи высочайшей же воли ЕГО ИМПЕРАТОРСКАГО ЦАРСКАГО ВЕЛИЧЕСТВА правиламъ, приступишь немедленно къ обращенію вышеупомянутыхъ нижнихъ чиновъ въ войска ЕГО ВЕЛИЧЕСТВА, что и окончишь непременно къ 1-му числу будущаго Августа мѣсяца сего 1832 года.

Совѣшь Управленія Царства Польскаго поручаетъ приведеніе въ надлежащее исполненіе сего послѣдованія Правительственной Коммисіи Внутреннихъ и Ду-

жа posiadłość, uwolnieni zostają od obowiązku wstąpienia w szeregi Woysk NAYJAŚNIEYSZEGO CESARZA JMCI.

Rada Administracyina Królestwa, podając do powszechnéy wiadomości to Naywyższe NAYJAŚNIEYSZEGO PANA Postanowienie, poleca wszystkim Władzom, aby, stosownie do załączonych do ninieyszego rozporządzenia Przepisów, w skutek teyże Naywyższej woli wydanych, przystąpiły niezwłocznie do zaciągu wyż wspomnionych woyskowych niższych stopni do Armii NAYJAŚNIEYSZEGO PANA, który to zaciąg ma byдъ niezawodnie z dniem 1^m Sierpnia r. b. 1832 ukończonym.

Dopełnienie ninieyszego Postanowienia, Rada Administracyina Kommissyi Rządowéy Spraw Wewnętrz-

ХОВНЫХЪ ДѢЛЪ и Народнаго Просвѣщенія.

Варшава, Апрѣля 19 (Маія 1) дня 1832 года.

Подлинный подписалъ:

Намѣстникъ ЕГО ИМПЕРАТОРСКАГО ЦАРСКАГО ВЕЛИЧЕСТВА въ Царствѣ Польскомъ Генераль-Фельдмаршалъ, Князь Варшавскій, Фрафъ Паскевичъ Эриванскій.

Совѣтникъ Спашсъ-Секретарь И. Тимовскій.

nych, Duchownych i Oświecenia Publicznego poleca.

Dan w Warszawie dnia ^{19 Kwietnia}_{1 Maja} 1832 roku.

Na Oryginalie podpisano:

Namiestnik JEGO CESARSKO KROLEWSKIEY MOŚCI w Królestwie Polskiém, Generał-Feldmarszałek, Xiążę Warszawski Hrabia Paszkiewicz Erywański.

Radzca Sekretarz Stanu

J. Tymowski.

Zgodno z Oryginałem

Radzca Sekretarz Stanu

J. Tymowski.

П Р А В И Л А

по коимъ долженъ бытъ произведенъ
наборъ въ россійскую армію нижнихъ
чиновъ бывшихъ польскихъ войскъ.

Пригшовишельныя заняшя.

§. 1.

Немедленно по полученіи сихъ правилъ
о наборѣ, Воеводскія Комиссіи предпи-
шутъ гминнымъ Войшамъ и Бургоми-
спрамъ соспавишь по прилагаемой при
семъ формѣ лицъ: А. Б. вѣрные списки
всѣмъ населяющимъ на лицо въ подвѣдом-
ственныхъ имъ городахъ, или селеніяхъ
нижнимъ чинамъ бывшихъ польскихъ войскъ.

§. 2.

Въ списки сіи должны бытъ помѣще-
ны какъ всѣ нижніе чины не получившіе

P R A W I D Ł A

Podług których ma byđzъ uskutecznio-
ny zaciąg do Armii Rossyjskiéy, Woy-
skowych niższych stopni byłego Woy-
ska Polskiego.

Rozporządzenia Przygotowcze.

§. 1.

Zaraz po odebraniu ninieyszych
prawideł względem zaciągu, Kommis-
sye Woiewódzkie wydadzą rozkaz
Wóytom Gmin i Burmistrzom, aby
podług załączonego przy tém wzoru
sub lit: A. B. ułożyli dokładne listy
imiennie wszystkich woyskowych niż-
szych stopni, obecnie znayduiących
się w miastach i wsiach, pod ich za-
rządem zostaiących.

§. 2.

W tych listach imiennych mają
byđzъ zamieszczeni tak woyskowi, któ-

еще опсшавки до возмущенія, такъ и всѣ шѣ лица, кои изъ опсшавныхъ и вовсе неслужившихъ, приняты были на службу нижними чинами, по распоряженію мяшежнаго правительсшва, не исключая изъ числа сихъ послѣднихъ и шѣхъ, кои оными были наименованы Офицерами.

Примѣчаніе. Въ упомянушыя въ семь §. списки изъ числа опсшавныхъ нижнихъ воинскихъ чиновъ призванныхъ во время мяшежа по распоряженію мяшежнаго правительсшва на службу, помѣщающся шѣ только, копорые до 17 (29) Ноября 1830 года не выслужили 15-шѣ лѣтъ; шѣ же копорые до 17 (29) Ноября того года прослужили 15-шѣ лѣтъ, на бору не подлежащъ и въ списки сіи не помѣщающся.

§. 3.

Съ всевозможною точностію должно бышь означено въ сихъ спискахъ, въ каѣ

рзы иеще небыли получили увольненіа przed rokoszem, iako też i ci, którzy czy to z uwolnionych lub wcale w służbie niebyłych, iako woyskowi niższych stopni przez Rząd buntowniczy do służby powołani zostali, niewyłączaіаc z тѣу liczby i tych, którzy przez tenże Rząd Officerami mianowani byli.

Uwaga. W listach imiennych w ninieyszym paragrafie wzmiankowanych, ci tylko z uwolnionych woyskowych niższych stopni w czasie rokoszu przez Rząd buntowniczy do służby powołanych, zamieszczeni byдъ маіа, którzy do dnia $\frac{17}{29}$ Listopada 1830 roku nie wysłużyli lat 15, ci zaś którzy do dnia $\frac{17}{29}$ Listopada 1830 roku wysłużyli lat 15, nieulegają poborowi, i na rzeczonych listach podawani nie będą.

§. 3.

Zнайwiększą dokładnością ma byдъ Tom XIV. do Nru 54. 2

комъ родѣ службы и въ какомъ чинѣ каждый изъ упомянутыхъ нижнихъ чиновъ сосполяе и сколько времени.

§. 4.

Равнымъ образомъ слѣдуетъ подробно означить въ сихъ спискахъ, не подлежащихъ ли кто изъ сказанныхъ нижнихъ чиновъ къ исключенію ошъ набора:

Во 1-хъ по причинѣ посщупленія въ Гражданскую службу Царства Польскаго, по окончаніи мяшежа;

Во 2-хъ по увѣчьямъ, дѣлающимъ его совершенно неспособнымъ къ военной службѣ. — При опредѣленіи увѣчьевъ руководствоваться особо прилагаемыми здѣсь, по сему предмету, подѣ лип: С. правилами.

oznaczono w tych listach imiennych, w jakiej galezi sluzby wojskowej zostawal kazdy w zwyz wspomnionych, i iak dlugo.

§. 4.

Również wypada wyjaśnić w tych listach, czyli który z tych wojskowych ma prawo do wyłączenia od zaciągu:

1. Z powodu weyścia do służby cywilnej Królestwa Polskiego, inż po uśmierzeniu rokoshu.
2. Z powodu kalectwa, które stanowi niezdadność do służby wojskowej. W oznaczeniu stopnia kalectwa mają służyć za zasadę tu załączone pod lit: C. szczególne w tey mierze prawidła.
3. Z powodu posiadłości zupełne utrzymanie się iego zabezpieczający.

Во 3-хъ по осѣдлости совершенно обезпечивающей его пропитаніе.

§. 5.

Осѣдлыми считашь слѣдуютъ нижнихъ чиновъ, которые возвратясь на родину:

1-е. Сдѣлались по наследству или другимъ образомъ въ городахъ или мѣстечкахъ владельцами домовъ, записанныхъ подъ Но Полициі: въ Варшавѣ до объявленія сихъ правилъ въ публичныхъ вѣдомостяхъ, а въ прочихъ мѣстахъ до напечатанія оныхъ въ Воеводскихъ Деяніяхъ;

2-е. Вступили по наследству или другимъ образомъ въ полное сельское хозяйство (gospodarstwo) и онымъ сами нынѣ занимаются; шѣ же которые управляютъ хозяйствомъ другихъ, хотя бы по хозяйству принадлежало ихъ

§. 5.

Osiadłymi z woyskowych niższych stopni mają być uważani ci, którzy wróciwszy do miejsca urodzenia:

1. W skutek spadku lub innym sposobem stali się właścicielami, w miastach lub miasteczkach, domów przez Policją numerami oznaczonych, a to: w Warszawie, do dnia ogłoszenia niniejszych rozporządzeń w piśmie publicznym; w innych zaś miejscach do daty ogłoszenia tychże rozporządzeń w Dziennikach Woiewódzkich.

2. Ci, którzy w skutek spadku lub innym sposobem objęli zupełne wiejskie gospodarstwo, i takowém obecnie sami zarządzają; ci zaś którzy zarządzają niewłasnym swoim gospodarstwem, chociażby takowe by-

родителямъ или родственникамъ, не должны быть почитаемы осѣдлыми;

3-е. Поелику въ Царствѣ Польскомъ въ однихъ только казенныхъ имѣняхъ поселены суть владѣльцы своихъ осѣдлостей, живущіе же въ помѣщичьихъ имѣняхъ не имѣющъ собственности недвижимой, шо шть изъ нижнихъ чиновъ находящихся въ семъ последнемъ разрядѣ, которые хотя и живутъ на чужомъ грунтѣ, но приобрѣли право на успроенное на шомъ грунтѣ хозяйство и всшуня въ управление онымъ, обрабатываютъ землю сами, — почитаются осѣдлыми.

§. 6.

Какъ изъ поступившихъ въ ряды мятежниковъ, нижеозначенные лица будутъ приняты въ службу на правахъ Россійскому Дворянству присвоенныхъ Юнкера

то nawet ich rodziców lub krewnych, nie będą uważani za osiadłych;

3. Ponieważ w Królestwie Polskiem w samych tylko dobrach Rządowych chłopci posiadają własne grunta, zostający zaś w dobrach prywatnych, nie posiadają własności nieruchomości, przeto ci woyskowi niższych stopni, którzy się znajdują w téj ostatniéj kategorii, lubo siedzą na cudzym gruncie, iednak posiadają na tym gruncie urządzone przez nich gospodarstwo, i objawszy takowe zajmują się rolnictwem, mają być uważani iako osiadli.

§. 6.

Ponieważ z liczby tych, którzy weszli w szeregi rokoszan, niżej oznaczone osoby, mają być przyjęte do służby, podług praw nadanych Szlachcie Rossyiskiej, iako Podchorążowie,

ми, но прошивъ именъ ихъ въ общихъ спискахъ, дѣлашь опамъшки о происхожденіи тѣхъ лицъ и о томъ имѣють ли они на сіе докуменшы. Лица сіи сущь:

- a) Неслужившіе до мяшежа Дворяне, имѣющіе о Дворянскомъ своемъ происхожденіи доказательсхва, значущіеся по Воеводскимъ книгамъ.
- b) Дѣти Военныхъ Шшабъ и Оберъ-Офицеровъ, родившіеся по полученіи опцами ихъ Офицерскихъ чиновъ.
- c) Дѣти Гражданскихъ Чиновниковъ, равняющихся по занимаемымъ ими мѣстамъ съ Военными Шшабъ-Офицерами, родившіеся тогда, когда опцы ихъ занималлуже упомянутыя должностпи. — О томъ же какіе именно Гражданскіе чины равняются съ Военными Шшабъ-

przeto obok ich nazwisk, w liście ogólnéy, wyszczególniac należy ich stan z urodzenia i czyli posiadają stosowne dowody. — Wzmiankowane osoby są:

- a) Osoby stanu Szlacheckiego, które przed rokosem w służbie nie zostały i mają dowody urodzenia, w księgach Wojewódzkich zachowywane.
- b) Dzieci Officerów wyższych i niższych ze służby wojskowej, urodzone po otrzymaniu przez ich Oyców stopni Officerskich.
- c) Dzieci Urzędników cywilnych których stopnie, podług zajmowanych przez nich Urzędów, odpowiadają stopniom Officerów wyższych w wojsku, urodzone po otrzymaniu przez ich Oyców wspomnionych Urzędów. W tégy mierze ma służyć za podstawę załączony tu pod lit: D.

Офицерами, прилагаются особая ведомость, лист. D.

d) Дети Чиновниковъ, имѣющихъ Россійскіе или Царства Польскаго Ордена, родившіеся по полученіи ошцами ихъ, сихъ Орденовъ.— Дети нижнихъ чиновъ, коихъ ошцы имѣли Орденскіе знаки ошличія, въ сей разрядъ не входятъ.

§. 7.

Вмѣстѣ съ составленіемъ упомянутыхъ списковъ, Бургомисстры или гминные Войшты, получающъ ошъ нижнихъ чиновъ поименованныхъ въ §. 6. докуменшы объ ихъ происхожденіи и въ то же время препровождаяющъ оныя въ Воеводскую Коммисію.

§. 8.

Воеводская Коммиссія обязана безъ замедленія повѣршъ имъ докуменшы по

etat przyrównywiający stopnie tych Urzędników do odpowiednich tymże stopni wojskowych.

d) Dzieci Urzędników, mających Rosyjskie lub Królewsko-Polskie ordery, urodzone po otrzymaniu przez ich Ojców wspomnianych orderów. Do téy kategorii nie liczą się Dzieci wojskowych niższych stopni, którzy mieli znaki honorowe.

§. 7.

Przy układaniu wspomnianych list imiennych, Burmistrze i Wóyci gmin odbiorą od wojskowych niższych stopni, w §. 6. oznaczonych, dowody dotyczące się ich urodzenia, i natychmiast odeślą takowe do Kommissyi Woiewódzkich.

§. 8.

Kommissye Woiewódzkie powin-

свѣдѣніямъ у ней имѣющимся и пошомъ при мѣнѣи словесно представитъ на разсмотрѣніе въ учрежденный на сей предметъ въ Варшавѣ особый Комитетъ, а Комитетъ по разсмотрѣніи докуменшовъ и мнѣній Воеводскихъ Комиссій, представляетъ заключеніе свое объ оныхъ на ушверженіе въ Совѣщъ Управленія Царства. По ушверженіи жь Совѣшомъ Управленія заключенія Комитета, сей послѣдній увѣдомляетъ Главнѣйшій Штабъ Арміи, кшо именно признаны будущъ ошносющимися къ разрядамъ въ §. 6. означеннымъ.

§. 9.

На вышеизложенныя пригошовишельныя дѣйствія, назначаешя Бургомистрамъ и гминнымъ Войнамъ двухънедѣльный срокъ,

ны безвѣлочно sprawdzicъ te dowody, podług wiadomości w tychże Komisjach znajdujących się, a potem, z załączeniem swego zdania, przedstawić takowe do rozpoznania ustanowionemu w tym celu w Warszawie osobnemu Komitetowi. Rzeczony Komitet po przejrzeniu dowodów i opinii Komisji Wojewódzkich przedstawi decyzją swoją w téy mierze do potwierdzenia Radzie Administracyinéy Królestwa, a po otrzymaniu takowego potwierdzenia, zawiadomi Sztab Główny Armii o nazwiskach osób, które uznane zostaną jako kwalifikujące się do kategorii w §. 6. oznaczonych.

§. 9.

Do wzwyż wyłuszczonej czynności przygotowocznych, przeznaczają się Burmistrzom i Wóytom gmin termin dwutygodniowy, rachując od daty

счишая ео днѣ напечатанія сихъ правилъ,
въ Воеводскихъ дневникахъ.

§. 10.

Бургомиспры и гминные Войшы заблаговременно принимающъ дѣлительныя мѣры, дабы ни кто изъ подлежащихъ набору нижнихъ чиновъ не ошлучался изъ мѣста своего жительства и чшобы всѣ они непременно были представлены Делегациі Зационговой.

§. 11.

Въ случаѣ надобности, Бургомиспры или гминные Войшы перебующъ на сей конецъ пособія ошъ ближайшаго Военнаго Начальства, которое обязано немедленно удовлетворяшъ шаковыя просьбы.

§. 12.

Бургомиспры и гминные Войшы, подвергающъ спрощайшей ошвѣщенно-

обвѣщенія ninieyszych Правидѣł przez dzienniki Woiewódzkie.

§. 10.

Burmistrze i Wóyci gmin przedsięwziąć mają wczesnie skuteczne środki, aby nikt z woyskowych niższych stopni należących do zaciągu, z miejsca swego pobytu nie oddalał się, i aby wszyscy téy kategorii ludzie byli przedstawieni Delegacyi Zaciągowej.

§. 11.

W razie potrzeby, Burmistrze lub Wóyci gmin zażądają pomocy od najbliższej Władzy Woyskowej, która jest obowiązana natychmiast zadosyć uczynić takowemu wezwaniu.

§. 12.

Burmistrze i Wóyci gmin ulegają surowej odpowiedzialności za nierze-

спи за невѣрности составленныхъ ими списковъ, или какіе-либо упущенія въ оныхъ.

§. 13.

Равнымъ образомъ возлагается на личную ответственность гминныхъ Войшовъ и Бургомисшовъ, сборъ всехъ нижнихъ чиновъ въ шо мѣсто, гдѣ Делегация Зационговая переписывать оныхъ будетъ, и непременно къ назначенному сроку.

О составѣ и обязанностяхъ Делегаций Зационговыхъ.

§. 14.

Произведеніе набора въ городахъ и гминахъ каждаго Обвода, возлагается на Делегацию Зационговую.

§. 15.

Сіи Делегации будутъ состоять каждая: изъ Оберъ-Офицера ошъ дѣйствующей

telność ułożonych przez nich list imiennych, iako też zaniedkładność onychże.

§. 13.

Również poleca się Burmistrzom i Woytom gmin, pod osobistą ich odpowiedzialnością, zebranie wszystkich wojskowych niższych stopni w tém mieyscu, w którym Delegacya Zaciągowa tychże spisować będzie, a to nieochybnie w dniu do tego przeznaczonym.

O składzie i obowiązkach Delegacyj Zaciągowych.

§. 14.

Uskutecznienie spisu w miastach i gminach każdego Obwodu poleca się Delegacyom Zaciągowym.

§. 15.

Delegacye te mają się składać: z Oficera niższego stopnia Czynnéy Armii,
Tom XIV. do Nru 54.

щихъ Войскъ, Оберъ-Офицера оныхъ Ветерановъ, Медика оныхъ дѣйствующихъ войскъ и Войша той гмины, въ коей производятся переносы, либо Вургомистра или заступающаго его мѣсто, ежели сие дѣлается въ городѣ.

§. 16.

Сверхъ сихъ лицъ обязанъ еще присутствовать при переносѣ Обводовый Коммисаръ или заступающій его мѣсто. Но если по должностнѣ Обводовому Коммисару, необходимо должно будешь находишься гдѣ либо въ другомъ мѣстѣ, то онъ можешь оплудчиться, съ шѣмъ однакожь что въ случаѣ вспрѣченнаго Делегациею въ чемъ либо затрудненія, получивъ о семъ ея увѣдомленіе, Обводовый Коммисаръ или заступающій его мѣсто, немедленно долженъ прибыть

такогожъ stopnia Officera z Korpusu Weteranów, jednego Lekarza wojskowego i z Wóyta téy Gminy, w którę się uskutecznia Spis, lub Burmistrza albo jego zastępcy, jeżeli Spis odbywa się w Mieście.

§. 16.

Prócz tych osób, znajdować się ma przy Spisie Kommissarz Obwodowy, lub jego Zastępcy; jeżeli zaś okoliczności z powodu obowiązków służby, wymagać będą koniecznej obecności Kommissarza gdzie indziej, w takim razie tenże może się oddalić. Gdyby w tym przypadku Delegacya, znalazłszy jaką wątpliwość, uwiadomiła o takowej Kommissarza Obwodowego, tenże, lub jego zastępcy, powinien natychmiast udać się do gminy lub miasta, gdzie się znajduje Delegacya, dla ułatwienia zaszłej trudności.

въ гмину или городъ, гдѣ находишься Делегация, для ошвращения шого зашрудненія.

§. 17.

Бурмисшры и гминные Войшы должны бышь предуввдомлены Обводовыми Коммисарами объ обязанности ихъ находишься при переписи.

§. 18.

Офицеры Вешперановъ, по особому распоряженію, будущъ уже находишься на мѣстахъ ихъ назначенія (въ Депо, мѣсто первоначальнаго сбора Делегации), до начашя дѣйшвей.

§. 19.

Равномѣрно будущъ высланы въ Депо заблаговременно по особому распоряженію Военно-Медицинскіе Чиновники.

§. 20.

Офицеръ ошъ дѣйшвующихъ Войскъ

§. 17.

Burmistrze i Wóyci gmin mają bydź uwiadomieni przez Kommissarzy Obwodowych, iż obowiązkiem ich jest znaydywać się przy Spisie.

§. 18.

Officerowie z Korpusu Weteranów, podług osobnego rozporządzenia, znaydować się będą w miejscach ich przeznaczenia (w Zakładzie, miejsca pierwsiastkowego zebrania się Delegacyi) przed rozpoczęciem działań w téy mierze.

§. 19.

Również będą wysłani w Zakłady wcześnie, podług osobnych rozporządzeń; Lekarze woyskowi.

§. 20.

Officer z czynnéy Armii do każdego Zakładu, przeznaczonym będzie

въ каждое Дено назначается Полковымъ Командиромъ изъ того полка или баталіона, кошорый расположенъ въ ономъ Дено. — Преимущественно должны быть избираемы для сего Офицеры знающіе Польскій языкъ.

§. 21.

Полковой Командиръ назначитъ упомянутому Офицеру хорошаго писаря.

§. 22.

Каждый Полковой Командиръ немедленно доноситъ по командѣ, и Начальнику Главнаго Штаба Дѣйствующей Арміи, киню именно назначенъ имъ изъ Офицеровъ а также когда они назначены.

§. 23.

Дивизионные Начальники получивъ сіи правила, кошорыя въ одно время будутъ

przez Dowódcę Pułku lub Batalionu, który w miejscu, gdzie się znajduje Zakład, ma swoją konsystencyę. Je możnaści wybierze się do tego Officera posiadającego język Polski.

§. 21.

Dowódzca Pułku przeznaczy wspomnionemu Officerowi zdatnego Pisarza.

§. 22.

Każdy Dowódzca Pułku niezwłocznie doniesie swoiей zwierzchniей Władzy, i Naczelnikowi Sztabu Głównego Armii Czynnéj, kto mianowicie z Officerów został przeznaczonym, i kiedy takowego odkommanderował.

§. 23.

Dowódczy Dywizyj po odebraniu niniejszych przepisów, które w jednymże czasie rozestane zostaną do wszyst-

разосланы и ведемъ Полковымъ Командирамъ, объѣзжающъ полки и удостоверяющъ всеми ли шибъ правила въ надлежащемъ смыслѣ поняты и шакъ ли исполняются.

§. 24.

Делегацинъ Заціонговыхъ, еоспюдшъ въ непосредственномъ ведѣніи Комиссіи Заціонговыхъ въ мѣсцѣ съ оными учреждаемыхъ, и о коихъ будешъ говорено ниже.

§. 25.

Въ распоряженіе каждой Делегацинъ назначаетсѣ ошъ 20 до 25-пи козаковъ, или шакое же число нижнихъ чиновъ изъ другихъ Кавалерійскихъ полковъ, (смотр. росписаніе лит: Е).

§. 26.

Делегацинъ заблаговременно должны уже находитьсѣ на мѣстахъ означенныхъ въ

кихъ Dowódców pułkowych, objada Pułki dla przekonania się, czyli takowe przepisy są dokładnie zrozumiane i wykonywane.

§. 24.

Delegacye Zaciągowe zostają pod bezpośrednim zarządem Komisyyi Zaciągowych, które się w jednym czasie z temiż uorganizują a o których późniéy mowa będzie.

§. 25.

Do każdéy Delegacyi przeznaczają się 20 do 25 Kozaków, albo такаъ liczba Żołnierzy z innych Pułków Jazdy, (patrz rozporządzenie pod lit: E.)

§. 26.

Delegacye powinny znajdować się wcześniej w miejscach oznaczonych w rozporządzeniu pod lit: E. i zaraz po

рописаніи лист: Е. и пошчасъ по полученіи сихъ правилъ приступаютъ къ переписи по нижеизложенному порядку.

§. 27.

Начиная дѣйствія свои, по сему предмету, Члены Делегации (исключая Войшовъ и Бургомисстровъ) собираются въ Депо и въ присутствіи Полковаго Командира и Обводоваго Коммисара или заступающаго его мѣсто, назначаютъ очередь гминъ и городовъ, по коей они будутъ производить перепись.

§. 28.

Делегации будутъ производить перепись въ каждой гминѣ порознь; дозволяется имъ однакожь, для выигранія времени, по усмотрѣнію своему, соединять меньшія гмины съ большими близъ лежащими.

odebraniu niniejszych Prawideł przystąpić do spisu w sposób niżej wyszczególniony.

§. 27.

Rozpoczynając działania swoje w tym względzie, Członki Delegacji (z wyłączeniem Wóytów Gmin) zbiorą się w Zakładach, i w obecności Dowódcy Pułku i Kommissarza Obwodowego, lub jego miejsce zastępującego, przeznaczą kolę gmin i miast, według któręj Spis odbywać się będzie.

§. 28.

Delegacye uskutecznią Spis w każdej gminie oddzielnie; dozwala im się jednak, dla zyskania na czasie, włączać, podług okoliczności, mniejsze gminy do większych, w bliskości sytuowanych.

§. 29.

Коль скоро Делегация прибудетъ въ гмину или городъ, шо Войтъ или Бургомисръ обязаны представитъ оной вышеупомянутыя соспавленные ими списки всѣмъ нижнимъ чинамъ, во ввѣренныхъ имъ часяхъ жишельснго имбюцимъ.

§. 30.

Во все продолженіе дѣйствій по предмету набора, Делегация должна имѣть въ виду, что въ слѣдствіе Высочайшей воли, всѣ нижніе чины бывшей Польской Арміи, не получившіе еще ошсавокъ до начала возмущенія и шѣ нижніе чины кои изъ ошсавки, не выслуживъ по 17 (29) Ноября 1830 года 15 лѣтъ (смотр: примѣчаніе §. 2) или неслужившихъ прежде, носшупили на службу по распоряженію

§. 29.

Skoro Delegacya przybędzie do gminy lub miasta, Wóyt albo Burmistrz przedstawi jéy wzwyż wspomniane, a przez niego ułożone, listy imienne wszystkich woyskowych niższych stópní pobyt swój mających w mieyscach ich zarządowi powierzonych.

§. 30.

Przez cały czas swego działaniá Delegacya Zaciągowa powinna mieć na względzie, że w skutek Naywyższej woli wszyscy woyskowi byłego Woyska Polskiego, którzy nie otrzymali jeszcze uwolnień przed wybuchnięciem rokoszu, i ci woyskowi niższych stópní którzy z uwolnionych lub niebędących poprzednio w służbie, weszli do służby jako woyskowi niższych stópní, podług rozporządzenia Rządu

мяшежнаго Правительсва, обращающаея нынѣ въ военную службу, неисключая нижнихъ чиновъ наименованныхъ мяшежными Правительствомъ Офицерами.

§. 31.

Но какъ, выше въ §§. 4-мъ и 5-мъ упомянуто, изъ обязанности сей изземлются.

- a) Лица поступившіе въ Гражданскую службу Царства Польскаго по окончаніи мяшежа;
- b) Нижніе чины кои по увѣчьямъ дѣйствительно вовсе неспособны къ военной службѣ;
- c) Тѣ кои имѣютъ осѣдлость совершенно обезнечивающую ихъ пропитаніе.

§. 32.

При опредѣленіи увѣчевъ и осѣдло-

buntowniczego, a nie wysłużyli ogółem lat 15, do dnia $\frac{17}{9}$ Listopada 1830 r. (zob: uwagę w §. 2.) mają być zaciągnięni na powrót do służby wojskowej. Z kategorii tych ostatnich nie wyłączają się i te osoby, które przez Rząd buntowniczy Officerami mianowani zostali.

§. 31.

Wyłączeni zaś zostają na mocy §§. 4. i 5:

- a). Osoby, które weszły do służby cywilnej już po uśmierzeniu rokoszu.
- b). Woyskowi niższych stopni którzy z powodu kalectwa są istotnie niezdatni do służby wojskowej.
- c). Miałcy posiadłość, utrzymanie ich zupełnie zabezpieczające.

§. 32.

W oznaczeniu kalectwa i posiadło-

спи, Делегациа имѣють руководствованіа ся сказаннымъ въ §§. 4-мъ и 5-мъ.

§. 33.

Получивъ ошъ Войска или Бургомистра всѣ нужныя свѣдѣнія, Делегациа немедленно должна пристуиить къ исполненію слѣдующаго:

- a) Удостовериться, дѣйствительно ли всѣ нижніе чины въ спискахъ показанные ей предсавлены.
- б) Опнеснись немедленно къ Обводовымъ Коммисарамъ о доставленіи въ назначенные для пріема людей полковыя или баталіонныя Штабы (Депю), шѣхъ изъ подлежащихъ набору нижнихъ чиновъ, кои безъ уважительныхъ причинъ

сѣи, Delegacye mają się trzymać prawideł w §§. 4. i 5. przepisanych.

§. 33.

Odebrawszy od Wóyta gminy lub Burmistrza wszelkie wiadomości, jakie mogą być potrzebne, Delegacya natychmiast rozpocznie swoją czynność, jak następuje:

- a.) Delegacya przekona się czy istonie wszyscy woyskowi niższych stopni, zamieszczeni w listach imiennych, przedstawieni jéy zostali.
- b.) Wezwie niezwłocznie Kommissarzy Obwodowych o wydanie stosownych rozporządzeń dla dostawienia do przeznaczonych Sztabów pułkowych lub batalionowych (Zakład) tych woyskowych niższych stopni, którzy należąc do Spisu, jednak, bez dostatecznego na to powodu, nie-

неявились въ назначенное Делегациею мѣсто.

c) Освидѣтельствовавъ всѣхъ увѣчныхъ, включаетъ въ прилагаемую при семъ ведомость подъ лич. F. какъ пѣхъ кои по опредѣленнымъ на сей предметъ правиламъ, хоша и окажутся неспособными къ военной службѣ, но могутъ следовать въ полковой или баталіонный Шпабъ, шакъ и пѣхъ, кои по увѣчанью вовсе не въ состояніи идти вмѣстѣ съ прочими.

d) Разсмотрѣвъ показанія, предсавленные объ осѣдлостяхъ нижнихъ чиновъ и удостоверившись въ дѣйствительности сей осѣдлости, и въ томъ, показывающа ли объявляемый осѣдлымъ хозяиномъ шакowymъ и по книгамъ городовъ, мѣстечекъ и гминъ. Если показаніе осѣдлости нижнихъ чиновъ

ставили się w miejscu przez Delegację wyznaczoném.

c). Obeyrzy dotkniętych kalectwem i zamieści w ogólnym liście imiennym sub lit: F. podług przepisanych w tej mierze Prawideł, tak tych, którzy, chociaż z powodu kalectwa niezdatni są do służby wojskowej, jednak mogą udać się do Sztabu Pułku lub Batalionu, jako też i tych, którzy wcale nie są w stanie marszrować wraz z innymi.

d). Roztrząśnie podania o posiadłości wojskowych niższych stopni, i przekonają się o rzeczywistości takowej posiadłości, i że podany jako gospodarz osiadły jako takowy znajduje się zamieszczonym w Księgach miejskich lub gminnych. Jeżeli podanie o posiadłości wojskowych niższych stopni, okaże się po sprawdzeniu rzetelnym, w ówczas takowi zamie-

по повѣркѣ окажется справедливымъ, шо оныя вносяшся въ ведомость, приложенную при семъ подѣлиш. G. и не слѣдующъ въ число прочихъ въ полковой или баталіонный Шшабъ (Депю), а остающа на мѣснахъ жилищельства. Въ противномъ же случаѣ помѣщающа сказанные нижніе чины въ ведомости лиш. H., и въ графѣ примѣчанія излагающа причины, по коимъ они не изъемающа изъ службы. Таковыя нижніе чины должны вмѣстѣ съ прочими бытъ осправлены въ полковой или баталіонный Шшабъ, гдѣ имъ предоспавляется право просить Коммисію заціонговую о разсмотрѣніи ихъ доказательствъ и объ окончательномъ рѣшеніи.

e) Всѣ нижніе чины, невключенные въ ведомости лиш: F. и G. помѣщающа въ ведомость подѣлиш: H.

szczą się w liście sub lit: G: tu załączonéy, i nie będą wraz z innymi do Sztabu Pułku lub batalionu (Załączad) zaprowadzeni, lecz pozostają na mieyscach swego pobytu. W razie przeciwnym, tacy woyskowi niższych stopni zamieszczeni bydź mają w liście imiennéy sub lit: H. zaś w rubryce *Uwag* będą wyszczególnione powody, dla których nie zostali uwolnieni od służby. Woyskowi ci odprowadzeni będą wraz z innymi do Sztabu Pułku lub Batalionu, gdzie im zostawia się prawo podania prośby do Kommissyi zaciągowej, o przeyrzenie ich dowódów i o stanowczą decyzyę.

e). Wszyscy woyskowi niższych stopni nie objęci w listach imiennych sub lit: F. i G., zamieszczeni będą w liście sub lit: H. Osoby Stanu Szlacheckiego, dzieci Officerów

Все лица Дворянскаго происхожденія, дѣши Шшабъ и Оберъ-Офицеровъ, дѣши Гражданскихъ Чиновниковъ, равняющихся съ Шшабъ-Офицерами, и дѣши Чиновниковъ, имѣющихъ Ордена (см: §. 6), должны бытъ помѣщены въ сей же последней вѣдомости, вмѣстѣ съ прочими; но о происхожденіи ихъ должно бытъ особо объяснено въ примѣчаніи.

§. 34.

При повѣркѣ Делегациею списковъ должны присутствовать Солдаты изъ каждой деревни, кой бы, въ случаѣ надобности, подъ присягою могли свидѣтельствовать вѣрность списковъ, или указать какіе либо пропуски въ оныхъ.

§. 35.

Если бы при повѣркѣ списковъ представилось сомнѣніе относитель-

высшихъ и низшихъ, немнѣею дети Урядниковъ Сувилныхъ которыхъ степени odpowiadają stopniom Sztabs-Officerów, i dzieci Uрядниковъ мающихъ orderы (patrz §. 6.) маіа быдъ рѳвнѣе замѣсчченѣ въ тѣу оспатнѣу лѣсчѣ раземъ з ѣннѣми, лѣч о уродженіу ѣхъ рѳвннѣа быдъ зробѣона оsobна вzmѣанка.

§. 34.

Przy sprawdzaniu przez Delegacyę list imiennych, powinni byдъ obecнѣ Sołtysi kaждѣу wsi, aby w potrzebie mogli pod przysięгѣу заswѣадчыдъ rzetelnoсч list, i wskazaдъ moгѣce wyдarzyć сѣ w onych błѣды lub opuszczenia.

§. 35.

Gdyby przy sprawdzaniu list, заszло powѣtpiewanie wzгłѣdemъ rzetelnoсчи dostarczonychъ wiadomoсчи о li-

но есправедливости доставленныхъ свѣдений о числѣ нижнихъ чиновъ въ гминѣ, или городѣ живущихъ, въ шакомъ случаѣ предославляется Делегациа, по собраніи всѣхъ шаковыхъ сомнительныхъ случаевъ въ цѣлой гминѣ, сдѣлавъ на мѣстѣ изслѣдованіе, дабы личнымъ осмотромъ и разспросами у жителей удосповѣришься въ сущности дѣла. Всего удобнѣе дѣлавъ шаковыя изслѣдованія въ одно время съ повѣркою осѣдлости; но во всякомъ случаѣ Делегациа должна приложитъ всевозможное стараніе, чшобы на повѣрки сего рода употреблено было сколь можно менѣ времени.

§. 36.

Делегациа, предъ опправленіемъ въ полковой или баталіонный Шшабъ назначаемыхъ на службу, выдаетъ Войшу или Бургомистру свидѣтель-

czbie przemieszkujących w gminie lub mieście woyskowych niższych stopni, w ówczas zostawia się Delegacyi, po zebraniu wszystkich takich wątpliwości z całej gminy, dochodzenie rzetelności na mieyscu, aby przez osobiste obeyrzenie i badanie mieszkańców, przekonać się o istotnym stanie rzeczy. Naydogodniéy będzie uskuteczniać tego rodzaju śledztwo w jednym czasie z sprawdzeniem posiadłości. Lecz w każdym przypadku Delegacya powinna dokładać wszelkiego starania, aby sprawdzania tego rodzaju jak najmniéy zabierały czasu.

§. 36.

Delegacya, nim wyprawi do Sztabu Pułku lub batalionu przeznaczonych do służby, wyda Wóytowi lub Burmistrzowi świadectwo tyczące się tych z pomiędzy przedstawionych ję

спиво въ тѣхъ предспавленныхъ ей нижнихъ чинахъ, коимъ она разрѣшаешъ оспаванься въ своихъ жилищахъ, а самимъ нижнимъ чинамъ билешы, по прилагаемой при семъ формѣ лит: I. и K.

§. 37.

Изъ всего вышеизложеннаго слѣдуешъ, что не осправляюща въ полковые или баталіонные Шпабы (Депю) тѣ нижніе чины, коихъ оспдлоснъ признана будешъ дѣйствительною, а изъ увѣчныхъ тѣ только, кои совершенно не въ соспояніи слѣдовашъ за прочими; всѣ оспальные за тѣмъ нижніе чины должны бытъ осправлены.

§. 38.

Нижніе чины изъ каждой гмины к и города набранные соспавань осо-

woyskowych niższych stopni, którym udzieli prawo pozostania w miejscu ich zamieszkania; tym zaś woyskowym wyda świadectwa podług załączonych tu wzorów lit: I. i K.

§. 37.

Stosownie do poprzedzających artykułów nie będą odprowadzeni do Sztabu Pułku lub batalionu (Zakładu) ci woyskowi niższych stopni, których posiadłość za rzetelną uznaną zostanie; z dotkniętych zaś kalectwem, tylko ci, którzy zupełnie pozbawieni są możności maszerowania z innymi; wszyscy zaś inni woyskowi niższych stopni mają być odesłani do wspomnianych Sztabów.

§ 38.

Woyskowi niższych stopni z każdej gminy lub miasta, formują oso-

бое опдѣленіе (паршію), и по прика-
занію Делегациі, опсправляюща подь
надзоромъ жишелей въ назначенное
рописаніемъ Депо.

§. 39.

Гминный Войшь и Бургомиспръ
(или въ случаѣ если ему невозможно
оплучишься опъ должноти, шо за-
ешупающіи его мѣсто), а также нѣ-
сколькo спаршинъ, опсправляюща
вмѣстѣ съ новонабранными въ пол-
ковой или баталіонный Шшабъ (Де-
по), и опшающа шамъ, для могу-
щей веспрѣишься въ нихъ надобно-
сти, до совершенной сдачи Комми-
сією Заціонговою сихъ нижнихъ чи-
новъ въ полкъ.

§. 40.

Опъ пункта, гдѣ будешъ сдѣ-
ланъ наборъ, до назначеннаго Депо,
пушевое продовольствіе новонабран-

bny oddział, (partya) który Delegacya
odeśle pod dodaną strażą cywilną, do
przeznaczonego podług rozporządze-
nia zakładu.

§. 39.

Wóyt gminy i Burmistrz lub jego
zastępca, jeżeli obowiązki jego nie do-
zwolą mu oddać się, również kilku
znaczniejszych mieszkańców, udadzą
się wraz ze spisowymi do Sztabu Puł-
ku lub batalionu (Zakładu), i pozosta-
ną tamże, a to z powodu iż ich obe-
cność może być potrzebną aż do osta-
tecznego oddania rzeczonych wojsko-
wych niższych stopni do Pułku przez
Kommissyę Zaciagową.

§. 40.

Od miejsca, w którym Spis usku-
tecznionym będzie aż do przeznaczo-
nego zakładu, żywność dla spisowych

ныхъ, должно бытъ обезпечено гминою или городомъ, въ кошорыхъ они имѣли жишельство: по прибытіи же въ Шшабъ продовольствующія уже они по распоряженію мѣснаго Военнаго Начальства.

§. 41.

Осправляя транспорты новонабранныхъ нижнихъ чиновъ, Делегація пошчасъ доносишь о шемъ Коммисіи Заціонговой, и предспавлаешъ вмѣстѣ съ шемъ вѣдомоспи лшш: *F.*, *G.* и *H.*

§. 42.

Вѣдомоспи сіи должны бытъ предспавляемы Делегаціами въ двухъ экземплярехъ, одинъ на Русскомъ, а другой на Польскомъ языкѣ.

§. 43.

О недоразумѣніахъ, какіе могли бы встрѣшиться, Делегація предспа-

w marszu ma być dostarczoną przez gminę lub miasto, w których ci wojskowi przemieszkawali; za przybyciem zaś ich do Sztabu, żywność dostarczoną im będzie od Władzy Woyskowej w tém miejscu.

§. 41.

Wysyłając oddział spisowych wojskowych niższych stopni, Delegacya natychmiast doniesie o tém Kommissyi Zaciągowej, i przedstawi listy imienne sub lit: *F.* *G.* i *H.*

§. 42.

Te listy powinny być przedstawione przez Delegacye w dwóch exemplarzach, jeden w języku Rosyiskim, a drugi w języku Polskim.

§. 43.

W przypadku jakiey wątpliwości,

вляешь Коммисіи Заціонговой, и испрашиваешь у оной разрѣшенія.

§. 44.

Когда всѣ занятія Делегации въ одной гминѣ или городѣ будущь окончены, тогда она перетѣжаешь въ другой пунктъ, и дѣйствуешь по предьидущему.

§. 45.

Каждая Делегация обязана окончить всѣ свои дѣйствія по предмету набора въ печеніи двухъ мѣсяцовъ, считая со времени начатія оныхъ.

Общее примѣчаніе.

Все, что сказано въ предьидущихъ §§ 1—45, и будетъ говорено въ послѣдующихъ §§ сихъ правилъ объ Обводныхъ Коммисарахъ, Бур-

Delegacya doniesie o tém Kommissyi Zaciagowéy, i prosić będzie o rozstrzygnięcie onéy.

§. 44.

Skoro wszystkie czynności Delegacyi w iednéy gminie lub mieście ukończone zostaną, wówczas Delegacya uda się na inny punkt, i działać będzie iak wyżej wskazano.

§. 45.

Każda Delegacya powinna skończyć całą swoją czynność zaciagową w przeciągu dwóch miesięcy, rachując od daty rozpoczęcia onéy.

Uwaga ogólna.

Wszystko co w poprzedzających §§ 1.—45. już powiedziano, niemniéy i to co w następujących §§ niniejszych Prawideł wzmiankowaném będzie o

Войскахъ по воеводствамъ, въ Варшавѣ въ равной степени относятся до Циркуловыхъ Коммисаровъ, а въ другихъ Воеводскихъ городахъ до Коммисаровъ Циркуловыхъ и президентовъ.

О составѣ и дѣйствіяхъ Коммисій Зационговыхъ.

§. 46.

Въ одно время съ составленіемъ Деlegationъ Зационговыхъ, образуются такъ же въ Воеводскихъ городахъ высшія военныя Коммисіи, для тойже цѣли.

Примѣчаніе. Въ Варшавѣ образуются двѣ таковыхъ Коммисій, одна собственно для города Варшавы, а другая для Мазовецкаго Воеводства вообще.

§. 47.

Коммисіи Зационговыя въ каждомъ Во-

Коммисарзачъ Obwodowych, Burmistrzach i Wóytach gmin, ма się również stosować: w Warszawie do Kommissarzy Cyrkułowych, w innych zaś miastach Wojewódzkich do Kommissarzy Cyrkułowych i Prezydentów.

О Составѣ и чынностяхъ Коммиссій Зационговыхъ.

§. 46.

Razem z organizacją Delegacji zaciagowych, uorganizują się w miastach Wojewódzkich wyższe Kommissyje Zaciagowe.

Uwaga. w Warszawie organizują się dwie takowe Kommissyje: jedna dla samego miasta, a druga dla Województwa Mazowieckiego wogólności.

§. 47.

Kommissyje Zaciagowe w każdym Województwie, wyłączaіac te które

сводспѣвъ, исключая учреждаемыхъ въ Варшавѣ, соспояшь, подъ предѣдательствомъ Военныхъ Начальниковъ Воеводспѣвъ, изъ Шшабъ-Офицера ошъ дѣйствующиъ Войскъ, Шшабъ-Офицера ошъ Вешерановъ, Медика ошъ дѣйствующиъ Войскъ, и одного Члена Воеводской Коммисіи.

§. 48.

Шшабъ-Офицеры ошъ дѣйствующиъ Войскъ имѣющъ бшпъ назначены въ Воеводскіе города Начальниками нижеслѣдующиъ Дивизій:

Въ Сувалки	ошъ 5-й	Пѣхош.	Дивизіи.
— Плоцкъ	— 7-й	—	—
— Сѣдлецъ	ошъ Сводной	Бригады	
	8-й	Пѣхош.	Дивизіи.
— Варшаву	— 6-й	—	—
— Калишь	— 2-й	Гусарск.	Дивизіи.
— Кѣльце	— 9-й	Пѣхош.	—
— Радомъ	— 11-й	—	—
— Люблинь	— 10-й	—	—

сіе организую въ Варшавіе, остаю подъ презыденцію Военного Начальника въ Войеводствіе, и складаю сіе: зъ Sztabs-Officera czynnéy Armii, зъ Sztabs-Officera Weteranów, зъ Lekarza woyskowego i z iednego członka Kommissyi Wojewódzkiéy.

§. 48.

Sztabs-Officerowie czynnéy Armii маю быдъ przeznaczени до miast Wojewódzkich przez Dowódców Dywizyi niżej oznaczonych, iako to:

Do Suwałk	z 5.	Dywizyi	Piechoty.
„ Płocka	7.	ditto	ditto
„ Siedlec	z	Brygady	zbiorowéy,
	8.	Dywizyi	Piechoty.
„ Warszawy	6.	ditto	ditto
„ Kalisza	2.	ditto	Huzarów.
„ Kielc	9.	ditto	Piechoty.
do Radomia	11.	Dywizyi	Piechoty.
„ Lublina	10.	ditto	ditto

§. 49.

Преимущественно должны быть избираемы для сего Штабь-Офицеры, знающіе Польскій языкъ.

§. 50.

Каждому изъ сихъ Штабь-Офицеровъ назначится Начальникомъ Дивизіи одинъ писарь.

§. 51.

Начальники Дивизіи пошчасъ донесуть Начальнику Главнаго Штаба Дѣйствующей Арміи, кпо именно изъ Штабь-Офицеровъ ими назначень будетъ.

§. 52.

Штабь-Офицеры отъ Ветерановъ и Военные Медицинскіе Чиновники придутъ въ Воеводскія города по особому

§. 49.

Do tego starać się potrzeba przeznaczać, ile możności, Sztabs-Officerów posiadających język Polski.

§. 50.

Każdemu z tych Sztabs-Officerów przeznaczy Dowódzca Dywizyi jednego Pisarza.

§. 51.

Dowódcy Dywizyj doniosą niezwłocznie Szefowi Głównego Sztabu czynnej Armii, kto mianowicie ze Sztabs-Officerów został przez nich przeznaczonym.

§. 52.

Sztabs-Officerowie od Weteranów i Lekarze wojskowi udadzą się do miast Woiewódzkich podług osobnego rozporządzenia; Członki zaś z Kom-

назначенію, а Члены оныхъ Воеводскихъ Коммисій назначаюшся Предсѣдателями сихъ Коммисій.

§. 53.

Каждая изъ двухъ Зационговыхъ Коммисій (примѣчаніе къ §. 46-му), въ Варшавѣ учреждаемыхъ, имѣеть особаго Предсѣдателя, и сословіи также изъ Штабъ-Офицера оныхъ Дѣйствующихъ Войскъ, Штабъ-Офицера оныхъ Ветерановъ, Медика оныхъ Дѣйствующихъ Войскъ, и Чиновника съ Гражданской стороны. Упомянутые Военные Чиновники и Медики назначаюшся по особому распоряженію; Гражданскіе же Члены будутъ назначены: въ Коммисіи, учреждаемую собственно для Варшавы, изъ Членовъ Варшавскаго Муниципалитета, а въ Коммисію, учреждаемую для Мазовецкаго

missij Wojewódzkich przeznaczeni będą przez Prezesów tych Kommissyj.

§. 53.

Każda z dwóch Kommissyj Zaciągowych w Warszawie uorganizowanych (uwaga w § 46) ma oddzielnego Prezydującego, i składa się również: z Sztabs-Officera Armii czynnéj, z Sztabs-Officera od Weteranów, z Lekarza wojskowego, i Członka ze strony cywilnéj. Wspomnieni wojskowi i Lekarze przeznaczeni będą podług osobnego rozporządzenia, Członkowie zaś cywilni przeznaczeni będą: do Kommissyi organizowaney wyłącznie dla Warszawy z grona Członków Urzędu Muncypalnego Miasta Warszawy, zaś do Kommissyi organizowaney dla Województwa Mazowieckiego, z grona Członków Kommissyi tegoż Województwa.

Воеводспва, изъ Числовъ Мазовецкой Воеводской Коммисіи.

§. 54.

Всѣ Члены Коммисіи Заціонговой собираются въ Воеводскій городъ, гдѣ, по полученіи сихъ правилъ, и начинающъ свои дѣйствія.

§. 55.

Коммисіи Заціонговья наблюдаютъ, чшобы наборъ и перепись нижнихъ чиновъ производились безъ замѣденія, и въ предписанномъ порядкѣ.

§. 56.

Часть Козачьяго полка, состоящаго въ вѣдѣніи каждаго Воеводскаго Военнаго Начальника, можетъ бытъ употреблена въ случаяхъ, гдѣ сіе пошребно будешъ; независимо же отъ сего Военное Начальство войскъ, въ Царствѣ распо-

§. 54.

Wszyscy Członkowie Kommissyi Zaciągowej zbiorą się w mieście Wojewódzkim, gdzie, po otrzymaniu niwiejszych przepisów, rozpoczną czynność swoją.

§. 55.

Kommissye Zaciągowe przestrzegać będą, ażeby spis i pobór wojskowych niższych stopni uskutecznione były przez Delegacye bez przewłoki, i w przepisanyim porządku.

§. 56.

Część Pułku Kozackiego, zostającego pod rozkazami każdego Naczelnika Woiennego w Woiewództwie, użyta bydz może w razie potrzeby; pomimo tego, Dowódcy Woysk, w Królestwie rozpołożonych, obowiązani będą, na wezwanie Kommissyi Zacią-

женныхъ, обязано по требованіямъ Комисіи Зационговыхъ, оказывать онимъ съ своей стороны всякое законное пособіе.

§. 57.

По полученіи оныхъ Деlegaціи вѣдомостей лицъ F., G. и H., Комисія Зационговая должна немедленно заняться разсмотрѣніемъ оныхъ.

§. 58.

Во первыхъ обязана сія Комисія повѣришь, все ли нижніе чины, въ той гминѣ или городѣ живущіе и подлежащіе набору, помѣщены были Войшами или Бургомистрами въ составленные ими списки.

Сіе, кромѣ имѣющихся въ Воеводскихъ Комисіяхъ свидѣній, можешь еще быть удобно повѣряемо списками, которые хранятся у Военныхъ Начальниковъ Воеводствъ

gowej, udzielić z swęy strony wszelką pomoc prawem przepisana.

§. 57.

Po otrzymaniu od Delegacyi list imiennych pod lit: F. G. H. tu dołączonych, Kommissya Zaciągowa winna zająć się niezwłocznie przejrzeniem takowych.

§. 58.

Obowiązkiem najprzód téy Kommissyi będzie sprawdzić czyli wszyscy woyskowi niższych stopni przebywający w téy gminie lub mieście, a należący do Spisu, zamieszczonymi byli na listach przez Wóytów gmin lub Burmistrzów podanych.

Takowe, oprócz Akt Kommissyj Wojewódzkich, mogą nadto jeszcze bydź łatwo sprawdzone z znajdującemi się u Wojennych Naczelników Wo-

о возвратившихся въ каждое Воеводство из Пруссіи и Австріи нижнихъ чинахъ бывшихъ Польскихъ войскъ.

§. 59.

Коммисія Заціонговая разсматриваетъ пошомъ, достаточно ли уважительно увѣща, по коимъ нижніе чины признаны неспособными къ военной службѣ.

§. 60.

Наконецъ обязана она Коммисія разсматривать, справедливо ли показаны осѣдлости нижнихъ чиновъ, и вообще нѣтъ ли въ представленныхъ свѣдѣніяхъ какихъ либо неясностей или противорѣчій.

§. 61.

Если бы при разсматриваніи упомянутыхъ вѣдомостей, какое либо обстоя-

тельствъ въ воєводскихъ списахъ возвращающихся до каждаго Воєводства з Пруссіи и Австріи войскъ нижнихъ ступней былаго Воєска Польскаго.

§. 59.

Kommissya Zaciągowa rozpoznaje potém czyli dostatecznie udowodnione zostało kalectwo, w skutek którego woyskowi niższych stopni uznani bydź mają jako niezdolni do służby woyskowej.

§. 60.

Nakoniec, rzeczona Kommissya obowiązana, rozpoznac, czyli dowody, okazane na własność przez woyskowych niższych stopni posiadane, są dostateczne, i w ogólności, czyli takowe dowody nie przedstawiają jakich wątpliwości lub sprzeczności.

§. 61.

Jeżeliby, przy roztrząsaniu wzwyż wspomnianych przedmiotów, Kom-

шпельство найдено было Коммисією сомнишельнымъ, въ шакомъ случаѣ предоспавляешся оной нарядишь по одному Чиновнику военного и гражданскаго вѣдомства, для изслѣдованія шаковаго обстояшпельства на мѣстѣ.

§. 62.

Для сего Коммисіи Заціонговой разрѣшаешся пребовашь Офицера изъ ближайше расположеннаго полка или баталіона, а Гражданскаго Чиновника ошъ Воеводской Коммисіи, или ошъ Обводовыхъ Коммисаровъ, и шаковыя пребованія Коммисіи Заціонговой, должны бышь выполняемы мѣстнымъ Военнымъ и Гражданскимъ Начальствомъ безъ всякаго замѣденія.

§. 63.

О доспавленіи въ полковые или баталіонныя Шпабы (Депю) шѣхъ нижнихъ

missya znalazła jaką bądź wątpliwość, w takim razie będzie mogła przeznaczyć po jednym Urzędniku Wojskowym i cywilnym dla wyśledzenia téj okoliczności na miejscu.

§. 62.

W tym celu Kommissya Zaciągowa upoważniona zostaje do wezwania Oficera z najbliższy stojącego Pułku lub Batalionu, a Kommissyą Wojewódzką lub Kommissarza Obwodowego o Urzędnika cywilnego; takowe zawezwania Kommissyi Zaciągowej powinny bydzь uskutecznione przez właściwą Wojenną lub Cywilną Władzę bez żadnéj zwłoki.

§. 63.

Celem dostawiania do Sztabów Pułków lub Batalionów (Zakładu) tych wojskowych niższych stopni, którzy

чиновъ, кои, или безъ уважительныхъ причинъ не явились къ сроку на мѣсто назначенное Делегациею, или по окончаніи уже оною приѣма, самовольно отлучась, не возвратились, снесется Коммисіа Зационговая съ Воеводскою Коммисіею.

§. 64.

Для повѣрки дѣйствій Делегаций, Коммисіи Зационговья имѣющъ присушествовать при приѣмѣ въ полки нижнихъ чиновъ, изъ разныхъ гминъ или городовъ въ Депо приведенныхъ.

§. 65.

Для сего Коммисіи Зационговья, по сношенію съ Командирами полковъ, и соображаясь со временемъ прибытія въ Штабы упомянутыхъ нижнихъ чиновъ, назначающъ время, къ копорому онѣ бу-

bez ważnych przyczyn nie stawili się w przepisany czas, w miejscu przez Delegacyę oznaczoném, lub po ukończonym już przez nią Zaciągu, oddaliwszy się samowolnie, nie powrócili; Kommissya Zaciągowa zniesie się z Kommissyą Wojewódzką.

§. 64.

Dla sprawdzenia czynności Delegacyi, Kommissya Zaciągowa ma być obecna przy przyjmowaniu do Pułków wojskowych niższych stopni, z różnych gmin i Miast do zakładu przeprowadzonych.

§. 65.

W tym celu Kommissya Zaciągowa, po zniesieniu się z Dowódcami Pułków, i w zastosowaniu się do czasu przybycia do Sztabów pomienionych wojskowych niższych stopni,

душі находився въ полковыхъ и баталіонныхъ Шпабахъ (Депю) для повѣрки и сдачи людей.

§. 66.

По прибытіи въ Депю, Коммисія въ присуствіи Полковаго Командира, исполняетъ слѣдующее:

- a) Повѣряешь находятся ли на лицо всѣ нижніе чины, въ вѣдомостяхъ оныя Делегациі доставленныхъ помещенные и изъ гмины или города ошправленные.
- b) Осматриваешь увѣчныхъ, и шѣмъ кои дѣйствительны во все неспособны продолжать службу, позволяешь возвратиться въ свои жилища.
- c) Разбираешь жалобы шѣхъ, кои, по непризнанію Делегациею уважительными осядлостей ихъ, помещены въ вѣдомо-

oznaczy czas w którym znajdować się będą w Sztabach Pułków lub batalionów (Zakładach), dla sprawdzenia zdawania ludzi.

§. 66.

Za przybyciem do Zakładu, Kommissya, w obecności Dowódcy pułkowego, winna dopełnić co następuje:

- a). Przekonać się czyli znajdując się obecni wszyscy woyskowi niższych stopni na listach przez Delegację podanych zamieszczeni, i czyli zostali odesłani z gminy lub miasta.
- b). Obeyrzeć kaleków, i tym którzy będą rzeczywiście całkiem niezdolni do pełnienia dalej służby, dozwolić powrotu do domów.
- c). Roztrząsnąć zażalenia tych którzy nie będąc uznani przez Delegacją za osiadłych, zamieszczeni zostali na liście pod lit. H., i, skoro się prze-

спии лип. Н., и буде удооповѣрится въ законности ихъ прошеній объ увольненіи отъ службы, что оппускаешь шаковыхъ въ мѣста ихъ жишельства.

d) Оспальныхъ за шѣмъ изъ сказанныхъ нижнихъ чиновъ Коммисія Зационговая окончательно сдаешь въ полкъ. Въ числѣ сихъ послѣднихъ также должны быть сданы особымъ опдѣленіемъ и по имянному списку всѣ нижніе чины Дворянскаго происхождения, дѣши Шшабъ и Оберъ-Офидерскіе, дѣши Гражданскихъ Чиновниковъ, равняющихся съ Шшабъ-Сфидерами, и дѣши Чиновниковъ, имѣющихъ Ордена §. 6.

§. 67.

Лѣкарскія освидѣшельствованія и опредѣленія увѣщій, дѣлающихъ неспособными къ службѣ, должны быть производимы

kona o słuźności zanesionéy prośby o uwolnienie ich od słuźby, dozwoli im powrotu do mieysca ich zamieszkania.

d). Pozostających woyskowych niższych stopni Kommissya Zaciągowa odda ostatecznie Półkowi. W liczbie tych ostatnich winni być oddani, przy oddzielnéy liście imienney, wszyscy woyskowi niższych stopni Szlacheckiego stanu; równie jako i dzieci wyższych i niższych Officerów, tudzież Urzędników cywilnych, których stopnie odpowiadają stopniom Officerów wyższych w Woysku, niemniéy Urzędników orderami ozdobionych (§. 6.)

§. 67.

Świadectwa Lekarzy, i opis kalectwa, czyniącego niezdolnym do słuźby, powinny być sporządzone po-

на основаніи особо прилаженныхъ при семъ правилъ; о коихъ упоминается въ §. 4-мъ.

§. 68.

При опредѣленіи осѣдлости руководствоваться слѣдуетъ §. 5-мъ.

§. 69.

Въ приемъ нижнихъ чиновъ въ полкъ Коммисія получаетъ опись Полкового Командира квипанцію.

§. 70.

Опись себя выдаешь Коммисія Заціонтова свідѣтельница на Польскомъ языкѣ гминнымъ Войшамъ и Бургомисшрам, ошносительно каждой гмины или города, съ объясненіемъ, въ сихъ свідѣтельницахъ: сколько нижнихъ чиновъ послушило на службу, и кому именно по увѣщью, или осѣдлости; Коммисія дозволила возвратиться на мѣста жительства.

дług oddzielnie załączonych tu przepisów o których wzmiankuje się w §. 4.

§. 68.

Opisy posiadłości sporządzone byź powinny stosownie do §. 5.

§. 69.

Na dostawę do Pułku wojskowych niższych stopni Kommissya uzyska pokwitowanie od dowodzącego Pułkiem.

§. 70.

Kommissya Zaciągowa udzieli od siebie świadectwa w języku Polskim, Wóytom gmin i Burmistrzom, po szczególnie co do każdéy gminy lub miasta, z wymienieniem, ile wojskowych niższych stopni weszło do służby i komu mianowicie, z względu na kalectwo lub posiadłość, Kommissya dozwoliła powrócić do miejsca zamieszkania.

§. 70.

Получивъ шаковое свидѣтельство, гминный Войтъ, Бургомисръ (или засшупающій его мѣсто) и спаризины возвращающся на свои мѣста.

§. 72.

Въ мѣстѣ съ Бургомисрами и Войщами возвращающся въ мѣста своего жительства и опущенные Коммисією по осѣдлости и увѣчьямъ нижніе чины (§. 66.)

§. 73.

Каждый изъ упомянушихъ въ предъидущемъ §. опущенныхъ Коммисією Зационговою нижнихъ чиновъ получаетъ изъ оной печашное свидѣтельство, по прилагаемымъ при семъ формамъ подъ лит. L. и M. съ означеніемъ причинъ, по коимъ онъ изымлется отъ обязанности вступитъ въ службу.

§. 71.

Po odebraniu takowego świadectwa, Wóyt gminy, Burmistrz (lub zastępujący jego miejsce), tudzież inni znaczniejsi mieszkańcy powrócą do siebie.

§. 72.

Wraz z Burmistrzami i Wóytami wróca i ci z wojskowych niższych stopni, którym Kommissya udzieli na to pozwolenie, z powodu posiadłości lub kalectwa (§. 66.).

§. 73.

Każdy z wzmiankowanych w poprzedzającym §. 72., a uwolnionych przez Kommissyę Zaciągową, otrzyma od téżże świadectwo drukowane, podług wzorów pod lit. L. i M. tu dołączonych, a w których wymienione będą powody dla jakich każdy z nich uwolniony został od obowiązku weyścia do służby.

§. 74.

Гминные Войшты и вообще старшинны обязаны наблюдать, чшобы на пуши, во время обрашного слѣдованія, сохраняемъ былъ нижними чинами надлежащій порядокъ и спокойствіе. Въ прошивномъ же случаѣ гминный Войштъ, Бургомистръ (или заступающій его мѣсто), проситъ ближайшее Военное Начальство о вспоможеніи ему въ удержаніи порядка.

§. 75.

По вышеизясненному порядку пошущаешъ Коммисія Заціонговая въ каждомъ изъ полковыхъ или баталіонныхъ Штабовъ (Дено) въ Воеводствѣ расположенныхъ, гдѣ будешъ производиться приемъ важныхъ чиновъ.

§. 76.

Тотчасъ по сдачѣ людей въ полкъ,

§. 74.

Wóyci gmin i znaczniejsi mieszkańcy obowiązani są przestrzegać, iżby woyskowi niższych stopni zachowali się w drodze, w czasie ich powrotu do domów, w należnym porządku i spokoynie. W przeciwnym zaś razie, Wóyt gminy, Burmistrz (lub zastępujący jego miejsce) zgłosi się do najbliższej woyskowej kommandy o udzielenie mu pomocy dla utrzymania porządku.

§. 75.

Trzymając się wzwyż opisanego porządku, Kommissya Zaciągowa przeniesie się do każdego Sztabu (Zakładu) Pułku lub batalionu stojącego w Województwie, gdzie odbywać się będzie zdawanie woyskowych niższych stopni.

§. 76.

Zaraz po oddaniu ludzi do Pułku, Kommissya doniesie o tém Sztabowi

Комисія доносишь о томъ какъ въ Главнѣйшій Шпабъ Дѣйствующей Арміи, такъ и въ Комисію Внутреннихъ Дѣлъ въ Царствѣ, предсавляя въ мѣстѣ съ шѣми имянные списки по прилагаемой при семъ формѣ подъ лит. N., и особую перечневую вѣдомость по формѣ лит. O., изъ коихъ предсавляемыя въ Главнѣйшій Шпабъ Арміи должны бытъ на Русскомъ, а посылаемыя въ Комисію Внутреннихъ Дѣлъ на Польскомъ языкѣ.

§. 77.

Имянные списки опущеннымъ Комисією въ свои жилища нижнимъ чинамъ, равно какъ и шѣхъ, кои опущены Делегациями, со всѣми нужными поясненіями, имѣющъ храниться въ Комисіи для предсавленія оныхъ вмѣстѣ съ общими опечатами о всѣхъ дѣйствіяхъ въ Комисію Внутреннихъ Дѣлъ и Поли-

Głównemu Czynnéy Armii, tudzież Kommissyi Spraw Wewnętrznych Królestwa, i przedstawi oraz listy imienne, podług wzoru pod lit: N. tu dołączonego, a nadto i oddzielną w krótkiéy treści wiadomość, podług wzoru pod lit: O. Takowe listy przedstawiane Głównemu Sztabowi sporządzone będą w języku Rossyiskim, te zaś do Kommissyi Spraw Wewnętrznych, w języku Polskim.

§. 77.

Listy imienne tych woyskowych niższych stopni, którym Kommissya równie iako i Delegacye dozwolily wolnego powrotu do domów, zostaną, z wszelkiemi potrzebnemi wyjaśnieniami, zachowane w Kommissyi, dla przedstawienia ich wraz z ogólném zdaniem sprawy z iéy działań do Kommissyi Spraw Wewnętrznych Króle-

ци Царства на Польскомъ, а въ Главнѣй Штабъ Арміи на Русскомъ языкѣ.

§. 78.

Въ случаяхъ особенной важности или такихъ, коихъ Коммисія Зационговая сама собою разрѣшить не можешь, обязана она представлять, или въ Главнѣй Штабъ Арміи, или въ Коммисію Внутреннихъ Дѣлъ, смотря по тому, Военнаго или Гражданскаго Начальства рѣшеніе требуется.

§. 79.

Все дѣйствіе Коммисіи Зационговой, по предмету набора, должны быть окончены въ теченіи трехъ мѣсяцевъ, считая со времени начатія набора.

§. 80.

По окончаніи всехъ занятій въ Дѣло, Коммисія Зационговая, возвращается въ Во-

ства въ языкѣ Польскомъ, а до Главнаго Штабу Арміи, въ языкѣ Россійскомъ.

§. 78.

W przedmiotach szczególnéj wagi, lub takichъ których Kommissya Zaciągowa sama rozwiązać nie może, obowiązana będzie zgłosić się do Głównego Sztabu Armii lub do Kommissyi Spraw Wewnętrznych, stosownie do przedmiotu którego decyzya zależy będzie od Władzy Woyskowej lub cywilnéj.

§. 79.

Wszelkie czynności Kommissyi Zaciągowej dotyczące się zaciągu, powinny być ukończone w przeciągu trzech miesięcy, licząc od dnia rozpoczęcia zaciągu.

§. 80.

Po ukończeniu swéj czynności w zakładach, Kommissya Zaciągowa wró-

въ Воеводскій городъ, займешся со-
спавленіемъ общаго и полнаго опче-
ша о всѣхъ дѣйствіяхъ по сему пред-
мешу, и предспавляешъ шаковыя оп-
чешы на Русскомъ языкѣ въ Главнѣй
Шшабъ Арміи, а копи сѣ шѣхъ оп-
чешовъ на Польскомъ языкѣ, даешъ
Члену своему сѣ Гражданской споро-
ны, для предспавленія чрезъ Воевод-
скую Коммисію, въ Коммисію Вну-
шреннихъ Дѣлъ. Полученныя опъ
полковыхъ Командировъ квишанціи
въ пріемъ людей, должны бышъ въ
шо же время предспавлены въ Гла-
внѣй Шшабъ Арміи.

Примѣчаніе. Во всемъ шомъ,
въ чемъ Заціонговыя Коммисіи, уч-
реждаемыя для Воеводствъ, опно-
сяшя въ Воеводскія Коммисіи, За-
ціонговая Коммисіи, учреждаемая для
Варшавы, опносяшя въ Варшавской
Муниципалитешъ.

ciwszy do miasta Woiewódzkiego,
zaymie się ułożeniem ogólnego i do-
kładnego zdania sprawy z całej swęy
czynności w tym przedmiocie, i przed-
stawi go, w ięzyku Rossyiskim,
Sztabowi Głównemu Armii, kopią
zaś tegoż zdania sprawy, w ięzyku Pol-
skim, za pośrednictwem zasiadającego
w ięy gronie Urzędnika Administra-
cyinego, zakomunikuie Kommissyi
Wojewódzkiey, która takowe prze-
śle do Kommissyi Spraw Wewnę-
trznych. Pokwitowania uzyskane od
Dowódców Pułków na dostawę lu-
dzi, powinny bydz w tymże czasie
przedstawione Sztabowi Głównemu
Armii.

Uwaga. W tém wszystkim w czém
Kommissye Zaciągowe uorganizowane
dla Województw odnoszą się do Kom-
missyi Wojewódzkich, Kommissya
Zaciągowa uorganizowana w Warsza-

§. 81.

Нижніе чины, подлежащіе набору, и неявившіеся безъ законной причины на назначенное Делегациею мѣсто для пріема, равно ошлучившіеся самовольно съ шого мѣста, или во время слѣдованія въ Депо, либо въ послѣдствіи изъ самаго Депо, почишающіеся дезерпирами и судящіяся, по коимкѣ, Военнымъ Судомъ по Россійскимъ Военнымъ Законамъ.

§. 82.

Всякой, способствовавшій побѣгу кого либо изъ упомянутыхъ нижнихъ чиновъ, или давшій онымъ укрышіе, будешъ судимъ по Законамъ Царства Польскаго.

§. 83.

На случай, если бы гдѣ возникли беспорядки, по Гг. Дивизионные, Полковые и Башаліонные Командиры, смо-

wie odnosi się do Urzędu Muncypalnego Miasta Warszawy.

§. 81.

Woyskowi niższych stopni, należący do spisu, którzyby bez prawnych przyczyn niestawili się w miejscu przez Delegacyę do Spisu oznaczoném, równie iako i ci, którzyby samowolnie oddalili się z tego miejsca, lub z drogi udając się do Zakładu, lub nakoniec z zamego Zakładu, uznani będą za zbiegów, i, po ich ujęciu, będą sądzeni podług praw woyskowych Rossyskich.

§. 82.

Każdy ułatwiający ucieczkę któremu kolwiek z pomienionych woyskowych niższych stopni, lub dający onemu schronienie, będzie sądzony podług praw Królestwa Polskiego.

пря по тому, кто изъ нихъ съ своими войсками расположенъ ближе, пошчасъ принимающъ нужныя мѣры къ возстановленію пицины, упошребляя въ случаѣ необходимости военную силу, о чемъ въ то же время доносящъ по командѣ и въ Главный Штабъ Арміи.

§. 84.

Каждый Военный Начальникъ, по требованію лицъ, коимъ поручено произведеніе набора, обязанъ оказывать имъ всякое вспомошествованіе съ военной стороны.

§. 85.

Всѣ воинскіе нижніе чины по день полученія въ Воеводскихъ городахъ сихъ правилъ добровольно въ Россійскіе войска поступившіе, сохраняющъ особыя преимущества, при шаковомъ принятіи имъ предославленныхъ. По

§. 83.

Gdyby się gdzie okazał nieporządek, P. P. Dowódcy Dywizyj, Brygad, Pułków i Batalionów naybliżey konsystujących, przedsięwzmaą niezwłocznie potrzebne środki dla przywrócenia spokoyności, z użyciem, w razie potrzeby, siły woyskowej. O wziętych w téy mierze środkach doniesą natychmiast do swoiéy kommandy, i wprost do Głównego Sztabu Armii.

§. 84.

Każdy Naczelnik Woienny, na wezwanie osób którym czynność zaciągowa iest poruczona, obowiązany iest udzielić tymże wszelkiéy pomocy woyskowej.

§. 85.

Wszyscy woyskowi niższych stopni, którzy do dnia otrzymania przez

объявленіи же сихъ правилъ, ни кшо
уже иначе въ службу принявъ бышь
не можешъ какъ на основаніи оныхъ
правиль.

Подлинныя подписаль:

Главнокомандующій Дѣйствующею Ар-
міею, Генералъ-Фельдмаршалъ, Царства
Польскаго Намѣстникъ, *Князь Варшав-
скій, Графъ Паскевичъ-Эриванскій,*

Kommissye Wojewódzkie niniejszych
rozporządzeń, dobrowolnie weszli do
Woysk Rossyiskich, Zachowują cso-
bne prerogatywy, które przy ich przy-
jęciu pozostawione im były. Po ogło-
szeniu zaś niniejszych przepisów, nikt
nie może inaczéy iak podług osnowy
tychże bydź do służby przyjętym.

Na Oryginale podpisano:

Głównie - Kommenderujący Czynną Armią,
Generał Feldmarszałek, Namiestnik Kró-
lestwa Polskiego, *Xiąże Warszawski, Hrabia
Paskiewicz - Erywański.*

ОБЪ ОБЯЗАННОСТЯХЪ

ГГ. Часпныхъ Начальниковъ войскъ по набору въ Россійскую Армію нижнихъ чиновъ бывшихъ польскихъ войскъ.

§. 1.

Во всё продолженіе переписи и набора ГГ. Военные Начальники должны наблюдать, чтобы въ кругу расположенія вѣренныхъ имъ войскъ сохраняемъ былъ должный порядокъ и спокойствіе.

§. 2.

На случай если бы гдѣ возникли беспорядки, то ГГ. Дивизионные, Полковые и Башалионные Командиры, смотря по тому кто изъ нихъ съ своими войсками расположенъ ближе, поспѣшь принимающъ нужные

O OBOWIĄZKACH

Oddzielnych Dowódców Woysk w czasie zaciągu do Armii Rosyjskiej woyskowych niższych stopni byłego Woyska Polskiego.

§. 1.

Przez cały czas trwania Spisu i Poboru PP. Naczelnicy Wojenni winni czuwać, ażeby w okręgu konsystencyi Woysk im powierzonych zachowany był należny porządek i spokojność.

§. 2.

Gdyby się gdzie okazał nieporządek, PP. Dowódcy Dywizyj, Brygad, Pułków i Batalionów, naybliżej konsystuiących, przedsięwezmą niezwłocznie potrzebne środki dla przywrócenia spokojności, z użyciem, wra-

мѣры къ возстановленію шишины, упошребляя въ случаѣ необходимости военную силу, о чемъ въ шоже время доносяшъ по командѣ и въ Главнѣй Штабъ Арміи.

§. 3.

Каждый Военный Начальникъ, по требованію лицъ коимъ поручено произведеіе набора, обязанъ оказывашъ имъ всякое вспомошествованіе съ военной спороны.

§. 4.

По представленіямъ гминныхъ Войшовъ и Бургомисшровъ, (или заступающихъ ихъ мѣсно), Военные Начальники шакже обязаны наряжашъ пошребное число воинскихъ чиновъ, для прекращенія могущихъ возникнуть безпорядковъ.

§. 5.

Полковые Командиры заблаговре-

ше potrzeby, силы woyskowéy. Owziętych w téy mierze środkach doniešą natychmiast do swojej kommandy, i wprost do Głównego Sztabu Armii.

§. 3.

Každy Naczelnik woienny, na wezwanie osób którym czynność zaciągowa iest poruczona, obowiązany iest udzielić tymże wszelkiej pomocy woyskowej.

§. 4.

Wskutek przełożeń Wóytow Gmin, i Burmistrzów (lub ich zastępców) Naczelnicy woieni obowiązani są również przeznaczyć potrzebną liczbę siły zbroynéy dla zapobieżenia wyniŃnąć mogącemu nieporządkowi.

§. 5.

Dowódcy Pułkow zniosa się wczesnie z miejscową cywilną Władzą

менно сносяшся съ мѣстнымъ Гражданскимъ Начальствомъ о пригоспoвлении для присылаемыхъ нижнихъ чиновъ домовъ, въ коихъ бы сии послѣдніе, по прибытіи въ Депо, могли бышь удобно помѣщаются.

§. 6.

Что касается до нижнихъ чиновъ изъ Дворянъ, Шшабъ- и Обер-Офицерскихъ дѣшей, дѣшей Гражданскихъ Чиновниковъ, равняющихся съ Шшабъ-Офицерами, и дѣшей Чиновниковъ, имѣющихъ Ордена (см. правило о наборѣ § 6), кои о происхожденіи своемъ предшавили докуменшы, препровожденные уже на разсмотрѣніе Воеводскихъ Коммисій, то оныхъ помѣщать въ Депо ошдѣльно ошъ прочихъ.

§. 7.

По прибытіи въ депо, все ново-

взгѣдемъ przysposobienia dla spisowych wojskowych niższych stopni domów, w których by ci, po przybyciu do Zakładu, mogli być dogodnie pomieszczeni.

§. 6.

Co się tyczy wojskowych niższych stopni ze stanu Szlacheckiego, dzieci Officerów wyższych i niższych, dzieci Urzędników cywilnych których stopnie odpowiednie są stopniom Sztabs-Officerskim, i dzieci Urzędników mających ordery (zob. § 6. Prawideł o zaciągu), którzy stosowne w téy mierze złożyli dowody, które już do rozpoznania Kommissyi Woiewódzkiey przesłane zostały, takowi pomieszczeni będą w Zakładach oddzielnie od innych.

§. 7.

Po przybyciu do Zakładu, wszyscy spisowi, przed ukończeniem ie-

набранные нижніе чины, еще до окончательной сдачи оныхъ, пошчасъ поспунающъ въ вѣдѣніе Полковаго или Башаліоннаго Командира, кошорый въ шо же время и выдаетъ прибывшему съ ними Войшу, Бургомиспру, или спаршинъ Квишанцію въ наличномъ числѣ прибывшихъ.

§. 8.

На ошвѣспивенносъ Полковыхъ и Башаліонныхъ Командировъ возлагается наблюдение за сохраненіемъ тишины и порядка между прибывающими въ Депо новонабранными нижними чинами, и спрогой надзоръ, чшобы ни кто изъ нихъ не оплучался.

§. 9.

Равнымъ образомъ обязанносцію Полковыхъ Командировъ есть удобнѣйшее, по возмозносши помѣще-

зсче ихъ oddania, przechodzą natychmiast pod zarząd Dowódcy Pułku lub Batalionu, który w tymże czasie wydaie przybytemu z nimi Wóytowi, Burmistrzowi, lub w ogólności iednemu ze znacznieyszych mieszkańców, pokwitowanie co do liczby przybyłych ludzi.

§. 8.

Na dowódców Pułków lub Batalionów wkłada się odpowiedzialność czuwania, iżby spokoynosъ i porządek pomiędzy przybyłymi do zakładu spisowymi były zachowane, i ścisły dozór, ажебы żaden z nich nie odłączył się.

§. 9.

Również powinnością iest Dowódców Pułków czuwać nad dogodnem, ile można, pomieszczeniem spisowych

ныхъ, и продовольствіе оныхъ во все время нахождения ихъ при полку.

§. 10.

По прибытіи въ Шнабъ (Депо) Комисіи Заціонговой, Полковой Командиръ обязанъ присутствовать при повѣркѣ оною по спискамъ наличнаго числа людей, а также при освидѣтельствованіи увѣчныхъ.

§. 11.

Тѣхъ нижнихъ чиновъ, кои ничѣмъ не изземлются отъ обязанности вступитъ въ военную службу, принимаетъ Полковой Командиръ отъ Комисіи Заціонговой, и выдаетъ оной въ пріемъ Квипанцію, съ приложеніемъ именнаго списка.

§. 12.

Тотчасъ по пріемѣ людей, Полковой

i utrzymaniem onych przez czas pobytu ich przy Pułku.

§. 10.

Za przybyciem Kommissyi Zaciągowej do Sztabu (Zakładu), Dowódzca Pułku winien być obecny przy sprawdzaniu przez nią, podług list, liczby ludzi obecnych, równie iako i przy oglądaniu kaleków.

§. 11.

Tych woyskowych niższych stopni których nic nie uwalnia od obowiązku weyścia w służbę woyskową, przyimie Dowódzca Pułku od Kommissyi Zaciągowej, i wyda iéy pokwitowanie z odbioru, z dołączeniem listy imiennéy.

§. 12.

Zaraz po przyięciu ludzi, Dowódzca Pułku zaprowadzi ich w przyto-

Командиръ приводишь ихъ, въ присуш-
ствіи Коммисіи Зационговой, по прилагае-
мой при семъ формѣ лип: Р. къ присягѣ,
и озабоишься, чпобы они въ сколь возмо-
жно поспѣшнѣйшемъ времени были обмун-
дированы, по приложенному при семъ осо-
бому росписанію лип. Q.

§. 13.

По поступленіи новонабранныхъ въ
полкъ, они провіаншомъ довольствуются
наровнѣ съ прочими нижними чинами шо-
го полка, а мясная и винная порціи про-
изводятся имъ ежедневно, во уваженіи
шого, чшо у нихъ нѣтъ аршелей.

§. 14.

Продовольствіе новонабранныхъ про-
изводится изъ шѣхъ Магазиновъ, изъ
коихъ довольствуются полки, а обмунди-
рование оныхъ дѣлается изъ запасовъ су-

тності Коммисіи Зационговѣй подлуг
доłączонѣй ту формы лит: P. до przy-
сяги, i зайmie się, iżby ci, w ile mo-
żna naykrótszym czasie, zostali umun-
durowani, podług przepisu tu oddziel-
nie załączonego sub lit: Q.]

§. 13.

Po weyściu do Pułku, zaciągowi
powinni bydź żywieni razem z innymi
woyskowymi niższych stopni tego
Pułku, a racya mięsa i wódki wyda-
wana im będzie codziennie, ze wzglę-
du iż nie mają zaprowadzonego menażu.

§. 14.

Żywność dla spisowych odliczoną
będzie z tych magazynów, z których
takową Pułk pobiera, a umundurowa-
nie onych sporządzane będzie z zap-
sów sukna i innych artykułów, które
z Kommissaryatu zawczasu do Szta-

кна и другихъ вещей Коммисаріашскаго вѣдомства, кои заблаговременно будучь доставлены въ полковые Шпабы, по распоряженію Инпенданшства Дѣйствующей Арміи.

§. 15.

Полковые Командиры обязаны вести о семь особья оппеченныя вѣдомости по формамъ, кои для сего имѣюшь имъ бышь доставлены отъ исправляющаго должность Генераль - Инпенданша Арміи, коему въ послѣдствіи и должны бышь представлены всѣ сіи оппечены.

§. 16.

О предметахъ, собственно до набора относящихся, Полковые Командиры представляюшь исправляющему должность Дежурнаго Генерала Дѣйствующей Арміи, у коего равнымъ образомъ испрашиваюшь разрѣшенія въ недоумѣніяхъ мо-

бѣвъ Пулковъ доставione бѣда, стосownie do rozporządzenia Intendentury Czynnej Armii.

§. 15.

Dowódcy Pułków obowiązani są prowadzić oddzielne w téj mierze wykazy, podług wzorów w tym celu przestac się im mających przez sprawującego obowiązki Generał-Intendenta Armii, któremu następnie wszystkie te wykazy złożone byđz winny.

§. 16.

W przedmiotach dotyczących się spisu, Dowódcy Pułków czynić będą przedstawienia do pełniącego służbę Generała Dyżurnego Czynnej Armii, i równie wyjednywać będą od tegoż rozstrzygnięcie wątpliwości wydarzyć się w téj mierze mogących.

гущихъ встрѣтитъся по сему пред-
мету,

§. 17.

Тѣ изъ новонабранныхъ нижнихъ чи-
новъ, кои до возмущенія служили въ бы-
вшей Польской Арміи уншерь-офицерами,
послупавшъ нынѣ на службу штемъ же
званіемъ; но удоспоеніе сего, по удоспо-
вѣреніи о томъ бывшей Польской Воен-
ной Коммисіи, дѣлается Главнымъ Шта-
бомъ Дѣйствующей Арміи. По чему
Полковые Командыры, послучае по по-
слупленіи въ полкъ новонабранныхъ; обя-
заны собрать ошъ нихъ самыя подробныя
о службѣ ихъ свѣдѣнія, и представившъ
исправляющему должность Дежурнаго
Генерала Арміи краткыя формулярныя
списки всемъ нижнимъ чинамъ, послупи-
вшимъ въ полкъ,

§. 18.

Все воинскіе нижніе чины, по день полу-

§. 17.

Zaciagowi, którzy przed rokoszem
służyli w byłém woysku Polskiém ja-
ko Podofficerowie, weyda teraz do
służby z zachowaniem tego stopnia,
jednak przyznanie tego stopnia przez
Sztab Głównéy Armii Czynnéy nastąpi
dopiero po zasiagnieniu w téy mierze
wiadomości od byłéy Polskiéy Kom-
missyi Woyny. Z tego powodu Do-
wódzcy Pułków, obowiązani będą,
natychmiast po weyściu do Pułku za-
ciagowych, zebrać od nich wszelkie
o szczegółach ich służby wiadomości,
i przedstawić pełniącemu służbę Ge-
nerała Dyżurnego Armii krótkie stany
służby wszystkich woyskowych niż-
szych stopni przybyłych do Pułku.

§. 18.

Wszyscy woyskowi niższych stopni,
którzy do dnia otrzymania przez Kom-
Tom XIV. do Nru 54.

ченія въ Воеводскихъ городахъ сихъ правль добровольно въ Россійскіе войска поспутившіе, сохраняющъ особья преимущества, при таковомъ приняши имъ предоставленныя. По объявленіи же сихъ правилъ, ни кто уже иначе въ службу приняшь бышь не можешъ какъ на основаніи оныхъ правилъ.

подлинныя подписаль:

Главнокомандующій Дѣйствующею Арміею, Генералъ - Фельдмаршалъ, Царства Польскаго Намѣстникъ, *Князь Варшавскій, Графъ Паскевичъ-Эриванскій.*

missye Wojewódzkie niniejszych rozporządzeń dobrowolnie weszli do Woysk Rossyiskich, zachowują osobne prerogatywy, które przy ich przyjęciu pozostawione im były. Po ogłoszeniu zaś niniejszych przepisów, nikt nie może inaczey jak podług osnowy tychże bydź do służby przyjętym.

Na Oryginale podpisano:

Głównie-kommanderujący Czynną Armią, Generał Feldmarszałek, Namiestnik Królestwa Polskiego, *Xiążę Warszawski, Hrabia Paskiewicz Erywański.*

Лит: С. кѣ §. 4-му Прав: о наборѣ.

ПОКАЗАНИЕ БОЛѢЗНЕЙ и УВѢЧЬЯ

по коимъ признающа всѣ неспособны-
ми къ военной службѣ.

1. Дряхлоспѣ.
2. Долговременное безуміе.
3. Падучая болѣзнь съ явными признаками часто возвращающимися.
4. Совершенный параличъ какой либо части шѣла.
5. Неизлѣчима повсемѣстная или частная водяная болѣзнь, съ завадомъ важнѣйшей какой либо внутренности.
6. Долговременное неизлѣчимое удушье, съ припадками водяной болѣзни, особливо у пожилыхъ людей.
7. Чахотка.
8. Сильное и часто возвращающееся кровохарканіе, съ чахотнымъ распо-

OZNACZENIE CHOROБ I KALECTW
z powodu których, uważają się zupeł-
nie niezdatnymi do służby wojskowej.

1. Zgrzybiałość czyli starość.
2. Zadawniona głupowatość.
3. Wielka choroba z wyraźnemi znakami czyli symptomatami często powtarzającemi się.
4. Kompletny paraliż, iakiéykolwiek bądź części ciała.
5. Nieuleczona ogólna lub miejscowa wodna puchlina z stwardnieniem któregokolwiek ważniejszego trzewu.
6. Zadawniona i nieuleczona dyshawica, z symptomatami wodnéy puchliny, zwłaszcza u podeszłego wieku ludzi.
7. Suchoty.
8. Gwałtowne i często powtarzające się krwią plucie, z usposobieniem

ложеиіемъ груди, ошъ внушренней при-
чины или ошъ полученныхъ ранъ.

9. Неизлѣчима послѣдствія Венерической болѣзни.

10. Неизлѣчима послѣдствія сильной цыяги съ начисельнымъ разрушеніемъ мякихъ и швердыхъ часшей шѣла.

11. Неизлѣчима и зашарѣлая ломоша, сопровождаемая онухолымы, лихорадкою, и спржениая съ швердостію или сведеніемъ нѣсколькихъ малыхъ или одного большого членосоединенія.

12. Сильная зашарѣлая золопуха, превращившаяся въ неизлѣчима язвы, или въ зашвердѣлая опухоли, особливо на шеѣ, или на другихъ часшахъ шѣла, преняшесвующія свободному кровообращенію и движенію шой часши.

piersi do suchot, od wewnętrznych przyczyn lub od otrzymanych ran.

9. Nieuleczone następstwa choroby weneryczney.

10. Nieuleczone następstwa mocnego szkorbutu, ze znacznym zniszczeniem miękkich lub twardych części ciała.

11. Nieuleczony i zastarzały reumatyzm, połączony z obrzękłościami, lub ze stwardnieniem, albo też skurczeniem niektórych małych, lub jednego z większych spoienia kości (articulatio).

12. Mocne zastarzałe szkrofuły, przechodzące w nieuleczone iątrzniaki, albo w obrzękłości stwardniałe, najbardziej na szyi, albo i na drugich częściach ciała przeszkadzające wolnemu biegowi krwi, i ruchom téżże części.

13. Неизлѣчимый ракъ, надъ кошо-
рымъ нельзя предпринять Хирургической
операци.

14. Весьма великій зобъ препящсвую-
ющій дыханію.

15. Неистребимые полипы.

16. Неизлѣчимыя и долговременныя
на кожныя болѣзни, какъ шо: проказа
разъѣдающіе лишай, ошъ коихъ мышцы
и самыя сухія жилы повреждаются.

17. Неизлѣчимые на разныхъ часпяхъ
шѣла свищи, кои происходятъ ошъ силь-
ной кософеды большихъ кошей, или
проникающъ въ полости шѣла, либо въ
большія членосоединенія и надъ коими
Хирургическія операци бываютъ шце-
пны.

18. Большія мешечныя, или коеш-
яныя, или другаго рода опухоли, въ ко-
ихъ Хирургическія операци произвестъ
нельзя.

13. Nieuleczony rak, dla którego
nie można przedsięwziąć żadney chi-
rurgiczney operacyi.

14. Znaczney wielkości wole u gar-
dła utrudzające oddychanie.

15. Trudne do zniszczenia polipy.

16. Nieuleczone i zadawnione cho-
roby skóry, iako to: trąd, gryzące li-
szaie, z powodu których muskuły
i nawet ścięgacze nadwerężają się.

17. Nieuleczone na różnych czę-
ściach ciała fistuły, które pochodzą od
psucia się kości większych, lub otwie-
rają się do próżności ciała (cavitates),
albo do znaczniejszych spoień kości,
a dla których chirurgiczne operacye
bywają próżne.

18. Wielkie guzy torebkowate lub
kostne, albo inszego rodzaju obrzę-
knięcia, dla których operacyi chirur-
giczney zastosować nie można

19. Расширеніе важныхъ боевыхъ жилъ, гдѣ нѣтъ возможности предпринять Хирургической операціи.

20. Весьма большія расширенія крововозрошныхъ жилъ, обезображивающія членъ и препятствующія движенію онаго, соединенныя при помѣ съ опухомъ и большими язвами.

21. Костяныя нарывы и помершвенія костей.

22. Примѣтная мягкость и гибкость костей.

23. Большія наросты на черепѣ и великія поврежденія черепа, оны большіихъ ранъ, оны вдавленія черепныхъ костей, или извлеченія оныхъ слѣдствіемъ чего бываетъ круженіе головы, безпамятство, сонливость, разныя нервныя и судорожныя припадки и сильная головная боль.

24. Совершенная слѣпоша оны разныхъ причинъ.

19. Rozdęcie wielkich białych żył (anevrizma) gdzie niepodobna przedsięwziąć chirurgicznęj operacyi.

20. Znaczne rozdęcie żył (varices) oszpecające członek ciała i przeszkadzające w ruchach ięgo, połączone jeszcze z otokiem lub wielkimi iątrzniakami.

21. Narosłe kostne (exostores) i obumarcie kości (necrosis).

22. Widoczna miękkość i kruchość kości.

23. Wielkie narosty na czaszce, znaczne czaszki nadwreżenia od wielkich ran, od wgniecenia kości czaszki, lub ich częściowego zniesienia; w skutku czego bywa: zawrót głowy, utrata pamięci, śpiączka, różne nerwowe i kurczowe cierpienia i mocny ból głowy.

24. Zupelna wzroku utrata z różnych przyczyn.

25. Сращеніе вѣкъ на обонхъ глазахъ лишеніе вѣки глаза.

26. Ковшунъ или колшунъ, съ изнуреніемъ всего тѣла.

27. Сильное и неизлечимое гноешеченіе изъ обонхъ ушей, отъ поврежденія слуховой перепонки, или костей составляющихъ слуховой органъ.

28. Совершенная глухота.

29. Совершенное лишеніе носа.

30. Незлѣчимыя раны на лицѣ или на носу, происходящія отъ костобды.

31. Долговременное совершенное лишеніе голоса.

32. Поврежденіе верхней или нижней челюсти, препятствующее жеванію, или словопроизношенію, или глотанію.

33. Совершенная нѣмота.

34. Весьма большой горбъ съ не-

25. Zrośnienie powiek na obu oczach, lub utrata iednѣy powieki oka.

26. Kośtun z wyniszczeniem ciała.

27. Znaczne i nieuleczone cieczenia z obydwóch uszu, od naruszenia błony słuchowѣy, lub kostek do składu organu słuchowego należących.

28. Kompletna głuchota.

29. Zupelna utrata nosa.

30. Nieuleczone rany na twarzy lub nosie, pochodzące od psucia kości.

31. Zadawniona zupelna utrata głosu.

32. Naruszenie wyższѣy lub niższѣy szczęki, przeszkadzające żuciu albo mowie, lub połykanію.

33. Zupelna utrata mowy.

34. Wielki garb z przodu lub sty-

реди или съзади, послѣ ранъ или иныхъ поврежденій.

35. Лишеніе руки или ноги, или кисти оныхъ.

36. Сведеніе руки или ноги, или недѣйствіе оныхъ, происшедшія ошъ ранъ или ошъ срощенія членосоединеній.

37. Скривленіе бедренныхъ или берцовыхъ костей, препятствующее хожденію.

38. Неизлѣчимыя опухоли членосоединеній.

39. Весьма великія или срощіяся грыжи, коихъ нельзя удержашъ повязками.

40. Неизлѣчимыя болѣзни лица, гдѣ Хирургической операціи сдѣлать нельзя, по причинѣ поврежденія семяннато канашка.

41. Заспартное зашверденіе лица, соединенное съ гноешочявыми свищами.

tu, pochodzący od ran lub innych obrażeń.

35. Utrata ręki lub nogi, lub właściwie zwanéy stopy.

36. Przykurczenie ręki lub nogi, lub onych niedziałania pochodzące od ran lub od zrośnięcia się spoienia kości.

37. Wykrzywienie udowych lub goleniowych kości, przeszkadzające w chodzeniu.

38. Nieuleczone obrzękłości, albo narośle w spoieniach kości.

39. Znaczney wielkości przyroste przepuchliny, których nie można podtrzymywać bandażem.

40. Nieuleczone choroby jądra, gdzie chirurgiczney operacyi zrobić nie można, z powodu nadwężenia sznurka nasiennego.

41. Zastarzałe stwardnienie jąder,

42. Совершенное недержание мочи.
 43. Каменная болѣзнь явственнаѣ.
 44. Весьма великое и неизлѣчимое
 выпаденіе задне-проходной кишки.
 45. Совершенное лишеніе дѣспорд-
 наго уда, препятствующе явственному
 мочеиспусканію.

Подлинное Подпись

Главнoкомандующій Дѣйствующею
 Арміею Генераль-Фельдмаршалъ, Цар-
 ства Польскаго Намѣстникъ, Князь
 Варшавскій Графъ *Паскевичъ Эри-*
ванскій.

połączone z fistułami materję ciągle
 sączącemi.

42. Kompletne niezatrzymanie u-
 ryny.
 43. Rzeczywista choroba kamienia.
 44. Znacznie wielkie i nieuleczone
 wypadnienie kiszki odchodowéy.
 45. Zupelne pozbawienie członka
 rodzajnego, przeszkadzaiące nawet do
 naturalnego uryny oddania.

Na Oryginale podpisano:

Główno-kommanderujący Czynną Armią,
 General Feldmarszałek, Namiestnik Królest-
 wa Polskiego, *Xiąże Warszawski, Hrabia*
Paskiewicz-Erywański.

Дит. Д. къ §. 6-му Прав. о наборѣ.

ПОКАЗАНИЕ

званій Гражданскихъ Чиновниковъ, копорые по принятымъ единовременно въ настоящемъ случаѣ набора Польскихъ нижнихъ чиновъ правиламъ, сравниваюшся съ чинами Шшабь-Офицеровъ.

Званія сія суть:

1. Званія всѣхъ чиновъ, именованныхъ Его Императорскимъ и Царскимъ Величествомъ, или именемъ Его Величества Намѣстникомъ Царства Польскаго.
2. Званія нижепоименованныхъ Чиновниковъ Канцеляріи Совѣща Управленія Царства и Правительственныхъ Комисій:
Начальниковъ Отдѣлений,
Столочальниковъ.

ASSYMLACYA

Urzędników do stopni Officerów wyższych przyrównanych, a za zasadę na czas iedynie terażnieyszego zaciągu do woyska, służyć mająca.

Urzędnicy ci są następujący:

1. Wszyscy Urzędnicy mianowani przez Najiaśnieyszego Cesarza Jmci i Króla, i w Jego Imieniu przez Namiestnika.
2. Urzędnicy w Biórach Rady Administracyinéy i Kommissyów Rządowych, niżéy wymienieni:
Naczelnicy Wydziałów.
Naczelnicy Biur.
Assessorowie Sądowi.
Referenci.
Nadrachmistrze klasy 1éy.
Dyrektorowie Kancellaryi.

Засѣдашелей по части судебной.

Докладчиковъ.

Контролеровъ 1-го класса.

Правителей Канцелярій.

3. По части судебной:

Членовъ Суда Высшей Инстанціи.

— Апелляціоннаго Суда.

— Уголовныхъ Судовъ 1 и 2. Инстанціи.

— Гражданскихъ Трибуналовъ.

— Мирнаго Суда.

4. По части Гражданской:

Членовъ Воеводскихъ Коммисій.

Обводочныхъ Коммисаровъ.

Вице-Президента Города Варшавы.

Президента Спиритоваго Общества на пожарныя случаи.

Членовъ онаго же Общества.

Варшавскаго Почты-Директора.

5. Всѣхъ Гражданскихъ Чиновниковъ, коихъ жалованье просширается по крайсей мѣрѣ до 5,000 злот. въ годъ.

3. Sądownictwo:

Członkowie Sądu Najwyższej Instancji.

Członkowie Sądu Appellacyjnego.

Członkowie Sądów Kryminalnych
1. i 2. Instancji.

Członkowie Trybunałów Cywilnych:
„ Sądów Pokoju.

4. Administracya Cywilna:

Członkowie Kommissji Woiewódzkiej.

Kommissarze Obwodowi.

Wice-Prezydent miasta Warszawy.

Prezes Towarzystwa Ogniowego.

Członkowie Towarzystwa Ogniowego na ten raz ieden.

Dyrektor Poczty w Warszawie.

5. Wszyscy Urzędnicy cywilni, których żoлд наимниѣ 5,000 Złotych rocznie wynosi.

6. По части Военной:

Начальниковъ Ошдѣлений	} Въ бывшей Военной Ком- мисіи и Ком- мисаріашъ.
Сполоначальниковъ,	
Помощниковъ Сполоначальниковъ.	

Засѣдашелей въ Коммисаріашъ.

Главнаго Казначея.

Оберъ-Аудитора.

Главнаго Шшабъ-Доктора Арміи.

Военныхъ Коммисаровъ.

Дивизионнаго Казначея.

Главнаго Кассира.

Контролера Главнаго Казначейства.

Контролера Военнаго Казначейства.

Помощника Расходчика.

Дивизионныхъ-Шшабъ Докторовъ.

Главнаго Апшекаря.

Коммисаріашскихъ Коммисіонеровъ.

Шшабъ-Лькарей.

Старшаго Апшекаря Главной Военной Апшеки.

Дивизионныхъ Оберъ-Аудиторовъ.

6. Administracya Woyskowa:

Szefowie Wydziałów	} w byłéy Kommissaryacie Woyskowym.
Szefowie Biur	
Pod-szefowie Biur	

Assessorowie Kommissaryatu Ubiorczego.

Płatnik Generalny

Audytor —

Lekarz Naczelný Woyska.

Kommissarze Woieni.

Płatnicy Dywizyini.

Kassyer Generalny.

Kontroller Kassы Generalnéy.

Kontroller Kassы Woyskowych.

Podpłatnik w Kassie Wypłat.

Lekarze Dywizyini.

Aptekarz Naczelný.

Kommissarze Ubiorczy.

Sztabs-Lekarze.

Aptekarz Starszy w Głównéy Aptece Woyskowéy.

Тѣхъ полковыхъ Аудиторовъ, кои на основаніи особенныхъ разрѣшеній высшаго Начальства сравнены съ Штабъ-Офицерами.

Подлинное подписаль:

Главнокомандующій Дѣйствующею Арміею, Генераль-Фельдмаршалъ, Царства Польскаго Намѣстникъ, *Князь Варшавскій, Графъ Паскевичъ Эриванскій.*

Audytorowie Dywizyini.

Audytorowie Pułkowi którzy na mocy szczególnych decyzyi Wyższej Władzy otrzymali assymilacyą do stopni Sztab-Oficerskich.

Na Oryginale podpisano:

Główno-Kommanderujący Czynną Armią, General Feldmarszałek, Namiestnik Królestwa Polskiego, *Xiążę Warszawski, Hrabia Paszkiewicz Erywański.*

Я (имя еекъ) обещаюся Всемогущимъ Богомъ, служишь Всепресвѣтлѣйшему нашему Государю Императору и Царю вѣрно и послушно, что въ сихъ поспановленныхъ шакожъ и впредь поспановляемыхъ воинскихъ аршикулахъ, что оныя въ себѣ содержишь будуще, все исполняшь исправно. Его Императорскаго Царскаго Величества Государства и земель Его врагамъ, шѣломъ и кровію, въ полѣ и въ крепостяхъ, водою и сухимъ пушемъ, въ башаляхъ, паршіяхъ, осадахъ и шпурмахъ, и въ прочихъ воинскихъ случаяхъ, какова оныя званія ни естъ, храброе и сильное чинишь прошивленіе, и всякими образы оныхъ повреждашь пощусь. И ежели что вражеское и предосудишельное противъ

Лит. Р. кз §. 12. Настав. Воен. Начал.

Ja

przyrzekam Bogu Wszechmogącemu, iż Najjaśniejszemu Panu naszemu Cesarzowi i Królowi, wiernie i posłusznie służyć, i wszystkiego, co tylko tak ninieysze, iako i na przyszłość postanowić się mające artykuły wojskowe obeymować mogą, ściśle dopełniać będę. Nieprzyjaciółom Państw Jego Cesarsko - Królewskiéy Mości i ziem Jego, ciałem i krwią, w polu i w twierdzach, na morzu i lądzie, w bitwach i potyczkach, przy obleżeniach i szturmach, i w innych iakichkolwiek bądź zdarzeniach woiennych mężny i silny odpór dawać, i wszelkiemi sposoby im szkodzić, usiłować będę. I jeżeliliby co przeciwnego albo szkodliwego Osobie Najjaśniejszego Pana, Jego woyskom lub Pań-

Персоны Его Величества, или Его войск, шакожде Его Государства, людей или ищпересу Государственнаго, чино услышу, или увижу, що общаюся объ ономъ по лучшей моей совѣсти, и сколько мнѣ извѣстно будешь, извѣщаешь и ни чего не ушайшь; но шолько паче во всемъ пользу Его и лучшее охраняешь и исполняешь. А Командирамъ моимъ, поспавленнымъ надо мною, во всемъ, гдѣ Его Императорскаго Царскаго Величества войскъ, Государства и людей благополучію и приращенію касается, въ караулахъ, въ работахъ и прочихъ случаяхъ должное чинишь послушаніе, и весьма повелѣнію ихъ не противишься. Ошь рошы и знамя, гдѣ надлежаешь буду, хоши въ полъ, обозъ или гарнизонъ, ни когда не ошлучаешься, но за онымъ пока живь, непременно, добровольно, и вѣрно шакъ, какъ мнѣ пріямна честь моя и живошь мой, слѣдоваешь буду. И во

штуру, подданымъ lub interessowi Monarchy, usłyszał lub widział, przyrzekam, podług sumienia, i ile tylko będzie mi wiadomo, donieść i niczego nie zataić, a nadto we wszystkiém przestrzegać i bronić korzyści i dobra Jego. A wszystkimъ przełożonymъ моимъ, w każdymъ razie gdy течеć się będzie pomyślności i pomnożenia woysk Jego Cesarsko - Królewskiéy Mości, Państw Jego i poddanych, czyli to na strażach, przy pracach, i innych powinnościach, należne okazywać posłuszeństwo i bynajmniéy rozkazomъ оныхъ nie sprzeciwiać się. Kompanii i chorągwi do którэй należеć będą, czyli to w polu, w obozie lub garnizonie, nigdy nie opuszczę; lecz owszem, do ostatniego tchu życia, zawsze, dobrowolnie i wiernie, tak iakъ mi cześć i życie są miłe, towarzyszyć imъ będę. I we wszystkiém

всемъ шакъ послунашь, какъ честиному,
вѣрному, послушному, храброму и не
шоронливому солдашу надлежишь. Въ
чемъ да поможешъ мнѣ Господь Богъ
Всемогущій.

такъ sobie postępować będę, iak uczi-
wemu, wiernemu, posłusznemu, wa-
lecznemu i nieporędliwemu żołnie-
rzowi przystoi. W czymъ mi Pan
Bógъ Wszechmogący dopomoże.

ОПИСАНІЕ ОБМУНДИРОВАНІЯ

польскихъ нижнихъ воинскихъ чиновъ, обращааемыхъ въ полки Россійской Арміи.

Двѣ шрещи Польскихъ нижнихъ чиновъ, нынѣ въ полки Россійской Арміи обращааемыхъ, обмундировывающа по формѣ для пѣхошныхъ, а одна доспальная шрещь по формѣ Егерскимъ полкамъ присвоенной.

Каждому изъ сихъ нижнихъ чиновъ даешся:

1. Фуражная шапка съ околышемъ, но безъ выпушки, служащей для различія роста въ полкахъ.
2. Шинель и мундиръ безъ погоновъ, но съ полнымъ числомъ пуговиць.
3. Зимніе панталоны.
4. Галспухъ съ манишкою.

5. Ранаць суконный.

6. Холста на двѣ рубахи:

7. Одна пара форменныхъ сапоговъ, а на другую шоварь сапожной съ подошвами.

8. Рукавицы.

9. Денегъ: на поршянки, шерстяныя носки и на смазку сапоговъ 50 коп.

Потребныя на поспройку обмундирования вещи, свезены будущъ въ Депо оныхъ Интендантства Арміи.

Поспройка сихъ вещей должна быть произведена заблаговременно, дабы нижніе чины по задачъ оныхъ въ войска, могли быть немедленно обмундированы.

Какъ форма всѣхъ сихъ вещей войскамъ извѣстна, по образцовъ въ оныя и nebudeшь выслано; пригошворяшь же ихъ на шри росша: на большой росшь челоуѣка, ш. е. въ 2 аршина 9 вершковъ, на средній росшь челоуѣка, ш. е. 2 аршина 6 вершковъ и на меньшей росшь ш. е.

въ 2 аршина 4 вершка. Въ общемъ соображеніи роста людей приѣмлемся за правило, что изъ 100 человекъ бышь можетъ большаго роста одна осьмая часть 13, средняго четьре восьмыхъ части 50, меньшаго три восьмыхъ части 37 человекъ.

Мундирныя вещи шить по сему расчету росшворъ, а ранцы по образцу рекрутскому; сапоги же будущъ доставлены въ Депо гошовые по распоряженію Генералъ-Интенданша Арміи.

За точностію и исправностію постройкы и за шьемъ чтобы она производилась такъ своевременно, чтобы въ обмундированіи не могло случиться оспановки, наблюдающъ Полковые Командеры, подъ руководствомъ своихъ Бригадныхъ и дивизионныхъ Начальниковъ, и все они вмѣстѣ отвѣчаютъ за прошивное пому. Для постройкы сихъ вещей употребить поршнихъ (ошъ пѣхъ войскъ,

при кошорыхъ учреждены Депо, и Польскихъ нижнихъ чиновъ въ шѣ Депо пошупившихъ.

Кафшановъ не ошдѣлывать окончательное, но шолько по пришитіи къ нимъ вошшниковъ, обшлаговъ, обшладокъ къ пошамъ и фалдамъ, не прорѣзывать пешель ослаивать шакъ чтобы послѣ, когда пошупятъ люди, можно было принаравливать на нихъ и доканчивать уже шитье; что самое наблюдашь и въ разсужденіи паншалоновъ.

Плаша за рабошу и шинки опредѣляется: за шинель 75 коп., за кафшанъ пѣхошной 1 руб., за кафшанъ Егерской 1 руб. 25 коп., за паншалоны 70, за галшухъ 5, за шапку 10, за ранецъ 20 коп., за пару сапоговъ 1 руб.

Какъ вшорая пара сапоговъ, кошорая получаешся нижними чинами шоваромъ, должна бышь шшпа по приходѣ уже къ полкамъ въ кошорые они будущъ назна-

чены, шо деньги на шинше ся по 1 руб.
недаюшь имъ въ руки но ошправляюся
съ Офицерами, коимъ будешъ порученъ
ошведъ ихъ.

Рубахи должны бышь шиншы самими
людми въ Депо до ошправленія ихъ изъ
оныхъ по назначенію.

Подлинное подписаль:

Главнокомандующій Дѣйствующею
Армією, Генераль - Фельдмаршалъ,
Царства Польскаго Намѣстникъ,
Князь Варшавскій, Графъ *Паскевичъ*
Эриванскій.

w Imieniu Najiaśnieyszego
M I K O Ł A J A I.
Cesarza Wszech Rossyi Króla
Polskiego etc. etc. etc.

RADA ADMINISTRACYJNA KRÓLESTWA.

Na przełożenie Kommissyi Rządowéy Spraw Wewnętrznych Duchownych i Oświecenia publicznego, postanowiła i stanowi:

Artykuł 1.

W dopełnieniu Artykułów 6. 8. 9.
Postanowienia Xięcia Namiestnika
Królewskiego z dnia 11. Marca 1817
roku Rada Administracyint udziela
Panu Janowi Klamann List przyzua-
nia wynalazku na lat dziewięć, na ca-
łe Królestwo Polskie na machine włą-

ściwéy przez niego wynalezionéy konstrukcyi, do wyrabiania Pistonów do broni strzeleckiéy, podług opisu i rysunku w Kommissyi Rządowéy Spraw Wewnętrznych Duchownych i Oświecenia publicznego złożonych.

Artykuł 2.

Właściciel Listu, w przeciągu miesięcy sześciu, od otrzymania onegoż, powinien machinę przez siebie wynalezioną wystawić, i takową w ruch wprowadzić, co gdyby nienastąpiło i urzędownie zaświadczoném nie zostało, niniejszy list przyznania upada.

Artykuł 3.

List ten bez przeszkody w Konstrukcyi innych Machin na tenże użytek, tudzież wyrobienia Pistonów innym sposobem iest udzielony.

Uskutecznienie i ogłoszenie w Dzienniku Praw niniejszego Postanowienia

Rada Administracyina Kommissyi Rządowéy Spraw Wewnętrznych Duchownych i Oświecenia publicznego poleca.

Działo się w Warszawie na Posiedzeniu Rady Administracyinéy dnia $\frac{24}{3}$

Miesiąca $\frac{\text{Maja}}{\text{Czerwca}}$ 1832 r.

(podpisano) Namiestnik Jego Cesarsko-Królewskiéy Mości w Królestwie Polskiém General Feldmarszałek *Xiąże Warszawski Hrabia Paskiewicz Erywański.*

Radca Sekretarz Stanu
(podpisano) *J. Tymowski*

Zgodno z Oryginałem

Radca Sekretarz Stanu
w Zastępstwie
Referendarz Stanu Nadzwyczajny
(podpisano) *Brodowski.*

Zgodno z Wypisem
Dyrektor Główny Prezydujący
w Kommissyi Rządowéy Spraw
wiedliwości
Kossecki.

Sekretarz Jeneralny
Referendarz Stanu *Borakowski.*

Dzień ogłoszenia d. 13. Lipca 1832 roku.

DZIENNIK PRAW

N^{er}o 55.

Tom Czternasty.

Божією Споспѣшествующею Милостию

МЫ НИКОЛАЙ ПЕРВЫЙ

Императоръ и Самодержецъ Всерос-
сійскій Царь Польскій.

и проч. и проч. и проч.

Манифестомъ Нашимъ ошъ 25 Генваря
минушаго года, объявляя всѣмъ вѣрнымъ

z Bożéy Pomagającey Łaski

М у М І К О Ł А У І.

Cesarz i Samowładzca Wszech
Rosseyi Król Polski

etc. etc. etc.

Manifestem Naszym pod dniem 25
Stycznia roku zeszłego wydanym, o-
głosiwszy wszystkim wiernym podda-
nym Naszym o wkroczeniu woysk Na-

Нашимъ подданнымъ о вступленіи войскъ
 Нашихъ въ Царство Польское, мгновенно
 ошпоргнутое мясѣжниками ошъ вла-
 сти законной, Мы, возвѣстили имъ и о
 намѣреніи Нашимъ успроишь будущую
 судьбу сего края на основаніяхъ проч-
 ныхъ, сообразныхъ съ попребностями и
 благомъ всей Нашей Имперіи. Нынѣ
 когда силою оружія положенъ конецъ
 волновавшимъ Царство Польское смя-
 шеніямъ и Народъ злоумышленниками въ
 преступленіе вовлеченный, возвращенъ
 къ долгу и успокоенъ. Мы признали за
 благо привести сіе намѣреніе Наше
 дѣйство, дабы учрежденіемъ посшоян-
 наго и швердаго порядка, оградинъ ошъ
 новыхъ вредныхъ покушеній, сіе спокой-
 ствіе и нерасрывное соединеніе двухъ
 Народовъ Небѣснымъ Провидѣніемъ поне-
 ченію Нашему ввѣренныхъ.

szych do Królestwa Polskiego, raptow-
 nie przez buntowników od władzy
 prawey oderwanego, My zarazem o-
 znaymiliśmy im o przedsięwzięciu Na-
 szém, ustalenia na przyszłość losu tego
 kraiu na zasadach trwałych, odpowie-
 dnych potrzebom i dobru całego Nasze-
 go Cesarstwa. Dziś, gdy mocą oręża
 położony został koniec wichrzącym
 Królestwo Polskie zaburzeniom, a Na-
 ród wciągniony przez źle myślących
 w przestępstwo, przywrócony został
 do swoich obowiązków i spokoyności,
 osądziłyśmy za rzecz pożyteczną, do-
 prowadzić do skutku Nasze przedsię-
 wzięcie, ażeby ustanowieniem stałego
 i nienaruszonego porządku, obwaro-
 wać na zawsze od nowych szkodliwych
 zamachów, tę spokoynność i nierozer-
 wane połączenie dwóch Narodów,
 przez Najwyższą Opatrzność troskli-
 wości Naszey powierzonych.

Царство Польское, побѣдоноснымъ оружіемъ Россіи покоренное еще въ 1815 году, получило тогда ошь высокодушія Августѣйшаго Нашего Предшественника, въ Богѣ почивающаго Императора АЛЕКСАНДРА, не только возвращеніе своей народной самобытности, но и особенныя права, начертанныя въ Харшіи Государственныя установленія. Сія права и установленія не могли удовлетворить законныхъ враговъ всякаго порядка и власти законной. Они въ своихъ преступныхъ замыслахъ, продолжали мечтать о раздѣленіи подвластныхъ Скипетру Нашему народовъ и дерзнули самыя благодѣнія Возстановителя отчизны ихъ употребить во зло, обративъ на разрушеніе Его великаго дѣла и законы, Имъ дарованные и пѣть преимуществва, коими они были обязаны одной

Królestwo Polskie zwyciężkim orężem Rosyi w roku ieszcze 1815 zdobyte, otrzymało w ówczas od Wspañatomysłności Najiaśnieyszego Poprzednika Naszego, w Bogu spoczywającego Cesarza Alexandra, nie tylko przywrócenie bytu narodowego, lecz i osobne prawa skreślone w Ustawie Konstytucyjney. Przepisy te nie mogły zaspokoić odwiecznych nieprzyjaciół wszelkiego porządku i prawej władzy. Oni trwając w przestępnich swych zamiarach, nie przestawali marzyć o rozdwoieniu Narodów Berłu Naszemu podwładnych, i zuchwale poważyli się użyć na złe dobrodzieystw Wskrzesiciela ich Oyczyzny, obracając na obalenie wielkiego dzieła Jego, nadane im prawa i swobody, któremi byli obdarzeni iedynie z potężney jego woli. Rozlew krwi był skutkiem takowych zamiarów, spokoyność i szczę-

Его Державной воли. Кровопролитія были слѣдствиемъ сихъ замысловъ; спокойшіе и благоденствіе, коими Царство Польское наслаждалось въ высшей, дошолъ невѣрливой въ семь краѣ степени, исчезло предъ ужасами междоусобной брани и въ повсемѣстномъ опустошеніи. Сіи злочасія миновались: Царство Польское, снова Намъ подвластное успокоился и процвѣтаетъ среди возстановленной въ ономъ тишины, подъ сѣнію бдительнаго Правленія. Но Мы, въ опеческой заботливости Нашей, о благо Нашихъ вѣрныхъ Подданныхъ, внимаемъ Себѣ въ священнѣйшій долгъ, заранѣе, всѣми зависящими отъ Насъ мѣрами предупредивъ возвращеніе подобнаго въ будущемъ бѣдствія, опираясь у зломыслищихъ шъ средства, коими они, какъ нѣтъ обнаружено,

слиwość których słodczy Królestwo Polskie w najwyższym dotąd w tym kraju nieznanym stopniu używało, znikły pośród wojny domowej i powszechnego spustoszenia. Wszystkie te klęski już minęły: Królestwo Polskie na nowo Berłu Naszemu przywrócone, odzyska spokojność i zakwitnie wśród ustalonego w niem pokoju, pod opieką czuwającego Rządu. Z tém wszystkiém, My w oycowskiéj Naszéj troskliwości o dobro wiernych Naszych Poddanych, za najświętszy przeczytuemy sobie obowiązek, zapobiedz wczesnie wszelkiemi od Nas zależącemi środkami, powróceniu na przyszłość podobnych nieszczęść, iakie się wydarzyły, przez pozabawienie źle myślących tych sposobów, którymi oni, iak się dziś okazało, potrafili zaburzyć spokojność powszechną. Niemniéy przytém pragnąc, aby Poddani Nasi

успѣли возмутить общесшвенное спокойствіе. Желая съ шѣмъ вмѣстѣ, чшобы Подданные Наши Царства Польскаго продолжали пользоваться всеми выгодами, кой нужны для счассія каждаго изъ нихъ и для общаго благодешвія края; чшобы уваженіе къ личной безопасности и собсшвенности, свобода совѣсти и всѣ мѣшныя гражданскія права и преимущества были ненарушимо охраняемы; чшобы Царство Польское, имѣя особое, соошвѣшсшвуюющее пошребностямъ его управление, не пересшавало бышъ нераздѣльною часшію Имперіи Нашей и чшобъ ошныя жиштели онаго сосшавляли съ Россіянами единый народъ согласныхъ брашей, Мы на сихъ основаніяхъ начерпали и цосшановили въ особой, въ сей же день изданной Грамошѣ, новый порядокъ управления и образованія Нашега Царства Польскаго.

Królestwa Polskiego nie przestawali używać wszystkich pomyślności, i jakie są potrzebne do uszczęśliwienia każdego z nich z osobna i dla ogólnego dobra całego kraju; aby bezpieczeństwo osobiste i własność każdego, wolność sumienia i wszelkie mieyscowe cywilne prawa i swobody były bez żadnego onych naruszenia zachowane; aby Królestwo Polskie mając osobny potrzebom jego odpowiedni Rząd, nie przedstawiało bydz połączoną częścią Cesarstwa Naszego; aby nakoniec Mieszkańcy tego kraju, składali odtąd z Rosyanami zjednoczony zgodnem braterskiemi uczuciami Naród: My, stosownie do tych zasad, przepisaliśmy i postanowiliśmy przez osobny w dniu dzisieyszym, nayłaskawiey nadany Statut Organiczny wprowadzić w Nasze Królestwo Polskie nowy kształt i porządek Rządu.

Данъ въ Санктпетербургѣ, въ четырнадцатый день Февраля, въ льшо ошъ Рождества Христова шмьдць восемь сошъ шридцашъ шпорое, Царствованія же Нашего, въ седмое.

На подлинность собственную Его Императорскаго Величества рукою подписано:

НИКОЛАЙ.

Dań w Śankt-Petersburgu czterna-
stego Lutego, Roku od Narodzenia
Pańskiego Tysiąc ośmset trzydzieste-
go drugiego, Panowania zaś Naszego,
siódmego.

Przez Cesarza i Króla
Minister Sekretarz Stanu

(podpisano) *Stefan Hrabia Grabowski.*

Божією Спосльшешвующею Милоснію

МЫ НИКОЛАЙ ПЕРВЫЙ

Императоръ и Самодержецъ Все-
россійскій, Царь Польскій

и проч. и проч. и проч.

Въ посполняномъ попеченіи Нашемъ о бла-
гѣ народовъ, Всевышнимъ Промысломъ
Державъ Нашей вѣрренныхъ, Мы съ осо-
беннымъ щпаніемъ разсмащривали осно-
ванія будущаго устройсва Царсва
Польскаго, и принявъ въ соображеніе
исшнныя пользы и положеніе сего края,
мѣсшныя пощребности онаго, навьки жи-

z Bożęj Dopomagaięcęj Łaski

My MIKOŁAY I.

Cesarz i Samowładca Wszęch
Rossyi, Król Polski.

etc. etc. etc.

Przy ciągłęm i usilnęm staraniu Na-
szęm o dobro Narodów, przez Nay-
wyższą Opatrzność berłu Naszemu po-
wierzonych, My ze szczególną uwagą
roztrząsaliśmy zasady przyszłęj Orga-
nizacyi Królestwa Polskiego, i mając
na względzie prawdziwe korzyści i stan
tego kraju, oraz mieyscowe potrzeby
i zwyczaję mieszkańców, przy niezbę-
dnęj potrzebie ustalenia ich spokojno-

шлей и необходимость утвердить ихъ спокойствіе и благосостояніе швеннѣшимъ, неизблемымъ соединеніемъ съ Россією, начертали и даруемъ Царству Польскому слѣдующія основныя поспашовленія:

I. ПОСЛОЖЕНІЯ ОБЩІЯ.

Сшашья і.

Царство Польское присоединенное на всегда къ Державѣ Россійской, есть нераздѣльная оной часть. Оно будешь имѣшь особое, сообразное съ мѣспными потребностями его управленіе, свои шакже особенныя уложенія. Гражданское и Уголовное, и всѣ досель существовавшія въ городахъ и сельскихъ общеспвахъ, дарованныя имъ мѣспныя права и успашовленія, оспашуются на прежнемъ основаніи и въ прежней силѣ.

ści i dobrego bytu przez ściślejsze i niezachwiane połączenie z Państwem Royssyiskiem, przepisaliśmy i Nayłaskawiecy nadaiemy Królestwu Polskiemu następane zasadnicze Prawa:

I. PRZEPISY OGOLNE.

Artykuł 1.

Królestwo Polskie przyłączone na zawsze do Państwa Rossyiskiego, stanowi nierozdzielną część tego Państwa. Ono będzie miało osobny, do potrzeb mieyscowych zastosowany rząd; niemnię swoje własne kodeksa Cywilny i Kryminalny; i wszystkie dotychczas istniejące po miastach i w gminach wieyskich, nadane im mieyscowe prawa i ustawy, pozostają na dawniejszych swoich zasadach i w dawnéy mocy.

Сшашья 2.

Корона Царства Польскаго есть наследственная въ лицѣ Нашемъ и потомковъ Нашихъ, Наслѣдниковъ и Преемниковъ, по уснаовленному для наслѣдія Всероссійскаго Императорскаго Престола порядку.

Сшашья 3.

Коронаваніе Императоровъ Всероссійскихъ Царей Польскихъ заключаешся въ одномъ и томъ же священномъ обрядѣ, который буденъ совершаемъ въ Москвѣ въ присутствіи Депушатовъ Царства Польскаго, призываемыхъ къ участвованію въ семъ торжествѣ въ мѣсцѣ съ Депушатами прочихъ частей Имперіи.

Сшашья 4.

Во всехъ случаяхъ; въ конхъ по су-

Артыкулъ 2.

Korona Królestwa Polskiego jest dziedziczną w Osobie Naszёy i Naszych potomków Następców i Sukcessorów, stosownie do porządku dla następstwa Tronu Cesarstwa Wszech Rossyi przepisanego.

Артыкулъ 3.

Koronacya Cesarzów Wszech Rossyi Królów Polskich, zawiera się w jednym i tymże samym obrzędzie świętym, który będzie się odbywać w Mieście Stołeczнымъ Москwie w obecności Deputatów Królestwa Polskiego, wzywanych do uczestnictwa w takowёy uroczystości, razem z Deputatami innych części Cesarstwa.

Артыкулъ 4.

W przypadkach, w których we-

ществующимъ или впредь имѣющимъ бышь, поспановленіямъ въ Россіи долженствуетъ бышь учреждаемо Регенство, власть Правителя, или Правительницы Государства распространяешся и на Царство Польское.

Статья 5.

Свобода вѣроисповѣданія подтверждается въ полной мѣрѣ, всякое Богослужение можетъ бышь отправляемо всеми безъ исключенія, открыто и безпретяпшенно подъ защитою Правительсва, и различія въ ученіи разныхъ Христіанскихъ вѣр не могутъ бышь поводомъ ни въ какомъ различіи въ правахъ, всемъ жителямъ Царства дарованныхъ. Священнослужители всехъ исповѣданій, состоятъ въ равной степени подъ покровительствомъ и наблюдениемъ устано-

dle istniejących dopiero lub na przyszłość wydać się mających przepisów, będzie ustanowiona w Rosyi Regencya, Władza Regenta, lub Regentki Państwa, rozciąga się i na Królestwo Polskie.

Artykuł 5.

Wolność wyznania Religijnego gwarantuje się w zupełny mocy, każdemu w szczególności, pod protekcją Rządu zostawie się wolność sprawowania religijnych obrządków publicznie i bez żadney przeszkody, a różnica w nauczaniu rozmaitych wyznań Chrześciańskich, nie może bydz powodem do wyłączenia kogokolwiek od praw i przywileiów wszystkim mieszkańcom Królestwa nadanych. Osoby Duchowne wszelkich wyznań, zostaią w równym stopniu pod protekcją i dozo-

вленныхъ закономъ властей. Впрочемъ въбра Римско-Католическая, какъ исповѣдуемая большею частію подданныхъ Нашихъ Царства Польскаго, будешь всегда предметомъ особенныхъ попеченій Правительства.

Статья 6.

Фундушевыя имѣнія, принадлежащія Духовенству Римско-Католическому и Греко-Унишскому, признаются общемою неотчуждаемою собственностию Церковной Иерархіи каждаго изъ сихъ вѣроисповѣданій по принадлежности.

Статья 7.

Покровительство законовъ распространяется равнымъ образомъ на всѣхъ жителей Царства, безъ всякаго различія

темъ Владѣй черезъ права установившихъ. Впрочемъ, Религія Римско-Католическая, яко черезъ наибольшую часть подданныхъ Нашихъ Крѣлства Польскаго вызнавана, будешь за все время особеннымъ предметомъ опеки и протекціи Рządu.

Артыкулъ 6.

Fundusze posiadane przez Duchowieństwo Rzymsko-Katolickie i Grecko Unickie, uznają się za własność ogólną, nietykalną hierarchii kościelnej każdego z tych wyznań.

Артыкулъ 7.

Опека правъ розстиага się iednostaynie на wszystkichъ mieszkańcówъ Крѣлства, безъ żadney różnicy stanu lub znaczenia. Každy, przezъ osobiste

сосполній или званій. Каждый своимъ личными заслугами и достоинствами можешь достигатьъ въ Государствѣ мѣстъ и почестей по установленному для сего законами порядку.

Статья 8.

Личная свобода каждого, пошверждается и охраняется на основаніи существующихъ узаконеній. Всякій не иначе можешь быть взятъ подъ спражу или подвергнутъ суду, како лишь въ предписанныхъ закономъ случаяхъ и съ соблюденіемъ всего опредѣленнаго на сие порядка. Каждому взятому подъ спражу доставляется письменное извѣщеніе о причинахъ его заключенія.

Статья 9.

Всякій взятый подъ спражу, не поз-

дѣлать заслуги и таланта, може достѣпѣть въ краіу порядкомъ въ правѣ przepisанымъ, wszystkich urzędów i godności.

Artykuł 8.

Wolność osobista każdego zapewnia się i ochrania się mocą istniejących praw. Nikt nie może być aresztowany, lub oddany pod sąd, iak tylko w przypadkach prawem przepisanych, ze ścisłym zachowaniem porządku w tym celu ustanowionego. Każdy z aresztowanych będzie zawiadomiony przez pismo o powodach zatrzymania go.

Artykuł 9.

Każdy z aresztowanych nie dalej iak w przeciągu pierwszych trzech dni

днѣ какъ въ печеніи первыхъ трехъ дней, представляешся надлежащему судебному мѣсту, для допроса или суда, по установленному порядку. Если при семъ первомъ изслѣдованіи онъ будетъ признанъ невиннымъ, то ему немедленно возвращается свобода; равнымъ образомъ освобождаетъ изъ подъ стражи и шошъ, вшо въ опредѣляемыхъ для сего закономъ случаяхъ, представивъ за себя благонадежное поручительство.

Сшашья 10.

Порядокъ слѣдствія и суда надъ первосепенными чиновниками Царства и надъ лицами, обвиняемыми въ Государственныхъ пресшупленіяхъ, будетъ опредѣленъ особымъ закономъ по правиламъ, согласнымъ съ существующими на сіе

своего затѣзанія, повиненъ быдъ ставiony przed Władzą Sądowniczą, końcem wybadania go lub osądzenia według porządku przepisanego. Jeśli przy takowém pierwszym śledztwie uznany będzie za niewinnego, odzyskuje natychmiast wolność; równie uwalnia się z pod straży i ten, kto w przypadkach prawem przepisanych, złoży za siebie dostateczną rękojmię.

Artykuł 10.

Porządek postępowania śledczego i sądowniczego nad najwyższymi Urzędnikami Królestwa, iako też osobami obwinionemi w wykroczeniach Stanu, będzie przepisany osobnym prawem, na fundamentach zgodnych z istnjącymi w tym celu ustawa-

узаконоуеніями въ прочихъ часняхъ Имперіи Нашей.

Статья 11.

Право всякой, какъ на повѣрхности, такъ и въ недрахъ земли находящейся собственности частныхъ лицъ и обществъ, признается священнымъ и ненарушимымъ, на основанію существующихъ законовъ. Каждый подданный Царства Польскаго имѣетъ полную свободу переселяться и переносить свою собственность куда онъ пожелаетъ, съ свободеніемъ шокмо перенесенныхъ для сего правилъ.

Статья 12.

Наказаніе конфискаціею имѣнія, опредѣляется шокмо за Государственные

ми в инныхъ частяхъ Imperyum Nazzego.

Artykuł 11.

Prawo wszelkiéy własności osób pojedynczych i stowarzyszonych, tak na powierzchni iak wewnątrz ziemi znajdujący się, uznaje się za święte i nietykalne, a to stosownie do ustaw istniejących. Każdy poddany Królestwa Polskiego ma zupełną wolność przesiedlenia się i przeniesienia swéy własności, dokądkolwiek zechce, z zachowaniem tylko właściwych w tym względzie przepisów.

Artykuł 12.

Kara konfiskaty majątku stanowi się iedynie za wykroczenia stanu pierwszego rzędu, iak to będzie w szcze-

первой степени преступления, какъ сіе
будеть съ точностію означено особыми
поспановленіемъ.

Статья 13.

Обнародованіе мыслей посредствомъ
книгопечатанія, будеть подвергаемо лишь
тѣмъ ограниченіямъ, кои необходимы для
охраненія должнаго уваженія къ вѣрѣ,
неприкосновенности верховной власти,
чистоты нравовъ и личной чести. Для
сего будуть начертаны особыя правила,
на тѣхъ же началахъ, кои служили о-
снованіемъ усановленій, имѣющихъ дѣй-
ствіе въ прочіихъ областяхъ Нашей Им-
періи.

Статья 14.

Царство Польское будеть въ на-
лежащей соразмѣрности участвовашъ

въ общей означено въ особныхъ пре-
писяхъ.

Artykuł 13.

Ogłaszanie myśli za pośrednictwem
druku, ulegnie takiemu tylko ograni-
czeniu, iakie uznaném będzie za nie-
odbicie potrzebne do zapewnienia win-
nego uszanowania dla religii, nietyka-
ności Władzy najwyższej, nieskazitel-
ności obyczajów i osobistego honoru
każdego. — W tym celu będą przepi-
sane osobne prawidła, oparte na zasa-
dach, które służyły podstawą do prze-
pisów istniejących dziś w tęg mierze
w innych częściach Państwa Naszego.

Artykuł 14.

Królestwo Polskie będzie miało
w stosunku przyzwoitym uczestnictwo
w ogólnych wydatkach na załatwienie

въ общихъ, на пошребности Имперіи расходахъ. Слѣдующая съ онаго на сіе часпъ подашей и прочихъ сборовъ, будетъ, съ почтѣйшею уравнительностію опредѣлена особыми постановленіями.

Спашья 15.

Всѣ существовавшія въ Царствѣ Польскомъ, до Ноября 1830-го года подаши и прочіе сборы будущъ взимаемы и впредъ на шомже основаніи, доколѣ родъ и количество сихъ подашей и сборовъ не будущъ разсмотрѣны и устанавлены инымъ образомъ, для уравненія и облегченія по мѣрѣ возможности, сихъ общихъ, на пошребности Государства, повинностей.

Спашья 16.

Финансы Царства Польскаго шажо

potrzeb Imperyum. Część podatków i dalszych poborów na ten cel od niego przynależnych, będzie oznaczona z najściślejszą proporcjonalnością przez osobne postanowienie.

Artykuł 15.

Wszystkie podatki i inne pobory, które exystowały w Królestwie Polskiem do Miesiąca Listopada 1830 roku, będą pobierane i na przyszłość trybem dawniejszym dopóty, dopóki rodzaj i ilość tych podatków i poborów nie zostaną przeyrzane i ustanowione w inny sposób, końcem porównania i ulżenia, ile można będzie, tych ogólnych na potrzeby krajowe powinności.

Artykuł 16.

Skarb Królestwa Polskiego, r. 29
Tom XIV. do Nru 55.

какъ и прочія части управленія заведываюмяся отдѣльно отъ управленія другихъ частей Имперіи.

Спашья 17.

Государственный долгъ Царства Польскаго признанный Нами, будетъ по прежнему охраняемъ ручательствомъ Правительсва и уплачиваемъ изъ доходовъ Царства.

Спашья 18.

Банкъ Царства Польскаго и существовавшія до нынѣ кредитныя, для недвижимыхъ имѣній установленія, будутъ какъ и прежде подъ покровительствомъ Правительсва.

Спашья 19.

Порядокъ торговыхъ сношеній между Россійскою Имперією и Царствомъ Польскимъ будетъ всегда опредѣляемъ, со-

внѣ какъ и inne галѣzie Rządu, mają być zawiadywane oddzielnie od rządów innych części Imperyum.

Artykuł 17.

Dług Kraiowy Królestwa Polskiego przez Nas uznany, będzie jak przedtem gwarantowany rękoymią Rządu i niszczoney z dochodów Królestwa.

Artykuł 18.

Bank Królestwa Polskiego i existinge po dziś dzień Kredytowe dla majątków nieruchomych ustawy, będą zostawały, jak i dawniey pod opieką Rządu.

Artykuł 19.

Porządek stosunków handlowych między Cesarstwem Rosyiskiem i Królestwem Polskiem, będzie zawsze ustanawiany zgodnie ze wzajemnem

образно взаимнымъ отношеніямъ областей, соединенныхъ общими Государственными пользами, но имѣющихъ особенныя управления.

Статья 20.

Армія Наша въ Имперіи и Царствѣ, составляетъ одно цѣлое безъ различія войскъ Рускихъ и Польскихъ. Мы предоставляемъ Себѣ опредѣлить въ послѣдствіи особымъ положеніемъ, въ какой мѣрѣ и на какомъ основаніи Царство Польское будетъ участвовать въ семъ общемъ составѣ Нашей Арміи. Число войскъ долженствующихъ принадлежать къ внутренней стражѣ Царства, будетъ также опредѣлено особымъ положеніемъ.

Статья 21.

Тѣ изъ подданныхъ нашихъ Россійской Имперіи, кои поселясь въ Царствѣ

widokami Prowincyi połączonych ogólném kraiowém dobrem, lecz mających osobne zarządy.

Artykuł 20.

Woysko Nasze w Imperyum i Królestwie składa iedną całość bez rozróznienia woysk Rosyiskich i Polskich. My zostawujemy Sobie na przyszłość oznaczenie przez osobną ustawę, w iakięy proporcyi i na iakim fundamencie Królestwo Polskie będzie miało uczestnictwo w ogólnym składzie tego Naszego woyska. Liczba woyska mającego składać straż wewnętrzną Królestwa, będzie również przepisana osobną ustawą.

Artykuł 21.

Ci z poddanych Naszych Imperyum Rosyiskiego, którzy osiadłszy w Kró-

Нолемомъ приобрѣли или приобрѣшумъ въ ономъ недвижимую собственностьъ будущъ по сему пользоваться всеми правами коренныхъ жителей, также какъ и подданные Наши Царства Польскаго поселившіеся и имѣющіе недвижимую собственностьъ въ прочихъ областяхъ Имперіи. Мы представляемъ Себѣ жаловать по усмотрѣнію Нашему, право коренныхъ жителей Царства Польскаго, и другимъ хотя еще не поселившимся въ Предѣлахъ онаго лицамъ, какъ Рускимъ, такъ и иностраннимъ. Подданные Наши Россійской Имперіи, пребывающіе временно въ Царствѣ Польскомъ, такъ же какъ и подданные Наши сего Царства, имѣющіе пребываніе въ другихъ частяхъ Имперіи, равнымъ образомъ подчиняются законамъ того края, въ коемъ жительствуютъ.

lestwie Polskiem, posiadają już lub na przyszłość posiadać będą w tym kraju własność nieruchomą, będą używać wszystkich praw krajowcom właściwych, tak również jak poddani Nasi Królestwa Polskiego zamieszkali i mający nieruchomość w innych prowincjach Cesarstwa. My zostawiamy sobie na przyszłość udzielanie Naturalizacyi w Królestwie Polskiem i innym osobom, chociażby jeszcze w granicach onego nieosiadłym, tak Rossyanom, iako też Cudzoziemcom. Poddani Nasi Cesarstwa Rosyjskiego, mający czasowe zamieszkanie w Królestwie Polskiem, niemniéj poddani Nasi Królestwa Polskiego, zamieszkali w innych częściach Imperyum podlegają prawom tego kraju, w którym przebywają.

II. О ГЛАВНОМЪ И МѢСТНОМЪ УПРАВЛЕНІИ.

Сшашья 22.

Главное Управление Царства Польскаго поручается Совѣшу, дѣйствующему Именемъ Нашимъ, подъ предѣдательствомъ Намѣстника Царства.

Сшашья 23.

Совѣшъ управленія сосоставляется изъ Намѣстника Царства, Главныхъ Директоровъ предѣдательствующихъ въ Комисіяхъ, между коими раздѣляются дѣла управленія, Генеральнаго Контролера, предѣдательствующаго въ Высшей счисной Палатѣ, и другихъ особыми Нашими повелѣніями назначаемыхъ въ оныя Членовъ.

II. O GŁÓWNYM I MIEYSKO- WYM ZARZADZIE.

Artykuł 22.

Główny Zarząd Królestwa Polskiego wkłada się na Radę Administracyjną mającą rządzić w Imieniu Naszém pod prezydencyą Namiestnika Królestwa.

Artykuł 23.

Rada Administracyjna składa się z Namiestnika Królestwa, Głównych Dyrektorów w Kommissyach prezydujących, między któremi dzielą się, interessa zarządu; Kontrollera Generalnego prezydującego w Naywyższej Izbie Obrachunkowéy, i innych członków, których My będziemy przeznaczali przez osobne Nasze rozkazy.

Спашья 24.

Члены Совѣща Управленія, свободно изъявляюще въ ономъ свои мнѣнія и каждый имѣеть право требовать, чшобъ сіи мнѣнія были записываемы въ Протоколъ засѣданія. Дѣла рѣшаются по большншву голосовъ; въ случаѣ равенства, голосъ Намѣстника Царства имѣеть перевѣсъ.

Спашья 25.

Когда большая часть Членовъ не согласна съ мнѣніемъ Намѣстника Царства, а онъ съ своей стороны признаеть, что предлагаемая ими мѣра имѣла бы важныя неудобства; онъ можеть осшановить исполненіе рѣшенія, немедленно представляя о томъ на усмотрѣніе Наше и прилагая къ дѣлу списокъ протокола разсужденій Совѣща.

Артикулъ 24.

Członkowie Rady Administracyjnej, ze wszelką swobodą wynurzają w nięу swe zdania i każdy z nich ma prawo domagania się, aby opinia jego była wpisana w protokół posiedzeń.—Interessa rozstrzygają się większością głosów; w przypadkach zaś równości tych ostatnich, głos Namiestnika Królestwa stanowi przewagę.

Артикулъ 25.

Gdyby większa część Członków nie była zgodną z opinią Namiestnika Królestwa, a ten ze swojej strony uważał, że projekt ich ma w sobie ważne niedogodności, w ówczas mocen będzie wstrzymać wykonanie postanowienia Członków i niezwłocznie ma o tém przedstawić na Naszę rozwaгę dołączając kopią z protokołu posiedzeń Rady.

Сшашья 26.

На основаніи положеній особеннаго о семь Усшава, Совѣшь Управленія избираешъ и предсшавляешъ на усмошрѣніе Наше, чрезъ Намѣстника Царсшва Кандидашовъ на упраздняющіяся мѣсна: Архіепископовъ, Епископовъ, Главныхъ Дирекшоровъ, Государсшвенныхъ, Совѣшниковъ, Членовъ высшаго Суда, и другихъ назначаемихъ Нами, по часщямъ правительсшвенной и судебной, Чиновниковъ. Сіи списки Кандидашовъ принимающаеся въ соображеніе съ другими свѣденіями при опредѣленіи пресшавляемихъ Намъ Совѣшномъ Управленія, или же иныхъ дошшойныхъ Нашей довѣренности подданныхъ Нашихъ, какъ жишелей Царсшва Польскаго, шакъ и прочихъ областей Имперіи на ошкрывающіяся мѣсна.

Artykuł 26.

Stosownie do osobnych przepisów, iakie w téy mierze wydanemi zostaną, Rada Administracyina obiera i przedstawia Nam przez Namiestnika Królestwa Kandydatów na wakujące miejsca: Arcybiskupów, Biskupów, Głównych Dyrektorów, Radców Stanu, Członków Izby Sądu Najwyższego i innych Urzędników, których przeznaczenie do Attrybucyi Administracyinéy i Sądowéy od Nas zależy. Listy takowe Kandydatów będą rozważane i porównywane z innemi wiadomościami przy nominowaniu na wakujące miejsca przedstawianych Nam przez Radę Administracyina, lub innych godnych zaufania Naszego osób, tak z mieszkańców Królestwa Polskiego, iako też i drugih prowincyi Cesarstwa.

Сшашья ж.

Въ случаѣ смерти, тяжкой болѣзни, или ошуществія Намѣстника Царства, или же иной законной причины, препятствующей ему въ исправленіи должности, она временно поручается старшему изъ Членовъ Совѣща Управленія, доколь дальнѣйшая Наша о томъ воля не будетъ извѣстна.

Сшашья 28.

Для неподлежащихъ веденію Совѣща управленія означенныхъ въ слѣдующей 29-й Сшашье дѣлъ, учреждается въ Царствѣ Польскомъ Государственный Совѣщъ, состоящій также подъ предѣлительствомъ Намѣстника Царства. Въ семъ Совѣщѣ присуществующи: 1-е Главные Директоры и Генеральный Контрольеръ, какъ Члены онаго по мѣсяцамъ своимъ; 2-е Чиновники, имѣющіе званіе Ген-

Artykuł 27.

W przypadku śmierci, obłożnej choroby lub nieobecności Namiestnika Królestwa, albowież innej prawnej przeszkody do sprawowania urzędu, władza Namiestnika przechodzi czasowie na starszego z członków Rady Administracyjnej który ją będzie piastował dopóty, dopóki nie zostanie ogłoszoną w téj mierze dal-sza Nasza wola.

Artykuł 28.

Dla interesów w następnym 29 Artykule oznaczonych, na które Władza Rady Administracyjnej wpływu mieć nie będzie, stanowimy w Królestwie Polskiem Radę Stanu, pod prezydencyą także Namiestnika Królestwa. W takowey Radzie będą zasiadać: 1^{od} Główni Dyrektorowie i Kontroller Generalny, iako członko-

сударственныхъ Совѣтниковъ, и другіе, посполно, или временно призываемые въ засѣданія Совѣта, по усмотрѣнію Нашему. Въ отсутствіи Намѣстника, въ Государственномъ Совѣтѣ предсѣдательствуетъ одинъ изъ Членовъ, особенно для исправленія сей должности въ такихъ случаяхъ Нами предназначаемый.

Статья 29.

Введенію Государственнаго Совѣта Царства Польскаго подлежатъ:

1. Разсмотрѣніе и составленіе проектовъ новыхъ законовъ и уставовъ, относящихся къ общему Управленію Царства.
2. Разрѣшеніе возникающихъ между Правительственными и судебными мѣстами и начальствами споровъ о предметахъ ведомства ихъ.

wie onéy z mleyse swoich, 2° Urzędnicy zaszczycony godnością Radców Stanu i inni, wzywani przez Nas do stałego lub czasowego zasiadania w Radzie Stanu. W przypadku nieobecności Namiestnika, prezyduje w Radzie Stanu jeden z członków osobno do piastowania tego urzędu w podobnych zdarzeniach przez Nas upoważniony.

Artykuł 29.

Do obowiązków Rady Stanu Królestwa Polskiego należą:

1. Przeglądanie i układanie projektów do nowych praw i ustaw zmierzających do ogólnego zarządu Królestwa.
2. Rozwiązywanie sporów i kwestyi wynikających między Władzami Administracyjnymi i Sądowemi w przedmiotach zakresów ich władzy.

3. Разсмотрѣніе представлений и просьбъ Собраній Обласныхъ чиновъ и Совѣтовъ Восводскихъ, о нуждахъ и пользахъ края, и пошановленіе заключеній по симъ представленіямъ и просьбамъ.

4. Разсмотрѣніе годовой сметы доходовъ и Расходовъ Царсшва, составляемой Совѣтомъ Управленія и допесеній Генеральнаго Кошпролера о ревизіи счетовъ разныхъ частей Управленія.

5. Разсмотрѣніе отчетовъ Главныхъ начальствующихъ разными частями Управленія, о ихъ дѣйствіяхъ по дѣламъ, вѣденію ихъ вѣрными.

6. Пошановленіе заключеній о преданіи Суду тѣхъ изъ причисляемыхъ въ пресшунленія по должности Чиновниковъ, кои опредѣлены Нами непосредственно, или же Именемъ Нашимъ.

3. Roztrząsanie przedstawień i prośb zgromadzeń Stanów Prowincjonalnych i Rad Wojewódzkich względem potrzeb i dobra kraju, oraz rezelwowanie pomienionych przedstawień i prośb.

4. Przejrzenie rocznego budżetu o dochodach i wydatkach Królestwa przez Radę Administracyjną ułożonego oraz doniesień Kontrollera Generalnego względem rewizji rachunków różnych gałęzi zarządu.

5. Rozpatrzenie raportów Głównych Naczelników rozmaitych gałęzi Administracyjnych o ich czynnościach w interessach im powierzonych.

6. Stanowienie wyroków o oddaniu pod Sąd za przestępstwa z urzędu tych Urzędników, którzy bezpośrednio przez Nas lub w Imieniu Naszém nominowani będą.

Сшашья 30.

Всѣ выше сего въ Сшашьяхъ 24 и 25 означенныя постановленія, о порядкѣ совѣщаній и исполненія рѣшеній Совѣща Управленія, распроспраняюся въ полной мѣрѣ и на дѣйствія Государспвеннаго Совѣща Царства Польскаго.

Сшашья 31.

Дѣла законодательства и другія особенной важности предположенія, о коихъ Мы признаемъ, что оныя по свойству своему должныспвующь бышь предварительно и тщательнo соображены съ существующими другияхъ частяхъ Имперіи постановленіями и общими оной пользами, а равно и годовая предствавляемая Государспвеннымъ Совѣщомъ Царства, на окончательное разсмотрѣніе и

Artykuł 30.

Wszystkie wyżéy w Artykule 24 i 25 zawarte przepisy, o porządku posiedzeń i wykonaniu postanowień Rady Administracyinéy, rozciągają się w całéy swoiéy mocy i na czynności Rady Stanu Królestwa Polskiego.

Artykuł 31.

Interessa ściągające się do Przewodawstwa i inne projekta wielkiéy wagi, które się Nam zdawać będą wymagającemi poprzedniego i starannego skombinowania z istniejącemi w innych częściach Imperium ustawami i ogólném onego dobrém, oraz budżet roczny składany Nam przez Radę Stanu Królestwa Polskiego, dla ostatecznego przeyrzenia i potwierdzenia, będą przechodzić przez Radę Stanu Cesarstwa Rossyiskiego. Na

ушверженіе Наше, смѣна; будущъ вноси-
мы въ Россійскій Государственный Со-
въшъ. Для сего учреждается въ ономъ
особый Департаментъ съ наименованіемъ:
Департаментъ для Царства
Польскаго; въ семь Департаментъ
будущъ присутствовать, по назначенію
Нашему, Члены изъ подданныхъ нашихъ
Имперіи и Царства.

Спашья 32.

Находящійся при особѣ Нашей Ми-
ниспръ Спашсъ Секретарь Царства
Польскаго; докладываетъ Намъ по пред-
ставляемымъ чрезъ Намѣстника на умо-
щреніе Наше дѣламъ Совѣта Управленія
и Государственного Совѣта, онъ объя-
вляетъ новеллія Наши Намѣстнику Цар-
ства.

Спашья 33.

Всѣ ушверждаемые Нами законы, по-

ten koniec ustanawia się w niéy oso-
bny Departament pod Nazwiskiem:
*Departamentu interesów Królestwa
Polskiego*; w Departamencie tym bę-
dą zasiadać nominowani przez Nas
członkowie z poddanych Naszych Ce-
sarstwa i Królestwa.

Artykuł 32.

Zostający przy osobie Naszég Mi-
nister Sekretarz Stanu Królestwa Pol-
skiego, przedstawia Nam interesa
które odbierać będzie przez Namie-
stnika od Rady Administracyinég i
Rady Stanu, on także ogłasza Namie-
stnikowi Królestwa rozkazy Nasze Ce-
sarsko-Królewskie.

Artykuł 33.

Wszystkie sankcyonowane przez
Nas prawa, rozkazy i ustawy ściąga-

вельня, и ушавы, относящіяся къ Царству Польскому, контрастигируются Нашимъ Миниспромъ Спашь-Секрешаремъ Царства, и вносящя въ Денникъ Законовъ (Dziennik Praw).

Спашья 34.

Всѣ правительственныя и судебныя, въ Царствѣ Польскомъ, дѣла производящя на языкѣ Польскомъ,

Спашья 35.

Дѣла управления, поручающяся въденію Правительственныхъ Коммисій, кои будутъ сосшоять подъ предѣдательствомъ Главныхъ Директоровъ. Сихъ Коммисій назначается шри:

1. Коммисія Внушренихъ и Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія.

іаце się do Królestwa Polskiego, będą kontrasygnowane przez Naszego Ministra Sekretarza Stanu tegoż Królestwa i mają być umieszczane w Dzienniku Praw.

Artykuł 34.

Wszystkie interesa Administracyjne i Sądowe w Królestwie Polskiem będą się odbywać w języku Polskim.

Artykuł 35.

Interessa Administracyjne poruczają się Kommissyom Rządowym, które będą zostawały pod prezydencyą Dyrektorów Głównych. Kommissyuy takowych przeznaczają się trzy:

1. Kommissya Spraw Wewnętrznych i interesów duchownych, oraz Oświecenia Narodowego.

2. Коммисія Юстиціи.
3. Коммисія Финансовъ и Казначейства.

Сшашья 36.

Сверхъ сихъ Коммисій, учреждается высшая счетная Палата, для общей ревизіи счетовъ, доходовъ и расходовъ Царства; въ оной председательствуетъ Генеральный Контролеръ.

Сшашья 37.

Дѣла, коихъ рѣшеніе превышаетъ власнѣ Главныхъ Директоровъ и Коммисій, послунають въ Совѣщъ Управленія, а шѣ, коихъ рѣшеніе не зависишь ошѣ гласни, даиней Совѣщю и Намѣстнику Царства, представляюща Намъ чрезъ Министра Сшашъ-Секретаря.

2. Kommissya Sprawiedliwości.
3. Kommissya Przychodów i Skarbu.

Artykuł 36.

Prócz takowych Kommissyi ustanawia się Izba Najwyższa Obrachunkowa, dla ogólnej rewizyi rachunków z dochodów i wydatków Królestwa w której prezyduje Generalny Kontroller.

Artykuł 37.

Interessa, których roztrzygnięcie przechodzi zakres władzy Dyrektorów Głównych i Kommissyi, przenoszą się do Rady Administracyjnej; te zaś, których rozwiązanie nie zależy od władzy nadanej Radzie i Namiestnikowi Królestwa, mają być przedstawiane Nam przez Ministra Sekretarza Stanu.

Спашья 38.

Главные Директоры, Генеральный Кон-
тролеръ, Члены Совѣща Управленія и Го-
сударственнаго Совѣща Царства и Пра-
вительственныхъ Коммисій, подвергающ-
ся опубличесвенности за всякое нару-
шеніе законовъ, повелѣній Нашихъ, или
установовъ. Какъ скоро вина ихъ будетъ
надлежащимъ образомъ обнаружена и при-
знана Государственнымъ Совѣщомъ Цар-
ства, сей Совѣщъ немедленно предспа-
вляетъ о семъ на усмотрѣніе Наше,
испрашивая разрѣшеніе на преданіе вино-
вныхъ суду.

Спашья 39.

Нынѣшнее раздѣленіе Царства на Во-
еводства, Обводы, Повѣшы, Градскіе и
Сельскіе Округи, основана на прежнемъ
основаніи, и каждая изъ сихъ частей

Artykuł 38.

Dyrektorowie Główni, Generalny
Kontroller, Członkowie Rady Admini-
stracyinėj i Rady Stanu Królestwa,
oraz Kommissyi Rządowych, są od-
powiedzialni za każde uchybienie prze-
ciwko prawom, rozkazom Naszym i
ustawom. Skoro wykroczenia ich zo-
staną porządkiem przepisanyw wy-
kryte i dowiedzione przez Radę Sta-
nu Królestwa, Rada ta niezwłocznie
przedstawia o tém na Naszą rozwayę,
upraszając o decyzyę Naszą względem
oddania winnych pod sąd.

Artykuł 39.

Teraźniejszy podział Królestwa na
Woiewództwa, Obwody, Powiaty,
mieyskie i wieyskie Okręgi (Gminy),
pozostaie na dawniejszych zasadach,
i każda z tych części zachowuje się

въ своихъ прежнихъ границахъ впредь до измѣненій, кои для общихъ польвъ Царства могутъ быть въ послѣдствіи Признаны нужными.

Статья 40.

Въ каждомъ Воеводствѣ учреждается Комиссія Воеводства, она составляется изъ Предсѣдателя и Комиссаровъ, обязанныхъ исполнять предписанія Главныхъ Правительственныхъ Комиссій, по определенному для сего, особымъ уставомъ порядку.

Статья 41.

Въ городахъ, управление поручается избираемому, Градскимъ Обществу Начальству, а въ Сельскихъ Обществахъ (Гминахъ) Войскамъ. Въ городахъ Вур-

w dawniejszych swoich granicach, do zmian, jakie dla ogólnego dobra Królestwa mogą być w czasie przyszłym uznane za potrzebne.

Artykuł 40.

W każdym Województwie ustanawia się Komisya Woiewódzka; ona składa się z Prezesa i Kommissarzy obowiązanych spełniać rozkazy Głównych Kommissarzy Rządowych, według przepisane go na to przez osobną ustawę porządku.

Artykuł 41.

Zarząd miast porucza się Zwierzchności przez Zgromadzenia miejskie obieranéy, a w okręgach wiejskich (Gminach) Wóytom. W miastach Burmistrze, zaś w Gminach wiejskich

гомишри, въ сельскихъ Гминахъ, Войшы, наблюдають за исполненіемъ предписаній Правительсва.

III. О СОБРАНИЯХЪ ДВОРЯНСТВА, СОБРАНИЯХЪ ОКРУЖНЫХЪ И СОВѢТАХЪ ВОЕВОДСТВЪ.

Сшашья 42.

Во всѣхъ Воеводсвахъ, будущъ на прежнемъ основаніи собранія Дворянства, собранія Градскихъ и Сельскихъ обществъ и Совѣщъ Воеводствъ.

Сшашья 43.

Въ каждомъ Повѣщѣ изъ Дворянъ, владеющихъ недвижимыми имѣніями, сосшашьяются собранія, подь предѣдательсвомъ опредѣляемаго Намѣсшникомъ Царсва Именемъ Нашимъ Маршала, для избранія двухъ Членовъ въ Совѣщъ Вое-

Вóycи, obowiązани są czuwać nad spełnieniem rozkazów Rządu.

III. O ZGROMADZENIACH SZLACHECKICH, ZGROMADZENIACH OKREGOWYCH (Gminnych) I O RADACH WOJEWÓDZKICH.

Artykuł 42.

We wszystkich Województwach będą istnieć na podstawie dawniejszey, Zgromadzenia Szlacheckie, Zgromadzenia mieyskich i wieyskich gmin, oraz Rady Wojewódzkie.

Artykuł 43.

W każdym Powiecie ze Szlachty posiadaiący majątki nieruchome, składa się zgromadzenie pod prezydentcyą Marszałka przez Namiestnika Królestwa w Imieniu Naszém nominowanego, dla obrania dwóch członków do

водства, и представлениа списка Кандидашовъ, кошорый Правительствомъ принимаешся въ соображеніе, при назначеніи къ разнымъ, по Управленію, должностямъ.

Сшашья 44.

Собранія Дворянства соспавляются не иначе какъ по созыву Намѣстника Царства, кошорый назначаетъ день сѣзда, предмѣшь совѣщаній и опредѣленное для оныхъ время.

Сшашья 45.

Никакой Дворянинъ не можетъ быть допускаемъ къ участвованію въ совѣщаніяхъ Собранія Дворянства, если онъ не вписанъ въ Дворянскую того Повѣша Книгу, не пользуется Гражданскими въ Царствѣ Польскомъ правами, не имѣетъ по крайней мѣрѣ двадцапи одного года ошъ

Rady Woiewódzkiej i przedstawienia Listy kandydatów, którą Rząd będzie miał na uwadze przy zamieszczaniu wakansów w różnych gałęziach Administracyjnych.

Artykuł 44.

Zgromadzenia Szlacheckie zbierają się nie inaczej, iak za wezwaniem Namiestnika Królestwa, który przeznacza dzień zebrania się, przedmiot narad i czas do onych potrzebny.

Artykuł 45.

Żaden Szlachcic nie może być przypuszczonym do uczestnictwa w naradach Zgromadzenia Szlacheckiego, jeśli nie będzie wpisany do księgi tego powiatu, nie używa praw Obywatelstwa w Królestwie Polskiem, nie ma najmniej dwadzieścia i jeden

роду, и не владѣешь какою либо недви-
жимою собственностію.

Ощашья 46.

Дворянскіе книги каждаго Повѣша, со-
ставляющаго Совѣшомъ Воеводства, и у-
тверждающаго Совѣшомъ Управленія.

Ощашья 47.

Въ каждомъ Градскомъ и Сельскомъ
Округѣ, имѣешь бышь Округное Собра-
ніе, также по созыву Намѣстника Цар-
сва, и подъ предсѣдательствомъ назна-
чаемаго имъ Маршала. Сіе собраніе изби-
раетъ одного Члена въ Совѣшъ Воевод-
ства и составляетъ списокъ Кандида-
товъ, кошорый Правительствомъ прини-
маетъ въ соображеніе при опредѣленіи
къ разнымъ по Управленію должностямъ.

lat od urodzenia i nie posiada jakiegó-
kolwiek nieruchoméj własności.

Artykuł 46.

Xięgi Szlacheckie kaźdego powia-
tu układane byдź maią przez Radę
Woiewódzką i potwierdzone przez
Radę Administracyjną.

Artykuł 47.

W kaźdym mieyskim i wieyskim
okręgu (gminie) ma byдź Zgromadze-
nie okręgowe (gminne) również za
wezwanіem Namiestnika Królestwa
i pod prezydencyą Marszałka przez
niego nominowanego. Zgromadzenie
takowe obiera iednego członka do Ra-
dy Woiewódzkiej i układa listę kan-
dydatów, którą Rząd będzie miał na
uwadze przy nominowaniu osób na
różne urzędy.

Сшашья 48.

Въ совѣщаніяхъ окружныхъ собраній имѣють право участвовашь:

1. Всякій не принадлежащій къ Дворянскому сословію, но имѣющій недвижимую собственность Гражданинъ, платящій какую либо съ сей собственности подать.

2. Всякій Фабрикантъ и Хозяинъ рукодельнаго заведенія, всякій Купецъ имѣющій лавку, или магазинъ съ собственнымъ шоваромъ, цѣною не менѣ какъ на десять тысячъ польскихъ злотыхъ.

3. Всѣ Священники Настоятели и Викаріи Церквей.

4. Профессоры, учителя и другіе занимающіеся воспитаніемъ юношества въ учебныхъ заведеніяхъ, состоящихъ въ вѣденіи Правительства.

5. Всякій художникъ, сдѣлавшійся изъ

Artykuł 48.

W obradach okręgowych (gminnych) zgromadzeń, mają prawo mieć uczestnictwo:

1. Każdy obywatel nienależący do stanu szlacheckiego, lecz mający własność nieruchomą, z której opłaca iaki bądź podatek.

2. Każdy fabrykant i właściciel rękodzielni, każdy kupiec mający sklep lub magazyn z towarem własnym, wartości najmniej na dziesięć tysięcy złotych polskich.

3. Wszyscy Plebani, Przełożeni Zakonów i Wikaryusze Kościołów.

4. Professorowie, Nauczyciele i inne osoby trudniące się edukacją młodzieży w naukowych zakładach przez Rząd zawiadywanych.

5. Każdy Artysta, który się wsła-

вѣшнимъ своими дарованіями и свѣденіями, или же принесенною имъ народной промышлености и шорговлѣ, или художествамъ пользою.

Сшашья 49.

Никшо не имѣешь права учаспвовашь въ окружныхъ собраніяхъ, если онъ не вписанъ въ книгу шого Градскаго, или Сельскаго Общеспва, не пользуется Гражданскими въ Царствѣ Польскомъ правами, и не достигъ еще двадцаши одного года онъ роду.

Сшашья 50.

Списки владѣющихъ недвижимою собственностію, и пошому имѣющихъ право присушпвовашь въ собраніяхъ Дворянства и собраніяхъ окружныхъ, соспа-

вилъ przez swoje talenta i wiadomości, albo przyłożył się do wzbogacenia przemysłu narodowego, handlu lub sztuk wyzwolonych.

Artykuł 49.

Nikt nie może mieć uczestnictwa w obradach okręgowych (gminnych), kto nie będzie wpisany do księgi [tego mieyskiego lub wieyskiego zgromadzenia, nie używa praw cywilnych w Królestwie Polskiem i nie ma jeszcze dwadzieścia i jeden lat od urodzenia.

Artykuł 50.

Listy właścicieli posiadłości nieruchomości, mających przeto prawo do uczestnictwa w obradach zgromadzeń szlacheckich i zgromadzeń okręgowych będą się układać w Radach Wojewódz-

вляющагося Совѣтами Воеводствъ, а списки Фабриканшовъ хозяевъ рудоудѣльныхъ заведеній, купцовъ и гражданъ, ошличившихся своими дарованіями въ Художествѣхъ, принесенною ими пользою, и списки Священниковъ, Наспопашелей и Викаріевъ Церквей и лицъ, занимающихся воспитаніемъ юношества въ общественныхъ учебныхъ заведеніяхъ, Коммисією Врушренныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія.

Спашья 51.

Въ каждомъ Воеводствѣ учреждаешся Совѣтъ Воеводствъ, соспавляемый изъ Совѣтниковъ, избираемыхъ собраніями Дворянства и собраніями окружными, подъ Предсѣдательствомъ одного изъ Членовъ, который назначается въ сію должность Намѣстникомъ Царства, Именемъ Нашимъ.

lich; a listy fabrykantów właścicieli rękodzielni, kupców, i obywateli wsławionych przez swoje talenta w sztukach wyzwolonych, lub przez pożytek dobru ogólnemu przez nich przyniesiony, oraz Listy Plebanów, Przełożonych Klasztorów i Wikaryuszów Kościołów, niemniéy osób trudniących się edukacją młodzieży w publicznych naukowych zakładach, w Kommissyi Spraw Wewnętrznych, interessów Duchownych i Oświecenia Narodowego.

Artykuł 51.

W każdym Województwie ustanawia się Rada Woiwódzka, złożona z Radców obieranych przez Zgromadzenia Szlacheckie i Zgromadzenia okręgowe pod prezydencją jednego z członków, który nominowany zostanie na ten urząd przez Namiestnika Królestwa w Imieniu Naszym.

Сшашья 52.

Главнѣйшія обязанности сего Совѣща
суть:

1. Избирать Судей въ мѣста Судебныя двухъ первыхъ инстанцій.

2. Участвовать въ составленіи и исправленіи Кандидатскихъ списковъ, которые Правительство принимаетъ въ соображеніе при опредѣленіи къ разнымъ по управленію должностямъ.

3. Имѣть попеченіе о охраненіи пользы Воеводства, обращаясь къ правительству съ надлежащими о семъ представленіями и просьбами, чрезъ Комиссію Воеводства и соображаясь во всемъ съ положеніями особеннаго о томъ Устава.

Artykuł 52.

Główniejsze obowiązki téj Rady są następane:

1. Obierać Sędziów do Jurysdykcyy Sądowniczych dwóch pierwszych Instancyi.

2. Mieć uczestnictwo w układaniu i sprawdzaniu Listy Kandydatów, którą Rząd będzie miał na uwadze przy nominowaniu osób do różnych urzędów.

3. Czuwać nad zachowaniem dobra i pożytków Woiewództwa, udając się w tym celu do Rządu z należnemi przedstawieniami i prośbami za pośrednictwami Kommissyi Woiewódzkiey i stosując się we wszystkiém do przepisów osobnéy w tym przedmiocie Ustawy.

IV. О СОБРАНИЯХЪ ОБЛАСТНЫХЪ ЧИНОВЪ.

Сшашья 53.

Для разсуждений о дѣлахъ, относящихся къ общимъ пользамъ всего Царства Польскаго, учреждаются собранія областныхъ чиновъ: сіи собранія въ дѣлахъ предоснаваемыхъ разсмотрѣнію оныхъ, будутъ имѣть голосъ совѣщательный.

Сшашья 54.

Составъ и порядокъ дѣйствія сихъ собраній областныхъ чиновъ будутъ опредѣлены особымъ положеніемъ.

V. О ПОРЯДКѢ СУДЕБНОМЪ.

Сшашья 55.

Всякая судебная власть въ Царствѣ Польскомъ, даруется Нами, и дѣйству-

IV. O ZGROMADZENIACH STA- NOW PROWINCYONALNYCH.

Artykuł 53.

Dla naradzania się w interessach dotyczących dobra Ogólnego całego Królestwa Polskiego ustanawiają się Zgromadzenia Stanów Prowincjonalnych. zgromadzenia takowe w interessach pod rozważę ich podawanych, będą miały głos doradczy.

Artykuł 54.

Skład i porządek działań tych Zgromadzeń Stanów Prowincjonalnych, będzie przepisany w osobnéj Ustawie.

V. O PORZĄDKU SĄDOWNI- CZYM.

Artykuł 55.

Wszelka Władza Sądownicza w Królestwie Polskiem, iest Nayłaska-

спѣ Нашимъ Именемъ. Право миловать и смягчать наказанія принадлежитъ лишь Намъ.

Спашья 56.

Судебныя мѣста состояющія изъ судей; назначаемихъ Нами, и судей избираемыхъ, по опредѣленному для сего особымъ Уставомъ порядку.

Спашья 57.

Судьи, назначаемые Нами пребываютъ въ семь званій до увольненія по усмотрѣнiю Нашему, ошрѣченія по суду, или же опредѣленія къ другой должности. Судьи избираемые опредѣляются на означенное въ Уставѣ срочное время.

więcy przez Nas nadana i ma działać w Imieniu Naszém. Prawo ułaskawienia i zmniejszenia kary do Nas wyłącznie należy.

Artykuł 56.

Juryzdykcyę Sądownicze składają się z sędziów nominowanych przez Nas i z Sędziów obieranych porządkiem przepisany w osobnéy na to Ustawie.

Artykuł 57.

Sędziowie nominowani przez Nas, zostają w swych obowiązkach do uwolnienia ich gdy tego potrzebę znajdziemy, do oddalenia przez Sąd za wykroczenia, lub nakoniec do przeniesienia ich na inny Urząd. Sędziowie obieralni przeznaczają się na czas ograniczony w osobnéy Ustawie.

Сшашья 58.

Судьи ошрѣщаются за злоупотребленіе власши, и за всякое другое установленнымъ порядкомъ доказанное прешупленіе, не иначе, какъ по приговору надлежащаго высшаго судебного мѣста.

Сшашья 59.

Надзоръ за порядкомъ въ судахъ 1-й и 2-й Инстанцій, и разрѣшеніе могущихъ возникнуть между ими споровъ о предѣлахъ вѣдомства ихъ, предославляющся высшей Палатѣ Суда.

Сшашья 60.

Установленіе мирныхъ Судей для жителей всѣхъ сословій оспраешся на предметѣ основаніи; обязанность ихъ при разбирашельствѣ дѣлъ, есть старашья о примиреніи спорящихъ.

Artykuł 58.

Sędziowie ulegną oddaleniю od urzędów za nadużycia Władzy, i za wszelkie inne dowiedzione wykroczenia przeciwko porządkowi ustalonymu, nie inaczej wszakże iak w skutek wyroku wyższej właściwej Jurydykcyi Sądowniczej.

Artykuł 59.

Przestrzeganie porządku w Sądach I. i II. Instancyi, oraz rozwiązanie wynikających sporów i kwestyi pomiędzy nimi względem zakresu ich władzy, zostawie się Izbie Sądu Najwyższego.

Artykuł 60.

Ustawa względem Sędziów Pokoju dla mieszkańców wszystkich Stanów pozostaie na dawniejszej osnowie

Сшашья 61.

Никакое дѣло не можетъ бытъ пред-
сшавлено въ Гражданскій Судъ 1-й Ин-
станціи, если оно не было первоначально
разсмотрѣно подлежащимъ мирнымъ Судъ-
ею; изъ сего однакожь исключаются шѣ
дѣла, кои на основанію законовъ не мо-
гутъ бытъ окончиваемы мировымъ согла-
шеніемъ.

Сшашья 62.

Для дѣлъ, въ коихъ искъ непревыша-
етъ суммы пяти сотъ польскихъ злотыхъ
назначающа Гражданскіе Судьи въ аж-
домъ городъ и сельскомъ обществѣ (Гминѣ).

Сшашья 63.

Для дѣлъ, въ коихъ искъ превышаетъ
сумму пяти сотъ злотыхъ, назначающа

обовязкиемъ ихъ przy roztrząsaniu
spraw iest: starać się o pogodzenie
stron spory wiodących.

Artykuł 61.

Żadna sprawa nie może być wpro-
wadzoną do Sądu Cywilnego I szęy In-
stancyi, jeśli wprzódy nie była pod
rozbiorem właściwego Sędzięgo Poko-
iu; wyłączaia się wszakże od tego ta-
kie sprawy, których ostateczne zakoń-
czenie na mocy istniejącychъ ustaw, nie
zależy od pogodzenia Sędzięgo Pokoіu.

Artykuł 62.

Dla spraw nieprzewyższającychъ
wartości pięciu set Polskichъ Złotychъ,
przeznaczaia się Sędziowie Cywilni i
Policyni w każdymъ mieście i wieyskim
okręgu (Gminie).

Artykuł 63.

Dla spraw, których wartość prze-

въ каждомъ Воеводствѣ суды земскіе и суды съѣздовые.

Сшашья 64.

Учрежденіе особыхъ Коммерческихъ Судовъ осшашья на прежнемъ основаніи.

Сшашья 65.

Для дѣлъ уголовныхъ и исправительной Полиціи назначаюся въ каждомъ Воеводствѣ городскіе суды.

Сшашья 66.

Для пресмотрѣ дѣлъ рѣшенныхъ Земскими, Съѣздовыми и Городскими Судами, и Судами Коммерческими, учреждаюся Апелляціонные Суды.

wyższa summę pięciu set Złotych Polskich, przeznaczają się w każdym Woiewództwie Sądy Ziemskie i Sądy Zjazdowe.

Artykuł 64.

Ustanowienie osobnych Sądów handlowych, pozostaie na dawnéy osnowie.

Artykuł 65.

Dla Spraw Kryminalnych i tyczących się Policji Poprawczéy, ustanawiają się w każdym Woiewództwie Sądy Grodzkie.

Artykuł 66.

Dla sprostowania wyroków zapadłych w Sądach Ziemijskich, Zjazdowych i Grodzkich, oraz w handlowych, ustanawiają się Sądy Appellacyjne.

Сшашья 67.

Сверхъ сего въ Варшавѣ учреждается высшая Палата Суда, коей сосшавъ и кругъ дѣйствій опредѣляюща особымъ Усшавомъ.

Сшашья 68.

Посшановленія сей Грамошы, будущъ по мѣрѣ надобности объясняемы и до-полняемы особыми усшавами.

Сшашья 69.

Всѣ прошивныя посшановленія сей Грамошы, прежніе законы и учрежденія, отмѣняются.

Грамошу сію Мы собственною Нашею рукою подписали, и Государственною Нашею печашью укрѣпши повелѣли. Дана въ Санктшпербургѣ въ чешырнадцашый день Февраля въ лецо ошъ Рождешва

Артыкулъ 67.

Nadto ustanawia się w Warszawie Izba Sądu Najwyższego, któręы skład i zakres działań będzie przepisany w osobnéy Ustawie.

Артыкулъ 68.

Przepisy w ninieyszym Statucie Organicznym zawarte, będą stosownie do potrzeby rozwiiane i dopełniane przez osobne ustawy.

Артыкулъ 69.

Wszystkie sprzeciwiające się przepisom ninieyszego Statutu Organicznego dawnieysze Prawa i Ustawy kassują się.

Statut ten Organiczny podpisaliśmy własną Naszą ręką i Cesarską Naszę pieczęć przyłożycь rozkazaliśmy. Dan w Sankt-Petersburgu czternaste-

Хриштова шисяча восемь сошь придцашь
вшорое, Царствованія же Нашего въ седь-
мое.

*На подлинномъ собственной Его
Императорскаго Величества ру-
кою подписано:]*

НИКОЛАЙ;

go dnia Lutego, roku od Narodzenia
Pańskiego tysiąc ośm set trzydzieste-
go drugiego, Panowania zaś naszego
siódmego.

przez Cesarza i Króla
Minister Sekretarz Stanu
(podpisano) *Stefan Hrabia Grabowski*

Божією Милостию

МЫ НИКОЛАЙ ПЕРВЫЙ,

Императоръ и Самодержецъ Все-
россійскій Царь Польскій

и проч. и проч. ѿ проч.

На основаніи 22-ой Статьи Грамоты
Царсвѣ Польскому дарованной.

Поспаномили и поспановляемъ:

Генераль Фельдмаршила Князя Вар-
шавскаго, Графа Паскевича Эриванскаго,

Wypis z Protokołu Sekretaryatu Stanu Kró-
lestwa Polskiego

z Bożéy Łaski

М у М И К О Л А Й I.
Cesarz Wszech Rossyi, Król
Polski etc. etc. etc.

Zapatrzywszy się na artykuł 22gi
Statutu Organicznego nadanego Kró-
lestwu Polskiemu;

Postanowiliśmy i stanowimy:

Generał Feldmarszałek Xiążę War-
szawski, Hrabia Paskiewicz Erywań-

жалуемъ Намѣстникомъ Царства Польскаго.

Данъ въ Санктпешербургѣ Марша 22
(Апрѣля 3) дня 1832 года.

НИКОЛАИ.

ski, mianowany zostaje Namiestnikiem
Królestwa Polskiego.

Dan w Petersburgu dnia $\frac{22 \text{ Marca}}{3 \text{ Kwietnia}}$
1832 roku.

(podpisano) MIKOŁAJ.

przez Cesarza i Króla
Minister Sekretarz Stanu
Stefan Hr. Grabowski.

Zgodno z Oryginałem
Minister Sekretarz Stanu
(podpisano) *Stefan Hr. Grabowski.*

Zgodno z Oryginałem
Radca Sekretarz Stanu
(podpisano) *J. Tymowski.*

Zgodno z Wypisem
Dyrektor Główny Prezydujący
w Kom: Rz: Sprawiedliwości
Kossecki.

Sekretarz Jeneralny
Referendarz Stanu *Borakowski.*

w Imieniu Najjaśniejszego
MIKOŁAJA I^{se}
 Cesarza Wszech Rossyi Króla
 Polskiego etc. etc. etc.

RADA ADMINISTRACYJNA KRÓLESTWA

Maiąc sobie przedstawioném przez Kommissyą Rządową Sprawiedliwości, że w roku bieżącym z powodu szczerpłéy liczby Sędziów, Sąd Naywyższyć Instancyi składających, niepodobienstwo zachodzi urządzenia dwóch oddzielnych kompletów na kolejne zasiadanie przez Miesiące Sierpień i Wrzesień, na odpoczynek

Sądom przeznaczonych, postanowiliśmy i stanowimy.

Artykuł 1.

Sędziów do składania kompletu w Sądzie Naywyższyć Instancyi powołanych, uwalniamy na ten ieden raz od zasiadania w Sądzie przez Miesiące Sierpień i Wrzesień roku bieżącego.

Artykuł 2.

W ciągu tychże Miesiący, samo zaprezentowanie rekursu w Kancelaryi Sądu Naywyższyć Instancyi przez Pisarza poświadczone, zaślania od prekluzyi i exekucyą wyroków niższych Instancyi zawiesza, na czas dwómiesięczny feryów, po których upływie, rzeczy do właściwego wracają biegu.

Wykonanie niniejszego Postanowienia które w Dzienniku Praw ma

bydź umieszczoném Kommissyi Rządowéj Sprawiedliwości polecamy.

Działo się w Warszawie, na posiedzeniu Rady Administracyiney dnia $\frac{2}{14}$ Mca Lipca 1832 r.

(podpisano) Namiestnik Jego Cesarsko-Królewskiey Mości w Królestwie Polskiem General Feldmarszałek Xiążę Warszawski Hrabia Pastewicz Erywański.

Radca Sekretarz Stanu

(podpisano) J. Tymowski.

Zgodno z Oryginałem

Radca Sekretarz Stanu

(podpisano) J. Tymowski.

Zgodno z Wypisem

Dyrektor Główny Prezydnujący w Kommissyi Rządowéj Sprawiedliwości

Kóssecki.

Sekretarz Jeneralny

Referendarz Stanu Borakowski.

Dzień ogłoszenia d. 21. Sierpnia 1832 roku.

Wypis z Protokołu Posiedzenia

Rady Administracyiney

dnia $\frac{2}{3}$ Miesiąca ^{Czerwca} Lipca roku 1832

W skutek przedstawienia Kommissyi Rządowéj Spraw Wewnętrznych Duchownych i Oświecenia Publicznego z dnia 28 Czerwca r. b. Nr. 144 $\frac{2}{67}$ Rada postanowiła prześłać Kommissyi Rządowéj Sprawiedliwości dla umieszczenia w Dzienniku Praw, Konwencyą Kartelową z Dworem Pruskim pod dniem $\frac{2}{7}$ Marca 1830 roku co do wzajemnego wydawania zbiegów wojskowych i innych przestępców zawartą.

Zgodno z Protokółem

Radca Sekretarz Stanu

(podpisano) J. Tymowski.

Którę to Konwencyi Kartelowéj treść jest następująca:

NOUS NICOLAS PREMIER

par la Grâce de Dieu

Empereur et Autocrate de Toutes les Russies, de Moscovie, Kiovie, Wladimirie, Novogorod, Czar de Casan, Czar d'Astracan, Czar de Pologne, Czar de Sibérie, Czar de la Chersonése-Taurique, Seigneur de la Pleskou, et Grand-Duc de Smoleńsko, de Lithuanie, Volhynie, Podolie et de Finlande; Duc d'Estonie, de Livonie, de Courlande et Semigalle, de Samogitie, Białostok, Carélie, Twer, Ingurie, Permie, Wiatka, Bolgarie et d'autres; — Seigneur et Grand Duc de Novogorod inférieur, de Czernigowie, Resan, Polock, Rostow, Jaroslau, Belo-osérie, Udorie, Obdorie, Condinie, Witebsk, Mstislaw, Dominateur de tout le côté du Nord, Seigneur d'Iverie, de la Cartalinie, de la Georgie, de la Cabardie, et de la Province d'Arménie, Prince

MY MIKOŁAY PIERWSZY

z Bożéy Łaski

Cesarz i Samowładzca Wszech Rossyi, Moskwy, Kiiowa, Włodzimierza, Nowogrodu, Car Kazański, Car Astrachański, Król Polski, Car Sybirski, Car Chersonsko-Taurycki, Pan na Pskowie i Wielki Xiąże Smoleński, Litewski, Wołyński, Podolski i Finlandzki; Xiąże Estoński, Inflandzki, Kurlandzki i Semigalski, Żmudzki, Białostocki, Koroński, Twerski, Ingorski, Permski, Wiatzki, Bulgarski i innych; Pan i Wielki Xiąże niższego Nowogrodu, Czerniechowski, Rezański, Połocki, Rostowski, Jarosławski, Biało-Jeziorski, Udorski, Obdorski, Kondyjski, Witebski, Mścislawski; Panujący całéy stronie północnéy, Pan Ziemi Iwerskiéy, Kartalińskiéy, Gruzyjskiéy, Kabardyjskiéy i Krainy Ormiańskiéy; Xiąże Dnie-

Héréditaire et Souverain des Princes de Czercessie, Gorsku et autres: Successeur de Norvège, Duc de Schleswic-Holstein, de Stormarie, de Dithmarsen d'Oldenbourg etc. etc. etc.

Faisons savoir que d'un commun accord, entre Nous et Sa Majesté le Roi de Prusse, Nos Plénipotentiaires respectifs ont conclu et signé à Berlin le $\frac{17}{29}$ Mars 1830 la Convention de Cartel, dont la teneur mot pour mot est comme suit:

Au Nom de la Très-Sainte et indivisible Trinité.

La Convention de Cartel, conclue le $\frac{19}{25}$ Mai 1816 entre Sa Majesté l'Empereur de Toutes les Russies Roi de Pologne, et Sa Majesté le Roi de Prusse, venant d'explorer, quelques unes de ses dispositions ayant été reconnues susceptibles de recevoir plus de développemens et de précision et d'au-

dziczny i Władzca Xiążąt Czerkaskich, Górskich i innych; Następca Norwegii, Xiążę Sleswicko-Holsztyński, Stormarski, Dytmarski, i Oldenburgski etc. etc. etc.

Czyniemy wiadomo, że za spólną zgodą pomiędzy Nami, a Najjaśniejszym Królem Jmć Pruskim, Pełnomocnicy Nasi zawarli i podpisali w Berlinie dnia $\frac{17}{29}$ Marca 1830 roku Konwencyą Kartelową, która co do słowa brzmi iak następuie:

w Jmie Przenajświętszey i Nierozdzielney Trócy.

Ponieważ inż upłynął czas Konwencyi Kartelowey, zawartey dnia $\frac{19}{25}$ Maja 1816, pomiędzy Najjaśniejszym Cesarzem Wszech Rossyi Królem Polskim, a Najjaśniejszym Królem Jmcią Pruskim, a przytém okazało się iż niektóre urzadzienia teyże Konwencyi wymagają dopelnienia i więkzey jasności,

tres ayant cessé d'être applicables aux rapports existans, Leurs Majestés ont jugé utile et convenable de conclure une nouvelle Convention de Cartel et ont à cet effet, nommé des Plénipotentaires, savoir:

Sa Majesté l'Empereur de Toutes les Russies, Roi de Pologne:

Le Sieur David Comte d'Alopeus son Conseiller privé actuel, et Chambellan actuel, Envoyé Extraordinaire et Ministre Plenipotentiaire près Sa Majesté le Roi de Prusse, Chevalier des Ordres de St. Alexandre Newsky, de St. Wladimir de la première et de Ste. Anne de la première classe; de celui de l'Aigle blanche de Pologne et Grand croix de la Légion d'honneur de France; et Sa Majesté le Roi de Prusse: Le Sieur Chretien Gonthier Comte de Bernstorff, Son Ministre d'Etat, du Cabinet et des affaires étrangères, Chevalier des Grands Ordres

jane zaś nieodpowiedaia już terażniejszym stosunkom, Nayiasnieysze Strony, uznały potrzebniem zawrzeć nową Konwencyą Kartelową, i w tym celu mianowali Pełnomocników, iako to:

Nayiasnieyszy Cesarz Wszech Rossyi Król Polski:

Pana Dawida Hrabiego Alopeusa, Swego Rzeczywistego Taynego Radcę i Szambelana Rzeczywistego, Posła Nadzwyczajnego i Ministra Pełnomocnego, przy Nayiasnieyszym Królu Jmci Pruskim, Kawalera Orderów, Sgo Alexandra Newskiego, Sgo Włodzimierza Iszéy i Stéy Anny Iszéy Klasy, Orderu Orła białego Polskiego, i Wielkiego Krzyża Legii honorowéy Francuzkiego.

A Nayiasnieyszy Król Jmc Pruski, Pana Krystyana Guntara Hrabiego de Bernstorff, Swego Ministra Stanu, Ministra Gabineto-

de l'Aigle noire et de l'Aigle rouge de Prusse, de ceux de St. André, de St. Alexandre Newsky et de Ste. Anne de la première classe de Russie et de celui de l'Aigle blanche de Pologne, Grand croix de l'Ordre Royal de St. Etienne de Hongrie, Grand Cordon de la Légion d'honneur de France, Grand Collier de l'Ordre de la Toison d'or, et Grand croix de l'Ordre de Charles III. d'Espagne, Chevalier de l'Ordre de l'Elephant et Grand croix de l'Ordre de Dannebrog de Dannemarc; Grande croix de l'Ordre de St. Ferdinand et du mérite de Sicile; Chevalier de l'Ordre suprême de l'Annociade de Sardaigne; Grande croix des Ordres de Guelphe d'Hanovre, de la Couronne de Wurtemberg, du Lion d'or de la Hesse Electorale et du mérite de la Hesse Grand-Ducale, de ceux de la Fidélité et de Zaehringen de Bade et du Faucou blanc de Saxe-Weimar.

wego i Spraw i Zagranicznych; Kawalera Wielkich Orderów, Orła Czarnego i Orła Czerwonego Pruskiego, Orderu Sgo Andrzeja, Sgo Alexandra Newskiego i Stéy Anny Iszéz Klasy Rossyjskiego i Orderu Orła białego Polskiego; Wielkiego Krzyża Orderu Królewskiego Sgo Stefana Węgierskiego, Wielkiéy wstęgi Legii honorowéy Francuzkiego; Wielkiego Krzyża Orderu Złotego Runa i Orderu Karóla III. Hiszpańskiego, Kawalera Orderu Słonia i Wielkiego Krzyża Orderu Dannebrog Duńskiego, Wielkiego Krzyża Orderu Sgo Ferdynanda i Zasługi Sycylijskiego; Kawalera Wielkiego Orderu Zwiastowania Sardyńskiego, Wielkiego Krzyża Orderów Gwelfów Hanowerskiego, Korony Wirtemberskiego, Złotego Lwa Hessenkasselskiego, i Zasługi Hessen-Darmstadtzkiego; Orderów wierności i Ceryngenskiego Lwa Badenskiego i Sokota Białego Sasko-Weymarskiego, —

Lesquels, après avoir échangé leurs pleins pouvoirs, trouvés en bonne et due forme, ont conclu et signé la Convention de Cartel, dont la teneur suit ici mot à mot.

Article I.

La présente Convention qui sera mise en execution à dater du jour de sa ratification s'appliquera:

- a) à tous les individus, qui désertent le service actif des armées respectives, ainsi qu'aux effets militaires qu'ils auront emportés, comme chevaux, harnois, armes, habillemens;
- b) aux individus, qui n'ont obtenu de congé qu'à condition de se présenter au premier appel, pour rentrer au service actif, et qui, en conséquence, appartiennent à la réserve;

Którzy po zamienieniu Pełnomocnictw swoich i znalezieniu onych w dobréj i przynależytéj formie, zawarli i podpisali Konwencyą Kartelową, która co do słowa brzmi iak następuje:

Artykuł I.

Ninieysza Konwencya która weydzie w wykonanie od dnia ratyfikacyi onéj, ściagać się ma:

- a) Do wszystkich tych, którzy zbiegną ze służby czynnéj któregokolwiek z obustronnych Woysk, iako też i do rzeczy Woyskowych, iakieby ci unieśli z sobą, to jest: Koni, oporzządzenia końskiego, broni, ubioru.
- b) Do tych, którzy otrzymali uwolnienie pod tym iedyńie warunkiem, iż na pierwsze powołanie stawiają się do służby czynnéj, a którzy z tego względu należą do Rezerwy.

c) à tous les individus qui, selon les lois de l'Etat, qu'ils ont quitté avec ou sans l'intention d'y rentrer, sont sujets, ne fût-ce que dans la suite, au service militaire;

d) aux individus, qui ayant commis des crimes dans l'un des deux Etats, se sont enfuis sur le territoire de l'autre, pour se soustraire aux poursuites de la justice et à la peine qu'ils ont encourue.

Article II.

Si les individus mentionnés à l'article précédent sous la lettre *a*, sont saisis en uniforme; si l'on trouve sur eux d'autres objets appartenant à l'équipement militaire, ou, en général, s'il est hors de doute qu'ils ont déserté le service actif de l'autre Etat, ils seront sur le champ et sans requisition préalable de cet Etat, arrêtés et conduits,

c) Do wszystkich tych, którzy według praw Mocarstwa które opuścili, z zamiarem lub bez zamiaru wrócenia, są obowiązani chociażby do późniejszej służby Wojskowej.

d) Do tych, którzy popełniwszy zbrodnię w jednym z dwóch Mocarstw, zbiegli do drugiego w celu uchronienia się od poszukiwań Sprawiedliwości i zasłużony kary.

Artykuł II.

Jeżeli Osoby wzmiankowane w poprzedzającym Artykule pod literą *a*, schwytanymi będą w mundurze; jeżeli przy nich znalezione zostaną inne rzeczy należące do wyposażenia Wojskowego, czyli w ogólności, jeżeli nie ulega wątpieniu że są zbiegami z czynnej służby drugiego Mocarstwa; w ówczas, będą natychmiast, i bez poprzedniego dopomnienia się Mocarstwa tego przy-

avec les effets militaires trouvés sur eux, à la frontière qui sépare les deux états, pour y être remis à l'autorité respective chargée de les recevoir. Quant aux individus, dont la désertion n'est pas manifeste, mais devient probable par suite de leur propre déclaration ou de circonstances particulières, les autorités militaires ou civiles, qui auront eu connaissance du séjour d'un pareil individu, prendront aussitôt les mesures nécessaires pour empêcher son evasion. Elles feront en suite dresser un procès-verbal à ce sujet et le communiqueront à l'autorité militaire provinciale de l'autre Etat, qui alors déclarera, si le prévenu a effectivement déserté ou non; sur quoi, dans le cas de l'affirmative, le déserteur lui sera délivré de la manière sus-indiquée.

Les individus mentionnés à l'article précédent, lettres *b* et *c*, ne seront arrêtés

et retenus, et renvoyés avec les effets militaires trouvés sur eux, à la frontière qui sépare les deux états, pour y être remis à l'autorité respective chargée de les recevoir. Quant aux individus, dont la désertion n'est pas manifeste, mais devient probable par suite de leur propre déclaration ou de circonstances particulières, les autorités militaires ou civiles, qui auront eu connaissance du séjour d'un pareil individu, prendront aussitôt les mesures nécessaires pour empêcher son evasion. Elles feront en suite dresser un procès-verbal à ce sujet et le communiqueront à l'autorité militaire provinciale de l'autre Etat, qui alors déclarera, si le prévenu a effectivement déserté ou non; sur quoi, dans le cas de l'affirmative, le déserteur lui sera délivré de la manière sus-indiquée.

Osoby wymienione w Artykule poprzedzającym pod literami *b* i *c*, nie będą przy-
 Tom XIV. do Nru 55. 34

Osoby wymienione w Artykule poprzedzającym pod literami *b* i *c*, nie będą przy-

et restitués qu'à la suite d'une requisition expresse, qui dans chaque cas special sera faite par l'autorité compétente de l'Etat auquel ils appartiennent.

Article III.

L'extradition des individus, appartenant aux classes *a. b. et c.* de l'article I. n'aura cependant pas lieu, si ayant de s'être rendus dans l'Etat qu'ils ont quitté en dernier lieu ou avant d'y avoir pris service ils ont été sujets de l'Etat, ou ils se sont retirés lors de leur désertion, et que les rapports, qui proviennent pour eux de cette qualité, n'ont pas été annulés suivant les formes prescrites par les lois de cet Etat. Mais même dans ce cas on rendra les chevaux et effets militaires, que ces individus auraient emmenés avec eux en désertant. De même, si un individu appartenant à ces trois classes, s'est rendu

trzymane i wydane, chyba na wyraźne żądanie, które w każdym szczególnym przypadku, uczyni właściwa Władza Państwa, do którego też Osoby należą.

Artykuł III.

Wydanie ludzi o których mowa pod literami *a. b. i c.* Artykułu Igo, nie nastąpi wszelako, jeżeli ci przed udaniem się w kraj z którego na ostatku zbiegli, albo w nim służbę przyjęli, byli poddanymi Mocarstwa do którego się schronili, w chwili zbiegostwa; i jeżeli stosunki, w których się z tego względu znajdują, nie były zniesione przez rozporządzenia przepisane prawami tego Mocarstwa. Ale w takim nawet przypadku, tak konie iako i rzeczy Woykowe, iakieby ci w czasie zbiegostwa unieśli z sobą, oddanemi będą. — Podobnież jeżeli zbieg należący do trzech Klass powyższych, stał się winnym iakowego wy-

soupable de quelque délit dans l'Etat ou il s'est retiré, son extradition pourra être refusée jusqu'à ce qu'il ait subi la peine, que lui infligent les lois de cet Etat.

Enfin dans le cas, ou suivant la teneur de l'article II. l'arrestation et l'extradition d'un individu n'auront lieu qu'à la suite d'une réquisition, si depuis l'époque de la désertion ou de l'évasion de cet individu, il s'est écoulé l'espace de cinq ans, celui des deux Etats, auquel serait adressée une réquisition pour le réclamer, ne sera pas tenu d'y satisfaire.

Article IV.

Les communications, qui d'après l'article II. auront lieu par rapport aux individus soupçonnés d'avoir déserté le service de l'une des hautes parties contractantes, seront adressées de la part de la Russie, et de la Pologne au Général Commandant

kroczenia w kraiu do którego się schronił, wydanie iego będzie mogło by dź odmówioném tak długo, dopóki nie ulegnie karze wskazanyé prawami tegoż Państwa.

Nakoniec w przypadku, kiedy według brzmienia Artykułu IIgo przytrzymanie i wydanie Osoby nastąpi dopiero za wezwaniem, ieśli od chwili zbiegostwa lub uścia takowéy Osoby, pięcioletni przeciąg czasu upłynie; każde z tych obu Mocarstw którego doydzie żądanie o iéy dostawę, nie będzie obowiązany uczynić temu zadosyć.

Artikuł IV.

Znoszenia się, które podług Artykułu IIgo mieć będą miejsca ze względu Osób podeyrzanych o zbiegostwo ze służby iednéy z Wysokich Stron umawiających się, czynione będą ze strony Rossyi i Polski do Generała Dowodzącego w naybliższéy Pro-

dans la Province Prussienne la plus proche; et de la part de la Prusse au Commandant en Chef et aux Officiers préposés à l'extradition des déserteurs; les requisitions relatives aux individus, mentionnés à l'article I. sous les lettres *b* et *c* s'adresseront de la part de la Russie et de la Pologne, à la Regence Provinciale Prussienne la plus à portée; et de la part de la Prusse aux autorités militaires et civiles de Russie ou de Pologne le plus à proximité.

Article V.

Comme il pourrait arriver qu'un individu, avant sa désertion du service de Pune ou de l'autre des hautes Parties contractantes, eut déserté des troupes d'un autre Souverain, ou d'un autre Etat, avec lequel l'une des hautes Parties contractantes aurait conclu une Convention de Cartel le déserteur n'en sera pas moins

wincyi Pruskiéy, ze strony zaś Pruss do Dowódcy Naczelnego i Officerów wyznaczonych do wydawania zbiegów; wezwania ściągające się do Osób wzmiankowanych w Artykule Iszym pod literami *b. i c.* czynione będą ze strony Rosyyi i Polski do naybliższéy Regencyi prowincyonálnéy Pruskiéy, ze strony zaś Pruss, do Władz Woyskowych i Cywilnych Rosyiskich i Polskich naymniéy odległych.

Artykuł V.

Ponieważ zdarzyć się może, iż ktokolwiek przed zbiegostwem ze służby iednéy lub drugiéy z Wysokich umawiających się Stron, już dawniéy był zbiegł z Woyska innego Monarchy, lub innego Rządu, z którym iedna z umawiających się Stron zawarła także Konwencyą Kartelową; przeto zbieg takowy równie zwróconym będzie Woysku, które ostatecznie porzucił.

rendu à l'armée, qu'il aura désertée en dernier lieu.

Article VI.

Il est expressément défendu aux autorités militaires et civiles respectives d'engager au service militaire ou civil de leur Souverain un individu, dont la désertion du service actif de l'autre Etat n'est pas douteuse ou ne serait même que probable. Elles ne laisseront passer aux frontières, ni aucun sous-officier, ni aucun soldat de l'armée de l'Etat limitrophe, à moins qu'il ne soit muni d'un passeport et d'une cartouche du Chef ou Commandant du corps auquel il prétend appartenir.

Tout individu qui sans pouvoir se légitimer au moyen d'un pareil passeport ou d'une cartouche, sera découvert par ses autorités, ou leur sera dénoncé par leur subalternes et que des signes extérieurs ou d'autres circonstances rendront

Article VI.

Zabrania się wyraźnie Władzom Wojskowym i Cywilnym z obu Stron, przyjmować do służby Wojskowej lub Cywilnej swojego Monarchy, kogokolwiek, którego zbiegostwo ze służby czynnej drugiego kraju, nie jest wątpliwym, a nawet chociażby tylko wiaropodobnym było. — Nie dozwolą one przejścia przez granicę żadnemu Podoficerowi ani Żołnierzowi z Wojska Mocarstwa ościennego, jeżeli nie będzie opatrzonym w paszport lub uwolnienie od służby, udzielone przez Dowódcę lub Kommenderującego Korpusem, do którego należącym się byćż mieni.

Każdy, ktoby nie posiadając takowego Paszportu lub uwolnienia od służby, został odkryty przez swoją właściwą Zwierzchność, lub iéy był doniesionym przez iéy podwładnych, i któregoby zewnętrzne znaki lub inne okoliczności czyniły po-

suspect d'appartenir aux troupes de l'autre Etat, sera sur le champ arrêté avec tous les effets qu'on trouvera sur lui; on lui fera subir un interrogatoire et il sera procédé ensuite conformément aux dispositions de l'article II.

Article VII.

Les hautes Parties contractantes feront tenir la main à ce qu'il soit satisfait promptement et loyalement aux requisitions qui devront être adressées à Leurs autorités concernant les individus des classes *b* et *c* de l'art. I. Si ces individus devaient avoir été engagés au service de l'Etat, sur le territoire duquel ils se trouvent, cette circonstance n'influera en rien sur les obligations mutuelles résultant du présent article.

Article VIII.

S'il s'élevait des doutes sur l'exactitude

deyranym o należenie do Woysk drugiego Mocarstwa, będzie natychmiast przytrzymanym ze wszystkimi przy nim znalezionemi rzeczami; a po stósowném iego na pismie wybadaniu, postąpiono z nim będzie wedle przepisów Artykułu IIgo.

Artykuł VII.

Wysokie umawiające się Strony, przedsięwzją środki, aby pospiesznie i rzetelnie stawało się zadosyć wezwaniom, które podawane będą Ich Władzom, względem Osób pod literami *b.* i *c.* Artykułu Igo wymienionych. — Gdyby Osoby te miały być przyjęte do służby Mocarstwa, na którego znajdują się ziemi, okoliczność ta, żadnego w niczém nie będzie mieć wpływu, na zobopólne zobowiązanie się, z niniejszego wynikające Artykułu.

Artykuł VIII.

Jeżeliby zachodziła wątpliwość iaka

de telle ou telle circonstance rapportée dans l'équisitoire, ces doutes ne pourront, les cas mentionnés à l'article III. exceptés, motiver un refus d'extradition.

Article IX.

Non seulement l'extradition d'un déserteur ou d'un individu sujet au service militaire, devra toujours et sans exception être accompagné d'un procès verbal, qui aura été dressé relativement aux causes et aux circonstances de son arrestation; mais encore, s'il appartient à la catégorie de ceux qui d'après l'art. II. doivent être livrés d'office, les effets militaires, qui auront servi à faire découvrir sa désertion, seront de suite restitués avec lui. Que si au contraire l'individu appartient à la classe de ceux, qui ne sont livrés qu'à la suite d'une communication préalable entre les autorités militaires respectives, ou d'un

względem rzetelnéj istoty iakieykólwiek okoliczności w wezwaniu przywiedzionéj, wątpliwość ta, nie może, wyjąwszy przypadki wymienione w Artykule IIIcim, służyć za powód odmówienia wydania.

Artykuł IX.

Przy wydaniu zbiega lub innego Człowieka do służby Wojskowej obowiązane go, nie tylko powinien być zawsze i bez wyjątku, dołączony wywód słowny, sporządzony stosownie do przyczyn i okoliczności przytrzymania iego; lecz nadto, jeżeli należy do rzędu tych, którzy wedle Artykułu IIgo powinni być wydanymi z Urzędu, rzeczy Wojskowe, które posłużyły do wykrycia iego zbiegostwa, będą nacychmiast z nim razem oddane. Jeżeli zaś przeciwnie, osoba należy do rzędu tych, które tylko w skutek poprzedniego zniesienia się właściwych Władz Woy-

réquisitoire special, alors afin de lever toute espèce de doute que son extradition ne soit conforme aux principes établis dans la présente Convention, le réquisitoire qui le concerne sera toujours produit en original lors de l'extradition.

Article X.

Les places frontières, fixées jus-qu'ici pour l'extradition régulière des déserteurs et autres individus, continueront à servir pour le même objet, aussi long tems que les autorités respectives ne conviendront pas d'un changement à cet égard. Les fonctionnaires, chargés dans ces endroits de recevoir les individus qui devront être livrés, seront, suivant que ces fonctionnaires appartiennent à l'Etat militaire ou à l'Etat civil, dénommés par l'autorité mi-

skowych, lub szczególnych żądań, wydaniem i być maia, na ówczas, dla uchylenia wszelkiéy wątpliwości, iżby wydanie iego nie miało być zgodném z zasadami ustanowionemi ninieyszą Konwencyą, żądanie tyczące się iego, będzie zawsze przedstawiane w oryginale przy wydaniu zbiega.

Artykuł X.

Poczty graniczne dotąd przeznaczone do wydawania ciągłego zbiegów i innych Osób, nadal też same zachowaią przeznaczenie, dopókad właściwe władze nie ułożą między sobą zmian w tym przedmiocie.

Urzednicy, obowiazani odbierać w takowych miejscach wydane sobie osoby, mianowani będą przez władze Wojskowe lub Cywilne, odpowiednie Władzom drugiego Kraiu, a to stosownie iak wspomnie-

litaire ou civile competente à celle de l'autre Etat.

Article XI.

Pour tout déserteur ou individu sujet au service militaire, les frais d'entretien seront acquittés à raison de quinze gros de pologne ou deux gros courans de prusse par jour, à compter du jour, où il aura été arrêté pour être livré, soit d'office, soit par suite d'une réquisition. Si le déserteur a pris avec lui un cheval de service, il sera bonifié pour ce dernier par jour et à compter de l'époque susindiquée, deux metzes d'avoine et huit livres de foin avec la paille nécessaire et ces fourrages seront payés chaque fois selon le prix courant du marché de la ville la plus proche.

La restitution du déserteur se fera au plus tard huit jours après son arrestation,

ni Urzędnicy należeć będą do Wojskowego lub Cywilnego stanu.

Artykuł XI.

Za każdego zbiega, lub osobę należącą do służby wojskowej, koszta utrzymania policzone będą po piętnaście groszy polskich, lub dwa grosze kurant Pruskie dziennie, a to od dnia, w którym ci będą przytrzymani, do wydania, bądź drogą Urzędową, bądź za wezwaniem.

Jeżeli zbieg uprowadził z sobą konia służbowego, pobierano będzie za takowego dziennie, licząc od czasu wymienionego wyżej, po dwa garce owsa i ośm funtów siana iako też i potrzebną słomę. — Furaż ten wypłacany będzie za każdym razem, stosownie do ceny bieżącej w najbliższym mieście.

Wydanie zbiega nastąpić powinno najdalej w dni ośm po jego przytrzymaniu,

laquelle aura lieu dès qu'on l'aura découvert; les frais de son entretien ne seront retribus de part et d'autre que pour le même terme de huit jours; à moins que l'éloignement du lieu où le déserteur aura été arrêté, ou d'autres circonstances bien constatées ne retardent nécessairement au de là de ce terme son extradition aux autorités compétentes. Si par suite de maladie du transfuge, il aurait été reçu dans un hôpital, les frais qui en résulteront, seront acquittés par le Gouvernement réclamant à raison de 21 gros (vingt et un) de pologne par jour pour tout le tems pendant lequel son état de santé l'aura retenu dans l'hôpital.

Article XII.

Celui qui découvrira un déserteur, quelle que soit l'espèce de troupes dont celui-ci fasse partie, ou bien un individu

które ma bydź wykonane natychmiast gdy zbieg odkrytym zostanie; koszta iego utrzymania równie wybierane będą z iednéy i drugiéy strony na przeciąg czasu ośmioldniowy, wyłączaiąc przypadek, gdy oddalenie miejsca, w którym zbieg został przytrzymanym, lub też inne okoliczności dobrze udowodnione, koniecznie przedłużą, nad czas wyżéy wskazany, wydanie onego właściwym władzom. — Jeżeli skutkiem choroby zbiega, ten został przyjęty do Szpitala, koszta ztąd wynikające uiszczone zostaną przez Rząd upominaiący się, licząc po dwadzieścia ieden groszy Polskich dziennie, za cały czas przebywania w Szpitalu w mowie będącego zbiega.

Artykuł XII.

Kto odkryje zbiega do iakieykolwiek bądź broni należącego, lub też osobę przywiązaną do służby Woyskowej i poszu-

sujet au service militaire et réclamé, de sorte que ce déserteur ou cet individu puisse sur le champ être arrêté, obtiendra comme récompense de la part de l'Etat, auquel se fera l'extradition, la somme de vingt-sept florins de pologne. Si l'on découvre en même tems le cheval de service emmené par lui et que le cheval est rendu à l'Etat auquel il appartient, cette récompense sera portée à quarante cinq florins de pologne.

Article XIII.

A fin de pouvoir acquitter sans délai cette récompense, ainsi que les frais d'entretien mentionnés à l'art: XI. lesquels dans aucun cas ne pourront être augmentés, les hautes Parties contractantes feront déposer chez les fonctionnaires, chargés dans les places frontières désignées pour cet effet de la réception des déserteurs, une cer-

kiwaną, i to odkrycie w ten sposób wykonane, zostanie, że zbieg lub owa osoba, natychmiast będą mogły być przytrzymane; otrzyma w nagrodzie od Kraiu, do którego wydanie uskutecznione będzie, kwotę dwudziestu siedmiu Złotych Polskich. Jeżeli przytém odkryty zostanie Koń służbowy, uprowadzony przez zbiega, i Koń zostanie oddanym Kraiowi do którego należy, nagroda wspomniona podniesioną będzie do czterdziestu pięciu Złotych Polskich.

Artykuł XIII.

Celem uiszczenia bez zwłoki takowey nagrody iako też i kosztów utrzymania, wyrażonych w Artykule XI. które, w żadnym przypadku, zwiększone być nie mogą, Wysokie umawiające się Strony każą powierzyć Urzędnikom wyznaczonym na Pocztach granicznych do odbioru zbie-

taine somme d'argent, au moyen de laquelle ils payeront, lors de l'extradition faite à eux du déserteur ou de l'individu sujet au service militaire, ainsi que du cheval, et la récompense susmentionnée et les frais d'entretien, sur une spécification, présentée aux susdits fonctionnaires de la part de l'autorité de l'autre Etat chargée de l'extradition. Si l'on trouvait cette spécification défectueuse, se qui toute fois pourra difficilement avoir lieu, vû la détermination précise du taux de la rémunération et des frais d'entretien, elle n'en devra pas moins être soldée et ce ne sera que plus tard qu'une réclamation à ce sujet sera prise en considération; le seul cas excepté, où il n'aurait pas été satisfait à la disposition de l'article IX. concernant la restitution simultanée des effets militaires trouvés sur le déserteur, ou l'exhibition de l'original du réquisitoire dans le quel

gów, pewną kwotę pieniężną, z której wypłacać wspomnieni Urzędnicy będą, za wydaniem sobie zbiega Osoby należący do Woyska, iako też i konia, tak nagrodę wyżey wzmiankowaną, iak i koszta utrzymania, stosownie do rachunku podanego przez Władze drugiego Kraiu, z którego wydanie nastąpi.

Jeżeli by takowemu rachunkowi mylność zarzucano, co iednak z trudnością nastąpić może, gdy cena i koszta utrzymania oraz wynagrodzenia, wyraźnie są oznaczone, wszelako rachunek powinien być uiszczony a wątpliwość w tym przedmiocie późniy roztrząsaną zostanie.

Wyłączony iest z tego przepisu ieden tylko przypadek, to iest: gdy nie będzie dopełniony Artykuł XI, tyczący się wydania, wraz z zbiegiem, rzeczy Skarbowych na nim znalezionych, lub też, gdy nie będzie w pierwopisie złożone, wezwa-

cas il ne sera payé ni récompense ni frais d'entretien.

Article XIV.

Les déserteurs et les individus sujets au service militaire ne pouvant contracter des dettes, que l'Etat auquel ils appartiennent eût l'obligation légale d'acquitter; ces dettes ne feront jamais, lors de l'extradition, un objet de discussion entre les autorités des deux Etats. Si un individu, durant son séjour dans l'Etat qui le délivre, à contracté envers des particuliers des obligations, que son extradition l'empêche de remplir, il ne reste à la partie lésée que de faire valoir ses droits par devant l'autorité compétente de l'Etat auquel appartient son débiteur.

Pareillement si un déserteur, ou un individu sujet au service militaire, se trouvait, au moment, où il est réclamé en état

nie o zwrot; w których to razach, ani nagroda, ani koszta utrzymania zapłacone nie będą.

Artykuł XIV.

Gdy zbiegi i Osoby do Wojska przywiązane, nie mogą zaciągać długów, któreby Kray do którego należą, prawnie był obowiązany uiszczać; takowe przeto długi, przy wydawaniu zbiegów nigdy nie będą przedmiotem rozpraw, pomiędzy Władzami obu Mocarstw.— Jeżeli osoba w czasie pobytu w Kraiu który ją wydaie, zaciągnęła zobowiązania się względem prywatnych, których nie może uiścić z powodu swego wydania; w ówczas skrzywdzona strona, ma wolność udać się z swemi prawami do władzy właściwéy Kraiu, do którego dłużny iéy należy.

Niemniéy, ieżeli zbieg, lub osoba należąca do Wojska, w chwili gdy wezwanie

d'arrestation pour des engagements, qu'il aurait contractés envers des particuliers, l'Etat auquel s'adresse la réquisition ne sera pas pour cela libéré de l'obligation de le délivrer sans retard.

Article XV.

Ceux qui dans le pays de l'un des deux Souverains commettent un delit criminel, ou qui sont accusés ou prévenus d'en avoir commis un, et qui ensuite prennent la fuite et se rendent dans le pays de l'autre Souverain, seront restitués de part et d'autre à la première réquisition laquelle aura lieu de la manière indiquée ci-dessous à l'article XVI.

L'état ou la condition du coupable accusé ou prévenu ne changera rien à cette disposition, et il sera restitué de quel état ou de quelle condition qu'il soit, noble,

o nich iest uczynione, znajdują się przyaresztowani, za zaciągnięte zobowiązania się względem prywatnych; Kray do którego uczynione iest wezwanie, obowiązany być przeto nie przestaje wydać bez zwłoki zbiegów.

Artykuł XV.

Osoby które w iednym lub drugim Kraiu z dwóch Mocarstw popełniają zbrodnię Kryminalną, lub też są oskarżeni albo przekonani o popełnieniu takowey, a późniéy uciekają i udają się do Kraiu drugiego Mocarstwa; wydane zostaną, z iednéy lub drugiéy strony, za pierwszém wezwaniem, a to w sposób wskazany niżej Artykułem XVI.

Stan lub też urodzenie winnego oskarżonego, albo przekonanego o zbrodni, w niczém nie będą wpływać na zmianę niniejszego Postanowienia; wydanym on

habitant d'une ville ou de la campagne, libre, serf, militaire ou civil.

Mais si le dit criminel ou prévenu est sujet du Souverain dans le pays duquel il s'est rendu par sa fuite, après avoir commis un délit criminel dans le pays de l'autre Souverain, sa restitution n'aura pas lieu mais le Souverain dont il est sujet fera administrer contre lui bonne et prompte justice.

Si cependant un individu quelconque a été arrêté dans le pays où il a commis un délit criminel ou un excès quelconque et ce pour avoir commis le dit délit criminel ou excès, le Souverain du pays où l'arrestation s'est faite fera administrer justice contre lui et lui fera infliger la peine

bydź powinien, iakikolwiek będzie iego stan lub urodzenie, bez względu, czy jest Szlachcicem, mieszkańcem miasta lub wsi, wolnym, poddanym, Woyskowym lub Cywilnym.

Lecz jeśli w mowie będący Zbrodniarz lub przekonany o zbrodni, poddanym jest Panującego Kraiu, do którego schronił się ucieczką, po dopełnieniu czynu kryminalnego w Kraiu drugiego Panującego; w takim przypadku wydanym nie zostanie, lecz Panujący którego jest poddanym, każe (wymierzyć przeciw niemu szybko i dokładną sprawiedliwość) bez zwłoki postąpić z nim podług prawa.

Wszelako jeżeli iakokolwiek bądź osoba przytrzymaną będzie w Kraiu w którym popełniła zbrodnię lub inne przestępstwo, a to za wykonanie takowey zbrodni lub przestępstwa, na ten czas Panujący Kraiu w którym przytrzymanie wykonane zosta-

qu'il à encourue, quand même un tel individu serait sujet de l'autre Souverain.

Article XVI.

Dans le cas prévu par l'article précédent, le Tribunal supérieur de la province ou le criminel doit être, ou à été soumis à une information nécessaire à cet égard, la quelle sera adressée au Tribunal supérieur de la province ou le criminel sera présumé avoir cherché un asile.

Si toute-fois il ne s'agissait d'abord que de découvrir un individu et de s'assurer de sa personne par la voie de la police, les requisitions à cet effet pourront être réciproquement adressées aux autorités provinciales de police des hautes Parties contractantes.

lo, każe wymierzyć względem takowey osoby sprawiedliwość, i poddać karze na którą zasłużyła, gdyby nawet wspomniona osoba była poddaną drugiego Panującego.

Artykuł XVI.

W przypadkach poprzedzającym Artykułem obiętych, Sąd Naywyższy Prowincyi, gdzie winny powinien bydź lub był już badanym, i gdzie karę ponieść winien, dopełni potrzebne wezwanie w téy mierze do Sądu Naywyższego Prowincyi, w którém podług domysłu, winny szukał schronienia.

Z tém wszystkiém, ieżli rzecz iść będzie o odkrycie osoby i zapewnienie się o niéy drogą Policyiną, na ten czas wezwania w téy mierze będą mogły bydź czynione wzajemnie do Władz Prowincjonalnych

Mais dans tous les cas où il est question de l'extradition effective d'un criminel, le réquisitoire émané à son égard devra entrer dans le détail des circonstances du crime, à fin que l'on puisse se convaincre que le délit dont le criminel est accusé est tel, que suivant les lois de l'Etat même, auquel s'adresse la réclamation, le coupable se trouverait aussi soumis à une enquête criminelle.

Quand ces conditions seront remplies, et que par suite de l'interrogatoire qu'on fera subir au prévenu l'identité de sa personne aura été reconnue, il devra être livré.

A cet effet, il sera escorté jusqu'à la frontière et remis contre le remboursement des frais aux autorités compétentes de la partie réquérante.

Policijnych obu Wysokich umawiających się Stron.

We wszystkich atoli przypadkach, gdzie będzie chodzić o wydanie rzeczywiste zbrodniarza, wezwanie względem niego czynione powinno obejmować wszystkie szczegóły okoliczności zbrodni, a to by z takiego można było powziąć przekonanie, czyli zbrodnia o którą winny jest oskarżony, jest tego rodzaju, że podług praw Kraju do którego czynione jest wezwanie, winny podlega śledztwu kryminalnemu.

Po dopełnieniu wszystkich tych warunków, i gdy skutkiem badania wykonanego na obwinionym, okaże się ten byż rzeczywiscie osobą którą poszukują, na ten czas obwiniony wydanym zostanie.

W tym celu odprowadzony pod strażą zostanie aż do granicy, i oddany, za zwrotem kosztów utrzymania, właściwym Władzom strony wzywającej.

Article XVII.

A compter du jour de l'arrestation d'un criminel qui est poursuivi, il sera payé quinze gros de pologne par jour pour son entretien, et vingt deux et demi gros de pologne par jour pour frais de détention.

Article XVIII.

Ni les déserteurs, ni les individus sujets au service militaire, ni les criminels ne pourront de la part du Souverain qui les réclame, être poursuivis dans le pays de l'autre Souverain, soit par quelque acte de violence ou d'autorité propre, soit clandestinement.

Il est en conséquence défendu qu'un détachement militaire ou civil, quelque'il

Artykuł XVII.

Licząc od dnia przytrzymania zbrodniarza poszukiwanego; zapłacono będzie piętnaście groszy polskich dziennie za jego utrzymanie, a dwadzieścia dwa i pół groszy polskich dziennie za koszt trzymania w więzieniu.

Artykuł XVIII.

Żaden zbieg, osoba przywiązana do Woyska, ani zbrodniarz, nie będą mogli bydź ściżani z strony Panującego żądającego wydania onych w Kraiu drugiego Panującego, a to bądź iakowym czynem gwałtownym, bądź właściwą władzą, lub też potajemnie.

W skutek czego, zakazaném zostaje aby żaden oddział Woyskowy lub Cywilny iakikółwiekbądź, ani też żaden Posłannik

soit ou quelque émissaire secret, passé dans ce but la frontière des deux Etats.

Si de la part de la Puissance réclame, la poursuite d'un ou de plusieurs deserteurs, d'individus sujets au service militaire ou de criminels qui se sont sauvés, a été ordonnée au moyen d'un détachement militaire ou civil, ou de toute autre manière, cette poursuite ne devra s'étendre que jusqu'à la frontière qui sépare les deux Etats. C'est à ce point qu'il faut que le détachement s'arrête et un seul homme passera la frontière. Celui-ci s'abstiendra de tout acte de violence ou d'autorité privée et s'adressera à l'autorité militaire ou civile compétante pour lui faire la demande de l'extradition, en lui exhibant les lettres réquisitoires de ses Supérieurs, le délégué sera reçu avec les égards, que les deux Gouvernemens se doivent mutuellement et l'on procédera en-

taiemny, nie przechodzili w tym zamiarze granic obu Mocarstw.

Jeżeli z strony Mocarstwa poszukującego, nakazane zostało ściganie przez oddział Wojskowy Cywilny, lub inny iakowy sposób, iednego lub wielu zbiegów, osób należących do Wojska, lub zbrodniarzy zbiegłych; takowe ściganie posunięte byź tylko może do granicy oba Kraie rozdzielający. — W tym punkcie oddział zatrzymać się powinien, a ieden tylko Człowiek może przejść granicę. Ten nie dopuści się żadnego czynu, gwałtu, lub samowolności i z swém wezwaniem o wydanie zbiegów, uda się do władz właściwych Cywilnych lub Wojskowych, okazując tym wzywające pisma swych przełożonych. — Postannik ten przyjęty będzie ze względami, które wspólnie obowiązują względem Siebie oba Rzady, poczem postąpieniem zostanie stosownie do warunków niniejszej umowy.

suite conformément aux termes de la présente Convention.

Article XIX.

Tout individu arrêté dans le pays même où il aura commis une violation de territoire, sera traduit devant le tribunal le plus proche de ce pays, chargé de l'information des délits militaires.

Le dit Tribunal examinera le fait, entendra les actes au point, que la sentence puisse être prononcée. Ces actes seront transmis ensuite au Général en Chef des troupes dont dépend le coupable aux fins de faire prononcer la sentence conformément aux loix de chaque pays. La sentence sera communiquée au Tribunal chargé de l'information, qui la publiera au prévenu retenu par lui aux arrêts jusqu'à cette époque.

Selon la teneur de cette sentence le prévenu sera de suite mis en liberté ou délivré

Artykuł XIX.

Każda osoba przytrzymana w tym Kraju, gdzie gwałtownie przebyła granicę, stawioną będzie przed Sądem najbliższym tego Kraju, rozsądziającym wykroczenia Wojskowe.

Sąd w mowie będący badać będzie czyn⁶ wysłucha świadków, i do tego stopnia doprowadzi czynność, że wyrok będzie mógł być wyrzeczony. — Takowe Akta przesłane zostaną Naczelnemu Wodzowi wojsk, do których winny należy, celem ogłoszenia wyroku, stosownie do praw właściwego Kraja. Wyrok ten udzielony zostanie Sądowi wykonywającemu pierwsze wyprowadzenie śledztwa, który go ogłosi obwinionemu zatrzymanemu do tego czasu w areszcie.

Stosownie do wyrazów w mowie będącego wyroku, obwiniony natychmiast uwolnionym lub wydanym zostanie Władzy

à l'autorité de l'autre Etat la plus voisine pour lui faire subir la peine infligée.

L'information du procès aura lieu sans interruption et devra être accélérée le plus que possible.

Si le Tribunal chargé de prononcer la sentence demande au paravant des éclaircissemens ultérieurs, ces éclaircissemens seront fournis à la requisition du dit Tribunal par l'autorité chargée de l'information du délit.

S'il s'éleve des doutes sur cette violation de territoire ou sur les circonstances particulières du fait, il sera établie une Commission mixte présidée par les commissaires de la partie lésée. Aussitôt que les décisions portées par cette Commission, appelée seulement à déclarer si la violation de territoire a eu lieu ou non, auront été confirmées par les deux Souverains, la punition du coupable aura lieu aussi promptement que possible, selon les lois et par

na najbliższy drugiego Kraju, dla odbycia naznaczonej kary. Śledztwa w sprawie odbywać się będą bez przerwy i przyspieszane iak można najszybciej.

Jeżeli Sąd, mający ogłosić wyrok, potrzebować będzie wprzód poprzednich objaśnień, takowe objaśnienia na wezwanie wspomnionego Sądu dostarczone będą przez władzę wyprowadzającą śledztwo wykroczenia.

Jeżeli zjawią się iakie wątpliwości, tak względem pogwałcenia przeyscia granicy, iako też i co do szczególnych okoliczności czynu, wyznaczoną wówczas zostanie Kommissya wspólna pod przewodnictwem Kommissarzy Strony ukrzywdzonej. Gdy Postanowienia téj Kommissyi, zwołanej iedynie do roztrząśnienia czyli zgwalcenie granicy dokonane było, lub nie, zatwierdzone zostaną przez obu Panujących, kara na winnego wymierzona będzie najszybciej.

le ministère des autorités du Gouvernement dont il se trouvera être sujet.

Article XX.

Il est défendu aux autorités et sujets des hautes Parties contractantes de récélér un déserteur, un individu soumis au service militaire et déjà réclamé ou un criminel propre à être livré, ou de les aider à ce rendre dans d'autres contrées plus éloignées, afin de les soustraire par là à l'extradition.

Les Gouvernemens respectifs procéderont d'après les lois du pays contre les personnes, qui commettraient un délit de cette nature, et les autorités des deux Etats se donneront mutuellement, pour leur propre satisfaction, des renseignemens sur la manière dont les contrevenans auront été recherchés et punis.

Article XXI.

Il sera rigoureusement défendu aux sujets

dzęcy iak można, stosownie do Praw i przez władze Rządu do którego winny należy.

Artykuł XX.

Zabrania się władzom i poddanym Wysokich Stron umawiających się ukrywać zbiega, Osoby do Wojska należące, o których było już wezwanie, lub zbrodnia-
rza mającego być wydany: iako też pomagać im do przejścia w odleglejsze strony, dla uwolnienia się od wydania.

Rządy umawiające się postąpią podług praw Kraiowych, względem osób popełniających wykroczenia tego rodzaju, a władze obu Mocarstw udzielać sobie będą wzajemnie potrzebne objaśnienia, względem sposobu iakim wykraczający mają być poszukiwani i karani.

Artykuł XXI.

Surowo zakazaném zostanie poddanym Wysokich Stron umawiających się, kupo-

des hantes Parties contractantes d'acheter, de quelque individu que ce soit, ne fût-il pas encore reconnu pour déserteur ou réclamé comme tel, des effets qui portent indubitablement le caractère d'une propriété de l'Etat. Ils seront avertis surtout de ne pas acheter le cheval, qu'un déserteur aura emmené avec lui. Il leur sera de plus sévèrement enjoint de se donner de garde de faire l'achat d'objets, qu'un criminel a emportés en se sauvant et dont il est possesseur illégitime.

Les deux Gouvernemens emploieront tous les moyens que leur offrent les lois du pays, pour faire gratuitement rentier l'un l'autre en possession de ces objets, ainsi que des effets militaires susmentionnés.

Article XXII.

Si l'extradition d'un individu sujet au service militaire ou d'un criminel de la

wać od iakieykolwiek bądź osoby, choćby ta ani za zbiega uznaną, ani wezwanie o nią uczynione nie było, rzeczy któreby nosiły na sobie nie zaprzeczoną cechę własności Rządowéy. Szczególnie ostrzeżeni będą aby nie kupowali koni wprowadzonych przez zbiegów. — Surowo zakazaniem im zostanie kupno rzeczy uniesionych w ucieczce przez zbrodniarza, których stał się nieprawnym właścicielem.

Oba Rządy użyją wszelkich środków, Prawami Kraiowemi dozwolonych, do wydania sobie wzajemnie bez żadnych wynagrodzeń, wszystkich takowych przedmiotów, iako też i rzeczy Woyskowych wyżej wymienionych.

Artykuł XXII.

Jeżeli wydanie zbiega lub do służby Woyskowéy obowiązane go Człowieka lub zbrodniarza, do powyżey wzmiankowanego

catégorie plus haut mentionnée, n'a pas été faite dans un cas, où, d'après cette Convention, elle aurait dû avoir lieu, et que le dit individu par une nouvelle fuite retourne dans le pays, auquel il aurait dû être délivré, le Souverain de ce pays ne sera pas tenu de la rendre.

Article XXIII.

Accun individu tombant à charge à l'un des deux Etats, lors même qu'il n'y serait pas né, ou domicilié suivant les loix du pays, ne pourra être transféré dans l'autre Etat sans le consentement préalable et exprès de ce dernier, même dans le cas où cet individu ou ses parens, y seraient nés, ou qu'il eût existé précédemment entre lui et cet Etat, des rapports de sujétion. Si donc, l'un des deux Etats avait l'intention de transférer dans l'autre un

rzędu należącego nie nastąpiło, w przypadku takim, w którym podług niniejszey Konwencyi powinno było bydź uskutecznione, i jeżeliby podobny zbieg, przez nowo dopuszczoną ucieczkę, powrócił sam do Kraiu, któremu wprzód winien był bydź wydanym, natenczas Monarcha Kraiu tego nie będzie już obowiązany do jego wydania.

Artykuł XXIII.

Żaden Człowiek z powodu że jest ciężarem iednego z dwu Mocarstw, chociażby z niego nie był rodem, ani też w nim podług praw Kraiowych zamieszkały, nie może zostać wydanym Mocarstwu drugiemu, bez poprzedniego i wyraźnego zezwolenia tego ostatniego Mocarstwa, w takim nawet przypadku, gdyby lub on lub rodzice jego w nim się urodzili, albo żeby pomiędzy nim a Mocarstwem tym poprzednio

individu qui lui serait à charge, les autorités provinciales de ce dernier Etat, les plus proches, devront auparavant s'être déclarées prêtes à le recevoir. Sans un concert préalable à cet égard, les autorités frontières n'auront ni le droit, ni l'obligation, de recevoir un pareil individu.

Ce concert toutefois ne sera pas nécessaire lorsque l'un des deux Etats jugera à propos de faire sortir de son territoire un individu, muni de la part de l'autre Etat d'un passeport expédié pour un tems déterminé; bien plus les hautes Parties contractantes s'engagent à le recevoir sans difficulté non seulement jusqu'à l'expiration du terme fixé dans le passeport, mais en-

iakowe stosunki dotyczące poddaństwa zachodzić miały. — Gdyby zatem jedno z dwóch Mocarstw miało zamiar oddania Mocarstwu drugiemu Człowieka będącego dlań ciężarem, Władze prowincjonalne tego ostatniego Mocarstwa najbliższe, powinny będą wprzód oświadczyć się gotowemi do przyjęcia jego. Bez poprzedniego w téj mierze zniesienia się, Władze pograniczne nie będą miały ani prawa ani obowiązku przyjęcia podobnego Człowieka.

Wszakże zniesienie się podobne nie będzie potrzebnem, jeżeli jedno z dwu Mocarstw uzna stosownem wyprawienie ze swoich Kraiów Człowieka, opatrzonego ze strony Mocarstwa drugiego w Paszport na czas określony udzielony; nadto, Wysokie umawiające się Strony, obowiązują się przyjąć takiego Człowieka bez trudności, nietylko do upłynienia oznaczonego w pa-

core, si ce passeport n'a pas été renouvelé ou prolongé, pendant la moitié de sa durée primitive, pourvu, que cette durée ne dépasse pas le terme de six mois. Mais si les deux parties, d'un individu s'accordent sur la réception l'Etat qui veut s'en défaire doit à ses propres frais le faire conduire à la frontière de son territoire. Si toutefois le Gouvernement de Russie ou celui de Pologne voulait se défaire d'un individu dont le transport dans sa patrie ne pourrait être effectué qu'à travers le territoire Prussien, le Gouvernement de Prusse ne refusera jamais son consentement à l'exécution d'un pareil transport, pourvu que lors de l'extradition de cet individu aux autorités frontières Prussiennes il leur soit remis en même temps:

szporcie czasu, ale nawet gdyby paszport ten nie był odnowionym lub przedłużonym przez czas połowy pierwiastkowy jego trwałości, byleby trwałość ta, nie przechodziła zakresu sześciu miesięcy. — Lecz jeżeli obie strony zgadzają się na przyjęcie takowego Człowieka, na ówczas Mocarstwo które chce się go pozbyć, winno iest własnym swoim kosztem, doprowadzić go kazać do granicy swojej.

W każdym jednak razie, ieśliby Rząd Rossyjski lub Polski zechciał się pozbyć Człowieka, którego odprowadzenie do Ojczyzny jego, nie mogłoby inaczey być skutecznioném, iak tylko przez Państwo Pruskie, w ówczas Rząd Pruski nie odmówi nigdy zezwolenia swojego na dokonanie podobnego odprowadzenia: byleby tylko przy wydaniu podobnego Człowieka pogranicznym władzom Pruskim, złożoném zarazem zostało:

1. Une déclaration certifiée du Gouverne-
ment auquel appartient cet individu por-
tant son consentement à le recevoir.

2. Le montant complet des frais de trans-
port et d'entretien de l'individu en que-
stion, pour toute la route jusque dans
sa patrie.

Si ces deux conditions ne sont pas
complètement remplies, le Gouvernement
Prussien, vu les Conventions qui existent
à cet égard entre lui et d'autres Etats, ne
pourra pas se prêter à recevoir un indivi-
du qui devra être adressé à un Etat tiers.

Article XXIV.

La durée de la présente Convention,
dont toutes les dispositions sont également
applicables au Royaume de Pologne, est
fixée à douze années.

Article XXV.

La présente Convention sera ratifiée et
les ratification en seront échangées à Berlin

1. Oświadczenia zawidziane przez Rząd do
którego Człowiek ten należy, obeymnia-
ce zezwolenie tegoż Rządu przyjęcia iego.

2. Całkowity fundusz na wydatki podróży
i utrzymanie w mowie będącego Człowie-
ka, przez całą drogę aż do Ojczyzny iego.

Jeżeli dwa te warunki, nie będą w zu-
pełności dopełnione, Rząd Pruski za wzglę-
du istniejących w téy mierze układów po-
między nim a innemi Mocarstwami, nie
będzie mógł skłonić się do przyjęcia Czło-
wieka, który będzie miał być odesłanym
do trzeciego Mocarstwa.

Artykuł XXIV.

Ważność niniejszey Konwencyi, któręy
wszystkie brządzenia ściągają się do Kró-
lestwa Polskiego, zakreślona jest do lat
dwunastu.

Artykuł XXV.

Konwencya niniejsza zostanie ratyfiko-
wana, a ratyfikacye ięy zamienione w Ber-

dans l'espace de six semaines, ou plutôt, si faire se peut.

En foi de quoi nous les Plenipotentiaires respectifs l'avons signée et y avons apposé le sceau de nos armes.

Fait à Berlin le dix-sept (vingt neuf) Mars de l'an de grace mil huit-cent trente,

(signé)

Le Comte *Alopeus* (L. S.)

Le Comte *Bernstorff* (L. S.)

A ces causes, après avoir mûrement examiné cette Convention Nous l'agréons, confirmons et ratifions dans toute son étendue promettant sur Notre Parole Impériale pour Nous et Nos Successeurs d'observer et de faire exécuter, scrupuleusement tout ce qui a été stipulé par la dite Convention.

En foi de quoi Nous avons signé la pré-

linie, w przeciągu sześciu tygodni, lub wcześniej, jeżeli byź może.

W dowód czego, My Pełnomocnicy obojczy Strony podpisaliśmy się, i pieczęcią Naszą herbową stwierdzili.

Działo się w Berlinie, dnia 17 Marca roku Pańskiego tysięcznego ośmsetnego trzydziestego.

(podpisano)

Hrabia *Alopeus* (L. S.)

Hrabia *Bernstorff* (L. S.)

Z tych względów po dojrzałym rozważeniu téy Konwencyi, przyjmujemy ją, zatwierdzamy, i w całej rozciągłości ratyfikujemy, przyrzekając na słowo Nasze Cesarskie, za Nas i Naszych Następców, przestrzegać i ściśle wykonywać kazać wszystko, co przez tę Konwencyą postanowioném zostało. — W dowód czego, podpisaliśmy niniejszą ratyfikacyą Cesarską, roz-

sente ratification Impériale et y avons fait
apposer le sceau de Notre Empire.

Donné à St. Pétersbourg, le 19 Avril,
l'an de grâce mil huit-cent trente et de
Nôtre règne la cinquième année.

Signé à l'original de la propre main de
Sa Majesté l'Empereur

N I C O L A S.

Contresigné: le Vice Chancelier
Comte de Nesselrode.

103900